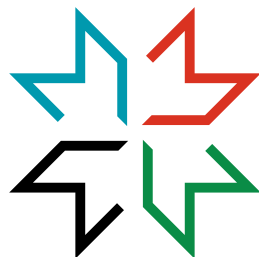

NSB-konsernet 2017

Styrets beretning
Samfunnsregnskap
Eierstyring og selskapsledelse

Styrets årsberetning NSB- konsernet 2017

(Fjorårets tall for sammenlignbar virksomhet i parentes)

Sammendrag av resultat og utviklingstrekk for NSB-konsernet i 2017

NSB-konsernet leverer gode resultater i et år som er preget av betydelig omstilling gjennom fisjonering av virksomhet, forberedelse til anbudsutsetting av persontogtrafikken og en endret rolle som følge av jernbanereformen. I nøkkeltallene i punktene nedenfor sammenlignes det med tilsvarende virksomhet i 2016.

(Fjorårets tall i parentes)

- // Driftsresultatet er 773 MNOK (638 MNOK)

- // Resultat før skatt er 772 MNOK (685 MNOK)

- // Avkastningen på bokført egenkapital er 13,2 % (12,1 %)

- // Antall reiser og inntekter i persontogvirksomheten økte

- // Stabilt resultat i bussvirksomheten

- // Svekket resultat i godsvirksomheten

- // Punktlighet for NSBs persontog ble på 88,4 % som er på nivå med fjoråret

- // Betydelig arbeide og effekter knyttet til jernbanereform og omstillingsarbeid

Jernbanereformen og organisering

Ved inngangen til 2017 ble eierskapet til togvedlikeholdsselskapet Mantena AS, salg- og billetteringsløsningene i Entur AS, togmateriellet i Norske Tog AS og eiendoms konsernet ROM Eiendom som konsekvens av jernbanereformen overført til Samferdselsdepartementet. De selskapsrettslige prosessene ble sluttført 24. april 2017.

I 2016 presenterte NSB-konsernet virksomheten som overføres til Samferdselsdepartementet som ikke videreført virksomhet/eiendeler hold for utdeling. For å gi et representativt bilde av utviklingen i 2017 sammenlignes årets virksomhet mot videreført virksomhet fra 2016 justert for fortjeneste-elementet i leveranser fra den ikke videreførte virksomheten.

Jernbanedirektoratet er i gang med å konkurranseutsette persontogpakker på strekninger som i dag kjøres av NSB. NSB-konsernet og dets rammebetingelser er som følge av dette vesentlig endret.

Konsernet har nå virksomhet innen følgende hovedområder:

// Persontog: persontransport med tog

// Buss: persontransport med buss

// Gods: godstransport med tog

// Reiseliv: opplevelsesbasert reiseliv i Norge

Økonomisk utvikling for virksomheten i NSB-konsernet og morselskapet NSB AS

NSB-konsernets årsresultat er på 634 MNOK (555 MNOK), en bedring på 79 MNOK sammenlignet med fjoråret. Driftsresultat er på 773 MNOK (638 MNOK), en økning på 135 MNOK. Bedringen i årsresultat skyldes i hovedsak økt resultatandel i felleskontrollerte og tilknyttede selskaper.

Årsresultat etter skatt for den totale virksomheten i morselskapet NSB AS er 502 MNOK (185 MNOK). Konsernbidrag og utbytte fra datterselskaper er inkludert i morselskapets årsresultat med 45 MNOK (561 MNOK). Driftsresultatet i morselskapet er 371 MNOK (436 MNOK). Endringen i driftsresultat skyldes i hovedsak økte kostnader til togleie og tungt vedlikehold av tog.

Konsernets netto kontantstrøm fra driften er 572 MNOK (2 698 MNOK). Netto investeringer er 708 MNOK (1 016 MNOK). Herunder inngår 148 MNOK (1 471 MNOK) i kjøp av varige driftsmidler. Investeringene er i hovedsak brukt til å øke kapasitet og lønnsomhet innen konsernets virksomhetsområder. Det ble i 2017 betalt 0 MNOK i utbytte til eier.

Inkludert årets resultat utgjør egenkapitalen i morselskapet 4 113 MNOK (6 464 MNOK). Hovedårsaken til nedgangen i egenkapital er utskilling av selskap som følge av jernbanereformen. Egenkapitalandelen er 51 % (42,7 %). Etter implementering den 1. januar 2018 av endringen vedr leieforpliktelser i IFRS 16 synker egenkapitalandelen i morselskapet NSB AS til 29,2 % før fradrag for utdeling av utbytte for inntektsåret 2017. Annen opptjent egenkapital for morselskapet før årets utbytte utgjør 428 MNOK.

For NSB-konsernet er egenkapitalen 4 985 MNOK (9 934 MNOK), som gir en egenkapitalandel på 43,6 % (34,3 %). Etter implementering den 1. januar 2018 av endringen vedr leieforpliktelser i IFRS 16 synker egenkapitalandelen i NSB-konsernet til 26,5 % før fradrag for utdeling av utbytte for inntektsåret 2017.

Konsernets avkastning på bokført egenkapital etter fisjonen er 13,2 % (12,1 %).

NSB-konsernets arbeidskapital er 4 911 MNOK (4 219 MNOK), en endring på 692 MNOK.

Eier ved Samferdselsdepartementet har lagt til grunn en forventning om 50 % utbytte av NSB-konsernets årsresultat etter skatt, hvor utbytteneivået det enkelte år må vurderes konkret. Det foreslås følgende disponering av årets totalresultat for

Utbytte	315 MNOK
Overført annen egenkapital	187 MNOK
Sum årsresultat	502 MNOK

Regnskapet er avlagt under forutsetning av fortsatt drift, og styret bekrefter at forutsetningen er til stede.

Sammendrag av resultater og utviklingstrekk for virksomhetsområdene

Persontogvirksomheten

Virksomheten består av NSB AS med datterselskapene NSB Gjøvikbanen AS og Svenska Tågkompaniet AB. Eierskapet til Norske Tog AS og Entur AS som ble etablert som konsekvens av jernbanereformen, hhv. for å ivareta eierskap av persontogmateriell og eierskap og drift av salg- og billetteringssystemer, ble ved inngangen til 2017 overført til Samferdselsdepartementet. De selskapsrettslige prosessene ble sluttført 24. april 2017.

I forbindelse med jernbanereformen har regjeringen iverksatt/varslet konkurranse om tre persontogpakker, hhv. trafikkkpakke Sør, trafikkkpakke Nord og trafikkkpakke Vest, med oppstart i hhv. juni/juli 2019, desember 2019 og desember 2020. I tillegg planlegges det å iverksette ytterligere konkurranser, herunder for det sentrale Østlandsområdet. Persontogvirksomheten gjennomfører et større endringsprogram for å forberede seg for disse konkurransene, og både organisering og bemanning er under tilpassing til endrede rammebetingelser og ny markedssituasjon.

I løpet av året er antall nye Flirt-tog i virksomhetens drift økt til 91 (81), hvorav 4 er under innfasing på Gjøvikbanen til erstatning for gamle togsett. I løpet av året er NSBs tilbud i form av setekilometer økt med 5 %, i hovedsak ved oppstart av 4 ekspressavganger på Vestfoldbanen, og flere doble togsett på lokaltogavganger sør og nord for Oslo.

For NSB AS og NSB Gjøvikbanen AS ble det i slutten av desember 2017 besluttet å lukke dagens pensjonsordning i SPK for de over 55 år ved utgangen av 2018. Alle yngre medarbeidere på lukketidspunktet får en oppsatt rettighet i SPK og fra 2019 en ny innskuddspensjonsordning. Pensjonskostnad for 2017 og forpliktelse pr 31. des. 2017 er for disse selskapene beregnet i samsvar med prinsippene i IAS 19. Den balanseførte pensjonsforpliktelse som for disse selskapene utgjør 1 574 MNOK, er vurdert å gi et forsvarlig og i dag beste uttrykk for selskapenes forpliktelser hensyntatt estimert effekt av avvikling av ordningen.

Driftsinntekter for persontogvirksomheten i 2017 er 7 966 MNOK (7 880 MNOK), en økning på 1,1 % fra foregående år. Totalt antall reiser i persontogvirksomheten i Norge og Sverige er på 70 mill. som er en vekst på 4 %. For NSB AS er veksten 6,3 %.

Driftsresultatet for persontogvirksomheten er 558 MNOK (398 MNOK), en økning på 160 MNOK fra fjoråret, som i hovedsak kan knyttes til økt resultatandel fra felleskontrollerte og tilknyttede selskap samt gevinst fra salg av eierandel i Oslo S Parkering AS. Økningen i driftsinntekter ble motvirket av

en kostnadsøkning knyttet til bl.a. vedlikehold og leie av tog samt bruk av utskilte salg- og billetteringsløsninger. For virksomheten i Sverige ble driftsresultatet - 52 MNOK (4 MNOK), en nedgang knyttet til endring i sammensetning av driftede anbud.

Virksomheten er i gang med å planlegge og gjennomføre et nødvendig endringsprogram.

NSBs persontog i Norge oppnådde en punktlighet på 88,4 %, om lag på nivå med 2016, men under målet på 90 %.

Bussvirksomheten

Virksomheten består av morselskapet Nettbuss AS som har 28 datterselskap og 7 tilknyttede selskaper.

Bussvirksomheten har transportaktiviteter i nær alle fylker i Sør- og Midt-Norge. Den svenske delen av virksomheten har hoveddelen av sin virksomhet i sydvest-Sverige. Både i Norge og Sverige utføres rutekjøring på anbud eller kontrakt med fylkeskommunene, ekspressbusskjøring, turkjøring og verksteddrift.

Driftsresultat er 264 MNOK (306 MNOK). Totale driftsinntekter for 2017 er 6 075 MNOK (5 850 MNOK), en økning på 3,8 % fra året før. Hovedårsaken til økning i omsetning er endringer i anbuds-trafikk i 2017. Nedgangen i driftsresultat kan i hovedsak knyttes til høye positive engangseffekter som var inkludert i resultatet for 2016.

Det skandinaviske ekspressbussmarkedet preges av sterk konkurranse både fra fly, tog og andre bussaktører. Selv om utviklingen totalt sett er stabil, er det stor variasjon fra strekning til strekning. Etter flere år med omfattende omstilling er det nå oppnådd tilfredsstillende lønnsomhet i den norske ekspressbussvirksomheten. Konkurransen er imidlertid fortsatt hard og ytterligere markeds-tilpasning må til for å holde posisjonen. I Sverige har ekspressbussvirksomheten vokst og tar stadig markedsandeler. Virksomheten viser god lønnsomhet.

Bussvirksomheten har deltatt i relativt få, men viktige anbudskonkurranser det siste året. I 2017 har virksomheten vunnet kontrakter med oppstart i 2018 (Nordhordland og Nord Trøndelag) som omfatter 107 busser til en samlet verdi over kontraktperioden på 1 100 MNOK, videre en kontrakt med oppstart i 2019 (Trondheim) som omfatter 150 busser til en samlet verdi over kontraktperioden på 3 500 MNOK. Samtidig har konsernet tapt anbud om kjøring i Kristiansand og Hadeland, og rutevirksomheten her vil bli avviklet sommeren 2018.

Den svenske delen av virksomheten har hatt en stabil produksjon i 2017 og vil heller ikke ha store endringer i 2018, men i starten av 2018 legges en betydelig produksjon ut på anbud.

I 2017 fraktet bussvirksomheten totalt 122 (119) mill. passasjerer fordelt på rute- og ekspressbuss, og kjørte 175 (173) millioner km.

Godsvirksomheten

Godsvirksomheten består av morselskapet CargoNet AS med datterselskap. Den største delen av godsvirksomheten er leveranse av pendeltog for transport av containere og andre intermodale lastbærere, og drift av terminaler i tilknytning til dette. I tillegg leveres transport i form av dedikerte driftsopplegg for enkeltkunder, herunder transport av tømmer, malm og flydrivstoff.

Godstrafikken på jernbane har i 2017 vært preget av høy punktlighet og mindre påvirket av ustabilitet i infrastrukturen enn tidligere år, med unntak av en økning på høsten knyttet til uvær og flom. Til sammen bidrar dette til at tilliten til toget blant våre kunder bedres.

Driftsinntektene er på 1 027 MNOK (980 MNOK), og driftsresultatet - 49 MNOK (- 2 MNOK).

Markedet preges av en tydelig forsterket konkurransesituasjon etter at den største godstogkonkurrenten, som etablerte seg i markedet medio 2016, har økt sitt transporttilbud. Innføringen av baneavgifter har i tillegg negativt påvirket konkurransebildet mot veitransport. Dette har medført press på priser og lavere fyllingsgrad i togene, samtidig som det er økte kostnader til leie og vedlikehold av lokomotiver og vogner.

Omfanget av ikke planlagte innstillinger grunnet infrastrukturen på til sammen 103, er betydelig høyere enn foregående år (50), og i hovedsak knyttet til innstillinger en kort periode i høst grunnet uvær og flom. Punktligheten var 95 % (94 %) leveranse innenfor 15 minutter, som er bedre enn målsettingen på 90 %.

Reiseliv

Reiseliv selger fjord-, fjell- og kulturopplevelser til norske kunder, turister og internasjonale turoperatører. Hoveddelene av aktiviteten drives gjennom de deleide selskapene Flåm Utvikling og Fjord Tours. Det arbeides med å utvikle flere attraktive reiselivspakker med tog, buss og båt sammen med lokale reiselivsaktører, og som skal være tilgjengelige via en digital reiselivsportal.

Eierstyring og selskapsledelse

Styret har behandlet og vedtatt redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse som er vedlagt årsoppgjøret.

Eierforhold

NSB er et av Norges største transportkonsern. Morselskapet NSB AS eies av staten ved Samferdselsdepartementet. Konsernets hovedkontor er i Oslo, mens virksomheten er spredt over det meste av Norge og i deler av Sverige.

Mål og strategier

Endringen i virksomhet knyttet til jernbanereformen har også som konsekvens at konsernets mål og strategier må justeres. NSB-konsernet har derfor utarbeidet en ny konsernstrategi; *Den beste reisen*.

Konsernets strategi for å skape den beste reisen, er å utvikle konsernet til å bli ledende innenfor fire reiser:

- // Den smarte reisen
- // Den grønne reisen
- // Den trygge reisen
- // Den lønnsomme reisen

De fire reisene kan forstås i konkret og i overført betydning. Konkret betyr de fire reisene at vi lover kundene våre en enkel og behagelig reise fra dør til dør, en klimavennlig og bærekraftig reise, en trygg reise hvor vi tar vare på kunden, og en lønnsom reise som gir kvalitet og verdi for pengene. I overført betydning er de fire reisene endringsreiser som NSB-konsernet skal ut på for å utvikle selskapet slik at vi tilbyr den beste reisen for kunden. De fire reisene er rammeverket for den strategiske utviklingen, og er førende for arbeidet vårt de kommende årene.

Målet er at vi skal ha de mest fornøyde kundene i bransjen, at vi er bedre enn konkurrentene til å ta bærekraftansvar, at vi skal være nordisk bransjeleder på trafikksikkerhet og HMS, ha økonomisk vekst, og en avkastning på kapitalen som møter eiers krav.

Internkontroll

NSB-konsernet har vedtatt et eget rammeverk for internkontroll, og har etablert internkontrollsystemer som omfatter verdigrunnlag, retningslinjer for etikk og samfunnsansvar, organisering, fullmaktstruktur og styrende dokumenter.

Styret gjennomgår årlig konsernets forretningsidé, verdigrunnlag, strategier og planer. Det gjennomføres årlig risikoanalyser for konsernet og i virksomhetsområdene. Risiko innen finansiell rapportering vurderes gjennom egne risikoanalyser og periodiske oppfølgingsmøter med virksomhetsområdene.

På bakgrunn av dette revideres internkontrollsystemet ved behov, ved revisjon av ledelsesdokumenter, retningslinjer, prosedyrer og nøkkelkontroller.

Risiko

Finansiell risiko

Konsernets aktiviteter medfører ulike typer finansiell risiko: markedsrisiko (valutarisiko, renterisiko og øvrig prisrisiko), kredittrisiko og likviditetsrisiko. Konsernets overordnede risikostyringsplan fokuserer på kapital-markedenes uforutsigbarhet og forsøker å minimalisere de potensielle negative effektene på konsernets finansielle resultater.

Konsernet kan benytte finansielle derivater for å sikre seg mot visse risikoer. Utfyllende informasjon om konsernets finansielle risikostyring er beskrevet i årsregnskapets note 15.

NSB tar opp lån i de markeder og valutaer som totalt sett gir de gunstigste betingelsene. Lån i utenlandsk valuta byttes til norske kroner gjennom valutabytteavtaler. NSB har som målsetning å minimere valutarisiko i finansforvaltningen. I den daglige driften er NSB til en viss grad eksponert for valutarisiko knyttet til likvide midler i forbindelse med virksomhet i utlandet. For øvrig er konsernet i liten grad eksponert for valutarisiko da hoveddelen av inntekter og kostnader er i NOK. Dersom avtale om større innkjøp inngås i utenlandsk valuta, kurssikres valutarisikoen tilnærmet 100 % i avtalens løpetid. Som følge av de endringer som jernbanereformen har medført er all obligasjonsgjeld innfridd, men prinsippene ovenfor vil ligge til grunn ved fremtidige låneopptak.

Overskuddslikviditet plasseres i bank og i norske sertifikater og obligasjoner med kort gjenstående løpetid, samt pengemarkeds- og obligasjonsfond. Endring i rentenivå kan påvirke verdien på plasseringene i rentebærende verdipapirer, men ved plassering i enkeltpapirer holdes disse normalt til forfall. Det er etablert rammer for kreditteksponering mot sektorer og institusjoner basert på kredittvurderinger.

Etter etablerte målsetninger skal likviditetsbehov i neste tolv måneders periode være dekket gjennom fri likviditet og etablerte trekkfasiliteter. Konsernet har en målsetning om å ha en fri likviditetsbeholdning på minimum 500 MNOK.

NSB har fokus på motpartsrisiko i finansielle transaksjoner ved å ha etablerte rammer for eksponering og regelmessig oppfølging av kredittkvalitet på enkeltmotparter. Det stilles krav til minimum A- rating fra Standard & Poor's (eller tilsvarende fra annet anerkjent ratingbyrå) ved inngåelse av avtaler knyttet til finansielle derivater.

Operasjonell risiko

Det gjennomføres systematiske analyser av operasjonell risiko, blant annet innen trafiksikkerhet og oppnåelse av økonomiske mål. Det gjennomføres i tillegg helhetlige risikoanalyser for konsernets virksomhet i tilknytning til det årlige plan- og budsjettarbeidet, hvor både potensielle negative og positive effekter identifiseres og tiltak iverksettes for å styre risikonivået. I disse analysene inngår bl.a. vurderinger av endringer i rammebetingelser, konkurranse- og markedssituasjon, konsekvenser av miljøkrav, og klimautfordringer. Med utgangspunkt i risikoanalysene er det etablert tiltak og kontrollaktiviteter som reduserer identifiserte risikoer, herunder automatiske kontroller, revisjoner og oppfølgende, utvidede analyser relatert til spesielle risikoområder.

NSB-konsernet og samfunnsansvar

Styret er opptatt av at NSB-konsernet tar samfunnsansvar, og det er vedtatt egne retningslinjer for utøvelse av dette. Konsernets største bidrag til samfunnet er tilrettelegging for at samfunnets transportutfordringer foregår på en effektiv, tilgjengelig, sikker og miljøvennlig måte.

NSB-konsernets nye strategi ved den grønne og den trygge reisen vil være bærende for hvordan virksomheten arbeider med samfunnsansvar. Målet for den grønne reisen er at vi er bedre enn konkurrentene på å ta bærekraftansvar, og dette skal måles gjennom klimaavtrykk og omdømme-målinger. Viktige tiltak er å redusere konsernets utslipp av klimagasser, og bruk av kvalitetsstandarder og sertifisering som grunnlag for miljøarbeidet.

Målet for den trygge reisen er at vi skal være bransjeledende på trafiksikkerhet og HMS, og måloppnåelse skal vurderes utifra sykefravær, arbeidsskader som medfører fravær, og medarbeider-tilfredshet. Viktige innsatsområder er trygg transport for mennesker og gods, kundene skal oppleve en trygg reise som er forutsigbar på tid og kvalitet, med sikker håndtering av personopplysninger, og vi skal være en trygg arbeidsplass for våre medarbeidere.

NSB-konsernet rapporterer om status for håndtering av samfunnsansvar til eier i den årlige rapporteringen som spesifisert i vedtektene § 10, og redegjør for øvrig for samfunnsansvar iht. regnskapsloven § 3-3 a og c samt GRI4 CORE. Samfunnsregnskapet er en integrert del av NSB-konsernets årsrapport og inneholder blant annet en redegjørelse om strategier, planer og status for arbeidsmiljø/sykefravær, sikkerhet, likestilling/diskriminering, ytre miljø og bekjempelse av korrupsjon.

Fremtidsutsikter

Markedet for person- og godstransport står overfor store endringer i årene som kommer. Kundene stiller nye krav til smarte og miljøvennlige løsninger, og ny teknologi gjør det mulig. For å lykkes i fremtiden, må NSB-konsernet møte kundenes økende forventninger. For å utnytte konsernets samlede ressurser bedre vil innovasjon og forretningsutvikling samordnes på tvers av konsernet, og forretningsområdene vil arbeide tett sammen for å utvikle og tilby sømløse transporttilbud til kundene. NSB-konsernet skal satse på ny teknologi, grønne løsninger, og et tilbud til kunden som er fleksibelt og tilpasset kundenes behov. Målet er å tilby kunden den beste reisen fra dør til dør.

På kort sikt må NSB-konsernet tilpasse seg en ny markedssituasjon med konkurranseutsetting av etter hvert alle persontogstrekninger i Norge. Derfor gjennomføres det et endringsprogram som skal bidra til et sterkt og levedyktig NSB-konsern med lavere kostnadsbase og derigjennom høy konkurransekraft. For å sikre at konsernet vinner de fremtidige anbudskonkurransene er forbedringsprogrammet Kompass igangsatt. Innen godsvirksomheten er endringsprogrammet Flyt igangsatt. Programmet skal bidra til å forbedre og digitalisere arbeidsprosesser, og derigjennom forbedre konkurransedyktigheten.

Styret ser med bekymring på den lave punktligheten innen persontogtrafikken, en utvikling som forverret seg i annet halvår 2017. NSB arbeider målrettet for å redusere driftsavvik som NSB selv kan påvirke, og er opptatt av å få til et tettere samarbeide med BaneNOR om tiltak for å redusere driftsavvik som skyldes svikt i infrastrukturen.

Persontogvirksomheten er i forhandlinger om ny offentlig kjøp avtale med Staten for å kjøre ikke konkurranseutsatte persontogtilbud inntil disse blir satt ut på anbud. I 2018 vil det bli kjørt omtrent samme produksjon som i 2017, men med forbedringer på Vestfoldbanen hvor åpning av Eidangerparsellen vil gi et bedre tilbud til Grenlandsregionen med reisetidsbesparelser til Porsgrunn og Skien på 20-25 minutter. Nye tog vil gradvis bli innfaset på Gjøvikbanen og deretter Vossebanen. Det planlegges med en total kapasitetsøkning på i overkant av 3 %.

Bussvirksomheten fortsetter sitt arbeid med å bedre rammebetingelsene i bransjen, herunder å jobbe for miljøvennlige løsninger, økt trafikkikkerhet og kundevennlige løsninger. Det er særlig tre faktorer som blir viktige fremover; en offensiv satsing på kollektive løsninger som sikrer bussen god fremkommelighet, utvikling av et anbudsregime som sikrer tilstrekkelige marginer til å opprettholde og utvikle kunderettede tilbud, samt å sikre god og effektiv drift i alle deler av virksomheten.

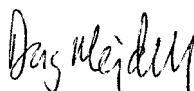
Bussvirksomheten har en ambisjon om å styrke markedsandelen i Norge og øke denne betydelig i Sverige. I 2018 vil det komme flere anbud på eksisterende produksjon. Dette gjelder Romerike i Ruterområdet og Gjøvik, i tillegg kommer over 700 busser i anbud Nettbuss ikke drifter i dag. I Sverige vil ca. 1 000 busser komme i anbud årlig de neste 3 årene.

Konkurransesituasjonen for godstransport på jernbane er meget krevende. Det forventes fortsatt sterk konkurranse både fra veitransport og andre jernbaneselskaper. Innføringen av baneavgifter har ytterligere forverret konkurransekraften mot veitransport. I godsvirksomheten arbeides det med å få til løsninger for å redusere de negative virkninger av en slik innføring, og å forsterke arbeidet med effektivisering for å tilpasse virksomheten til gjeldende rammebetingelser. Men for å sikre en økonomisk bærekraftig godstransport på jernbane er det nødvendig at skjevhetene i rammebetingelser mellom vei og bane rettes opp.

2017 har vært et preget av omstilling, etablering av ny strategi og oppstart av implementering av denne. Samtidig har konsernets virksomheter klart å opprettholde en god og lønnsom daglig drift, og medarbeidertilfredsheten har økt.

NSB-konsernet har fortsatt gode resultater i eksterne omdømmemålinger og målinger av kundetilfredshet. Styret takker alle medarbeidere for god innsats i året som gikk, og ser frem til en felles innsats for den videre utviklingen av det nye NSB-konsernet.

Oslo, 9. februar 2018

Dag Mejdell / Styreleder

Bjarne Borgersen

Wenche Teigland

Åsne Havnelid

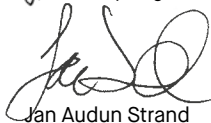
Kjerstin Fyllingen

Ove Sindre Lund

Rolf Juul Ringdal

Jan Audun Strand

Geir Isaksen / Konsernsjef

Samfunns- regnskap 2017

1. **Strategi og mål**
 2. **Våre prioriteringer**
 3. **Fornøyde kunder**
 4. **Fornøyde og trygge medarbeidere**
 5. **Den trygge reisen**
 6. **Vi tar miljøet på alvor**
 7. **Ansvarlige innkjøp**
 8. **Våre resultater – Samletabell**
 9. **Prinsipper og rapporteringsstandarder**
-

1. Strategi og mål

Vi har i 2017 arbeidet med å konkretisere en ny bærekraftstrategi – den grønne reisen – med det klare mål at NSB-konsernet skal være bedre enn konkurrentene til å ta bærekraftansvar. Strategien skal sørge for at vi prioriterer områder hvor vi kan bidra vesentlig til samfunnet gjennom virksomheten vår, og hvor vi ved målrettet innsats bidrar til oppfyllelse av FNs bærekraftsmål.

Vi skal

-
- // Styrke konsernets bærekraft og forbedre klimabidraget gjennom langsiktige tiltak, herunder utvikling av bærekraftige reiselivsdestinasjoner
-
- // Oppnå felles systematikk og kvalitetstilnærming som grunnlag for miljøarbeidet, herunder ISO 14001 sertifisering av alle virksomheter i konsernet
-
- // Bygge en tydeligere grønn profil i vår kommunikasjon og markedsføring, slik at konsernet markeres som ledende aktør på bærekraft og miljø
-

De viktigste KPI'er for dette arbeidet skal måle vår bærekraftsprestasjon i den daglige driften og vårt bidrag til samfunnet, for eksempel reduksjon av klimaavtrykk.

2. Våre prioriteringer

Årsrapporten og Samfunnsregnskapet for 2017 beskriver de momenter som NSB-konsernet gjennom interessent- og vesentlighetsanalyser har kommet frem til er de vesentligste knyttet til vårt samfunnsansvar, herunder:

-
- // Bidra til å ta transportveksten kollektivt
-
- // Sikre en pålitelig transport
-
- // Eliminere skader og dødsfall
-
- // Ta ansvar for leveranser til kunder og oppdragsgivere
-
- // Redusere energi- og ressursforbruk
-
- // Sikre at konsernet har engasjerte medarbeidere
-
- // Sikre ansattes helse, miljø og sikkerhet
-

3. Fornøyde kunder

Omdømme

I Ipsos MMIs årlige profilundersøkelse «Store norske bedrifter» er NSB blant de beste på samfunnsansvar og miljø, mens samlet totalinntrykk av NSB i undersøkelsen gikk ned fra 18. til 22. plass. NSB får en god karakter fra det norske folk på miljøbevissthet og samfunnsansvar.

Innen miljøbevissthet oppnådde NSB en sterk 2.plass i årets undersøkelse, bare slått av Norsk Gjenvinning, med Tine på 3. plass. Det er samme rekkefølge som i 2016.

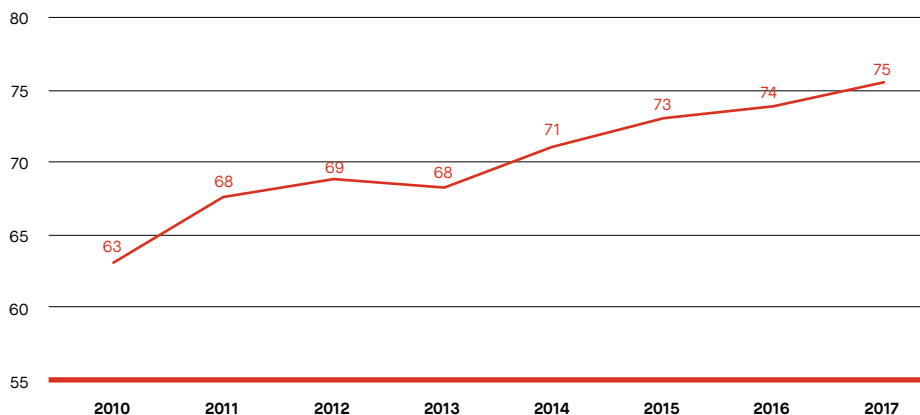
På området samfunnsansvar og moral tok NSB 7. plass (nr. 5 i fjor).

Kundetilfredshet

I NSB-konsernet er vi opptatt av kundetilfredshet, og setter mål for dette. Målingen brukes til å gi oss tilbakemeldinger på de områdene som vi må forbedre oss på.

Ny toppmåling

KUNDETILFREDSHETSINDEKSD (KTI)

Persontogvirksomheten har i 2017 oppnådd den høyeste score i kundetilfredshet som vi har målt.

Hovedtrekkene fra KTI-målingen høsten 2017 er:

- // Kundene er mer fornøyd med billettkjøpet enn tidligere og NSB sin mobilapp er en av salgskanalene med høyest tilfredshet.
- // Bedre håndtering av buss for tog enn noensinne målt, og positiv utvikling for billettkjøpet
- // Vesentlig lavere opplevd punktlighet og dårligere vurdering av avviksinformasjon enn sist måling
- // Opplevelsen av informasjon på toget, ombordstigningen, kupekomfort og ombordpersonalet holder seg på de høye nivåene fra vårens måling

Kundetilfredsheten for NSB Gjøvikbanen er relativt stabil, og kundene er i hovedsak meget fornøyd med leveransen. Tilfredsheten var på 73 poeng, en nedgang på ett prosentpoeng fra 2016.

KTI for våre ekspressbusser er høy og endte på 78 i 2017, et prosentpoengs nedgang fra i fjor.

Volumentvikling

Den gode volumentviklingen for persontogvirksomheten i Norge fortsetter, og veksten for antall reiser dette året ble på 6,3 %.

Veksten var størst i pendler- og lokaltrafikken på Østlandsområdet, men det var også en god utvikling på Flåmsbanen som har en høy andel turisttrafikk. Det var nedgang i lange regiontog, og i Sverige på grunn av endring i anbuds kjøring.

I bussvirksomheten økte antall reiser fra 118,8 mill. til 121,7 mill. Antall reiser i Norge og Sverige var i 2017 på henholdsvis 85,8 (84,2) og 35,9 (34,6) mill., en vekst på 1,9 % og 3,8 %. Endringen skyldes i hovedsak endring i antall tilbud som kjøres.

Antall lastenheter (TEU) transportert i godsvirksomhetens containerpendler ble redusert med 3,6 % i 2017. Hovedårsaken til reduksjonen er økt konkurranse både på jernbane og fra godstransport på vei. Men virksomhetens kjørte nettotonnkilometer økte på grunn av større aktivitet innen produktet systemtog.

Kvalitet i leveransen

I persontogvirksomheten måles punktligheten kontinuerlig, og målingene er delt i operatørvhengig og total punktlighet. Den operatørvhengige punktligheten (hvor kun forsinkelser som skyldes NSB er regnet inn) er på 98 % for året, som er på nivå med i fjor. Den totale punktlighet for NSB s persontog endte på 88,4 % som fortsatt er betydelig under målet. Punktlighetsstatistikken er et godt grunnlag for dialog mellom togoperatørene og BaneNOR (statlig foretak med ansvar for jernbaneinfrastruktur) for å bedre den totale punktligheten for persontrafikk på jernbane.

Antall forsinkelsestimer (totalt antall timer persontog er forsinket i 2017) endte på 26 279, en nedgang på 4 % fra fjoråret. Andelen som har direkte årsak i NSB er på 17 %, det samme som i fjor.

NSB Gjøvikbanen AS hadde i 2017 en gjennomsnittlig punktlighet på 89 %, mot 90 % i 2016. Vår persontogvirksomhet i Sverige oppnådde en punktlighet på 88,5 %, mot 86,3 % i 2016.

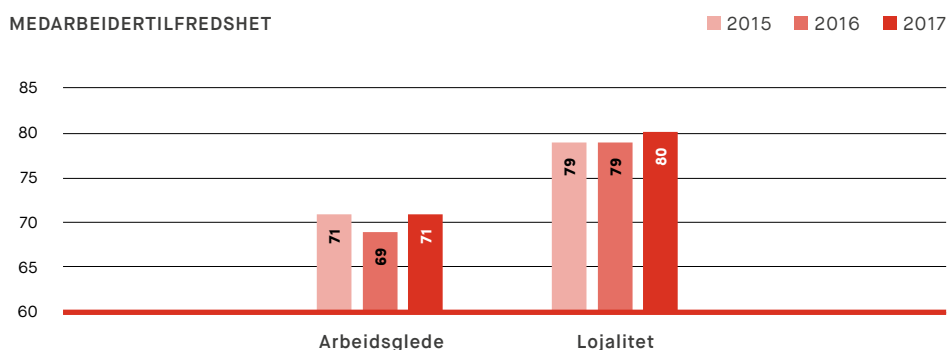
Utfordringer knyttet til infrastrukturen har økt noe i 2017. Flere strekninger var for kortere eller lengre perioder stengt grunnet flom, ras og uvær. Dette medførte innstilling av 103 godstog, en økning fra 50 i 2016. For øvrig har punktlighet for godstog vært over målet på 90 %, og endte på 95 % (94 %) innen 15 minutter levert på terminal.

4. Fornøyde og trygge medarbeidere

Antall medarbeidere og årsverk

NSB-konsernet har ved utgangen av året 10 858 medarbeidere, hvorav 2 124 er midlertidig ansatte og 2 583 arbeider deltid. Den største andelen av deltid- og midlertidig ansatte er i bussvirksomheten. Antall årsverk er 8 964. Av konsernets ansatte arbeider 1 679 i Sverige.

Antall medarbeidere er redusert i hovedsak på grunn av at virksomheter i forbindelse med jernbanereformen er skilt ut fra NSB-konsernet, og i tillegg gjennomføres det omstillingsprosjekt i persontogvirksomheten som vil ha konsekvenser for fremtidig bemanning.

Medarbeidertilfredshet

I vår medarbeiderundersøkelse (MTA) måler vi to nøkkelindikatorer, «Arbeidsglede», som oppsummerer hvordan våre ansatte opplever de sentrale faktorer som påvirker effektivitet i arbeidet, og «Lojalitet», som gir en indikasjon om sluttintensjonen blant våre ansatte.

For konsernet som helhet oppnådde vi i 2017 en økning til 71 poeng for «Arbeidsglede», en fremgang på 2 poeng fra 2016. For «Lojalitet» er resultatet 80, en fremgang på 1 poeng fra i fjor. Det er ingen vesentlige forskjeller mellom kjønnene. Arbeidsgleden ser ut til å øke noe i takt med alder. Ledere har høyere opplevd arbeidsglede og lojalitet enn medarbeidere.

Konsernet har en godt etablert arbeidsprosess knyttet til MTA-undersøkelsen. Det er etablert gode verktøy for identifisering og oppfølging av forbedringstiltak, og det gjennomføres tilbakemeldingsmøter for ledere og ansatte, samt egne gjennomganger i lokal og sentralt arbeidsmiljøutvalg. Dette arbeidet foregår både på enhetsnivå og på individuelt nivå i tilknytning til gjennomføring av medarbeidersamtaler.

Sykefravær og H1

Trygghet for kunden starter med trygge ansatte. Vi kan bare skape den beste reisen, dersom de ansatte opplever en trygg og utviklende arbeidsplass, og er motiverte for å bidra til å realisere konsernets visjon og mål.

Samlet sykefravær for NSB-konsernet er høyere sammenlignet med i fjor på grunn av økning i NSB AS, Gjøvikbanen og Nettbuss. Også H1 er høyere enn i fjor, i hovedsak på grunn av økning i NSB AS men også underrapportering i 2016 for CargoNet. Innen Nettbuss er H1 betydelig høyere i Team Verksted enn i resten av selskapet.

SYKEFRAVÆR	2017	2016
NSB AS	7,3	6,9
Gjøvikbanen AS	7,6	7,4
TKAB	3,0	3,5
CargoNet AS	6,0	6,5
Nettbuss AS	8,5	8,3
NSB Trafikkservice AS	11,4	11,5
Sum	7,9	7,7

For å bli best på fornøyde og trygge kollegaer vil vi iverksette følgende strategiske initiativer:

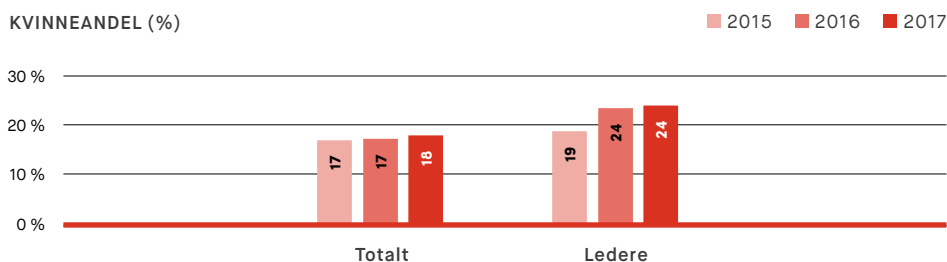
// Øke konsernets oppfølging av HMS internt og overfor leverandører, og redusere antall skader blant de ansatte.

// Øke konsernets oppfølging av sykefravær, med vekt på kompetanseoverføring og felles innsats for å redusere sykefraværet.

H1	2017	2016
NSB AS	7,1	2,9
Gjøvikbanen AS	0,0	5,9
CargoNet AS	12,4	12,4
Nettbuss AS	3,0	3,4
Sum	4,7	3,8

Kvinneandel – medarbeidere og ledelse

Kvinneandelen i NSB-konsernet er på 18 %. Kvinneandelen i konsernets enheter varierer mellom 9 og 50 %. I NSB-konsernets styre er kvinneandelen blant de aksjonærvalgte 60 %, i konsernledelsen 38 % mens den i forretningsområdenes toppledergrupper varierer fra 11 til 43 %. Det er kvinnelig toppleder i forretningsområdet Reiseliv samt i datterselskapene NSB Trafikkservice AS og Finse forsikring AS.

Andelen kvinner i lederstillinger er på 24 %, og er høyere enn kvinneandelen blant ansatte. Kvinners snittlønn varierer mellom virksomhetene, fra 88 til 104 % av snittlønnen til menn. Hovedårsaken kan knyttes til stilling og ansiennitet. Snitt arbeidstid for kvinner er marginalt lavere enn menn.

Menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og arbeid mot korrupsjon

Vi har i NSB-konsernet etablert etiske retningslinjer og retningslinjer for samfunnsansvar som bl.a. omhandler forholdet til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og arbeid mot korrupsjon. Arbeidet med likestilling og likeverd er utdypet i konsernets personalpolitiske prinsipper. Her fremgår det bl.a. at:

// Alle medarbeidere i NSB-konsernet er likeverdige, uavhengig av kjønn, alder, funksjonshemming, seksuell orientering eller religiøs, etnisk og kulturell bakgrunn.

// Vi ønsker et bredt og mangfoldig spekter av ledere og medarbeidere, der individuelle egenskaper skal respekteres og verdsettes.

// Økt balanse mellom kvinner og menn er ønskelig på alle nivå i konsernet, og skal vektlegges ved rekruttering og kompetanseutvikling

Vår virksomhet foregår i Norge og Sverige. Her er håndtering av menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter godt ivaretatt gjennom de arenaer hvor de ansatte og selskapets ledelse møtes for å ivareta slike forhold, og våre ansatte har rettigheter som er godt definert gjennom tariffavtaler og overenskomster. Medarbeiderne er representert i selskapets styre, og det er etablert arbeidsmiljøutvalg som jevnlig holder møter.

NSB-konsernet har i 2017 videreført arbeidet med internkontroll, herunder risikoanalyse for misligheter/korrupsjon. Som et ledd i dette har vi gjennomført en test av etterlevelse av våre etiske retningslinjer, samt kvaliteten i våre regnskapssystemer, og deres evne til å hindre feil og misligheter. Samtidig er det gjennomført en relasjonsanalyse for å sikre at anvisere og attestanter ikke behandler økonomiske transaksjoner som de selv har eierinteresser eller styrende interesser i.

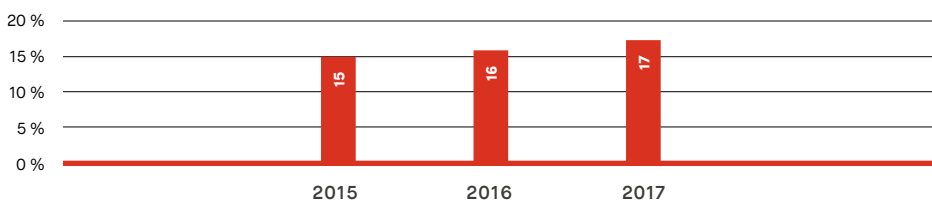
Basert på datainnsamling fra våre systemer har ekstern rådgiver analysert status og anbefalt undersøkelser og forbedringer i våre systemer, rutiner og praksis. Det er i løpet av arbeidet ikke funnet alvorlige feil og/eller hendelser knyttet til misligheter/korrupsjon, men analysene har gitt grunnlag for tiltak for å forbedre datagrunnlag og interne prosesser. Vi er heller ikke kjent med straffesaker igangsatt mot våre selskaper eller ansatte knyttet til korrupsjon. Ledergruppene og styrene i NSB-konsernet ble i løpet av året informert om status og utvikling i egne gjennomganger om internkontroll.

I persontog- og godsvirksomheten er etiske retningslinjer en del av arbeidsavtalen ved nyansettelser. I bussvirksomheten er etiske retningslinjer tilgjengelig i Lederhåndbok (intranett), personalhåndbok og nevnes/linkes i sjåførhåndbøkene. Opplæring i arbeid mot korrupsjon er gitt til nøkkelpersonale i alle virksomheter som en del av årets internkontroll-prosjekt, og godsvirksomheten har introdusert e-opplæring knyttet til våre etiske retningslinjer. Vi har opprettet en varslingskanal iht. kravene i arbeidsmiljøloven. Det er mottatt et varsel om diskriminerende adferd i 2017, som er håndtert iht. vedtatte prosedyrer.

Innvandrerandel

Innvandrerandelen i NSB-konsernet er på 17,4 %, en økning fra 16 % i fjor for sammenlignbar virksomhet. Den største innvandrerandelen er innen renhold med 39 % og buss med 25 %, mens andelen i persontog og gods er hhv. 6,5 og 3,2 %. Andelen er relativt stabil i alle konsernets virksomheter, men med en vekst innen bussvirksomheten.

INNVANDRERANDEL (%)

5. Den trygge reisen

Ved utarbeidelse av vår nye strategi har vi satt som mål for 2020 at NSB-konsernet skal være nordisk bransjeleder på trafikksikkerhet og HMS. Følgende tre innsatsområder er prioritert:

// **Trafikksikkerhet:** Trygg transport for mennesker og gods

// **Trygge kunder:** Kundene skal oppleve en trygg reise, som er forutsigbar på tid og kvalitet, og med sikker håndtering av personopplysninger

// **Fornøyde og trygge kolleger:** Våre ansatte skal ha en trygg arbeidsplass, som er utviklende og motiverende for de ansatte

Trafikksikkerhet

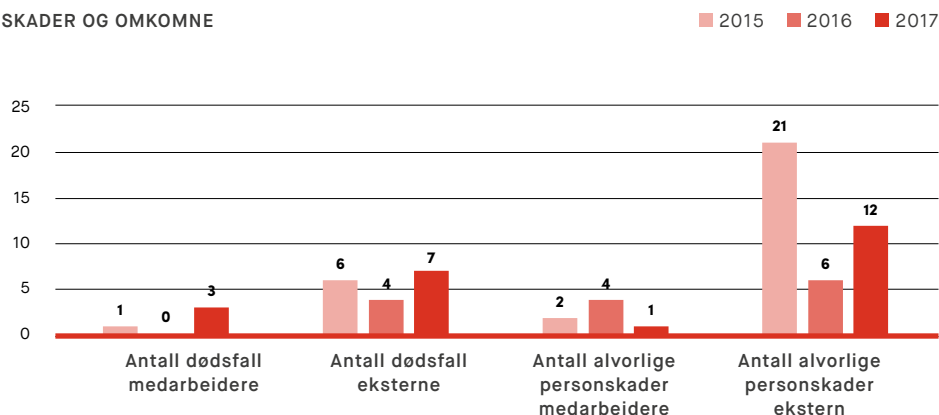
Trafikksikkerhet er sentralt i kulturen for virksomhetene i NSB-konsernet, og de ansatte har høy kompetanse og stolthet knyttet til trafikksikkerhetsarbeidet. Vi arbeider i alle konsernets virksomheter for ytterligere reduksjon av hendelser og farlige situasjoner, og vil søke utvikling av felles kvalitetsstandarder i arbeidet herunder undersøke grunnlag for sertifisering.

Målet er å redusere antall uønskede trafikkhendelser og farlige situasjoner slik at vi unngår skader og dødsfall knyttet til vår virksomhet.

Trafikksikkerhet - personskader og omkomne

Ingen passasjerer omkom som følge av NSB-konsernets transportaktivitet i 2017. En eksternt omkom i bussvirksomheten på grunn av møteulykke, en innleid og tre ansatte i bussvirksomheten omkom knyttet til arbeidsulykker/møteulykker. I persontogvirksomheten omkom 3 eksternt knyttet til kryssing/opphold i sporet. I godvirksomheten omkom 2 eksternt knyttet til kryssing/opphold i sporet.

SKADER OG OMKOMNE

Trafikksikkerhet knyttet til jernbane

For NSB-konsernet har det i 2017 vært 22 hendelser definert som jernbaneulykker iht. forskrift. Antall jernbaneulykker er økt fra 2016, i hovedsak grunnet flere personulykker. Antall hendelser med skade forårsaket av persontogvirksomheten har økt sammenlignet med 2016. Skadesakene følges opp etter etablerte prosedyrer og interne undersøkelser/granskinger iverksettes etter behov. Årsaksforholdene for mange av hendelsene ligger utenfor konsernets direkte påvirkning. Det jobbes systematisk med registrering av uønskede hendelser og rapportering til infrastrukturforvalter. Trafikksikkerhetsarbeidet gjennom målstyring og risikostyring prioriteres høyt og brukes til å påvirke risikoen både internt og i samarbeid med andre. NSBs virksomhet gjennomføres som fastslått i ledelsens gjennomganger til å være i samsvar med eksternt og interne krav.

Trafikksikkerhet i bussvirksomheten

NSB-konsernets bussvirksomhet frakter store passasjermengder daglig, og har et stort ansvar for at alle skal komme trygt frem, samtidig som ingen andre trafikanter påføres skader av noen art. Som et ledd i trafikksikkerhetsarbeidet er nå hele bussvirksomheten sertifisert innen trafikksikkerhet (ISO 39001). Arbeidet med å redusere skader, uhell og ulykker har fortsatt i 2017. Økningen i antall ulykker med omkomne korrelerer dårlig med det økte arbeidet med trafikksikkerhet i virksomheten.

Dyrepåkjørsler

Det var i 2017 1 351 dyrepåkjørsler på norsk jernbane av til sammen 2 144 dyr, som er 5 % mer enn i 2016, og nær 10 % høyere enn snittet de siste 10 år. Det største antall påkjørsler er av elg og tamrein, og den mest utsatte banestrekningen er Nordlandsbanen.

BaneNOR, det statlige foretaket med ansvar for nasjonal jernbaneinfrastruktur, arbeider for å redusere antall påkjørsler, slik som vegetasjonsrydding, oppsett av reingjerder, varslingssystemer og nedsetting av hastighet. BaneNOR gjennomfører FoU prosjekter for å analysere og komme frem til effektive tiltak slik at antall påkjørsler kan reduseres.

6. Vi tar miljøet på alvor

I henhold til Paris-avtalen skal Norge frem mot 2030 redusere klimagassutslippene med 40 prosent sammenlignet med 1990-nivå. Transportsektoren er den største kilden til utslipp av klimagasser i Norge og må bære en vesentlig del av utslippsreduksjonene i årene som kommer.

Også NSB-konsernet må levere på samfunnets omstilling til klimavennlig transport. Dette vil være et krav fra oppdragsgivere i offentlig sektor, og samtidig vektlegger forbrukere, særlig de unge, i økende grad grønne løsninger i sine valg. NSB-konsernet vil ta en tydelig posisjon for å bygge et konkurransefortrinn overfor kunder og oppdragsgivere, og har vedtatt at bærekraft er et strategisk satsingsområde for konsernet.

Energiforbruk*Energieffektive persontog*

Fra 2013 til 2017 hadde NSB Persontog satt seg som mål å redusere strømforbruket med 15 %. Resultatet ble en reduksjon på 8,3% målt i energiforbruk per tonnkilometer. Målet var ambisiøst og noen av energieffektiviseringsprosjektene måtte vike for jernbanereformen. I tillegg har en stor andel av strømmålerne på de nye Flirt togene vært ute av drift. Tariffen som har blitt brukt for å beregne strømforbruket er i gjennomsnitt høyere enn det faktiske forbruket. Den høyere tariffen fører til et høyere fakturert energiforbruk.

Energiforbruk i godsvirksomheten

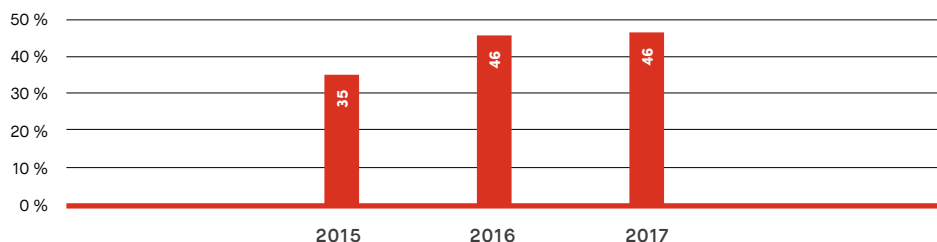
I 2017 er energiforbruket per tonnkm redusert med 3,3 %. Forbruket er i stor grad påvirket av hvilke ruter som kjøres og miks mellom diesel og elektrisk drift. Hovedtiltakene i 2017 er opplæring i energioekonomisk kjøring, tiltak på lokomotiver og ved hensetting av disse, og datafangst og presentasjon av måloppnåelse for redusert energiforbruk.

Godstransport på bane representerer en vesentlig mindre belastning for miljøet enn om transporten skulle gått på vei. Virksomheten avlaster veiene for et betydelig antall lange trailerturer, og bidrar dermed til å redusere utslipp, ulykker og kø. I 2017 avlastet NSB-konsernets godsvirksomhet veiene for ca. 177 000 lange trailerturer. Dette utgjør om lag 700 trailere per hverdag.

Energiforbruk i bussvirksomheten

Bruk av flåtestyringssystem, som blant annet registrerer drivstoff-forbruk, tomgangskjøring og kjøreadferd, har ført til redusert drivstoff-forbruk og dermed utslipp til ytre miljø. Bruk av

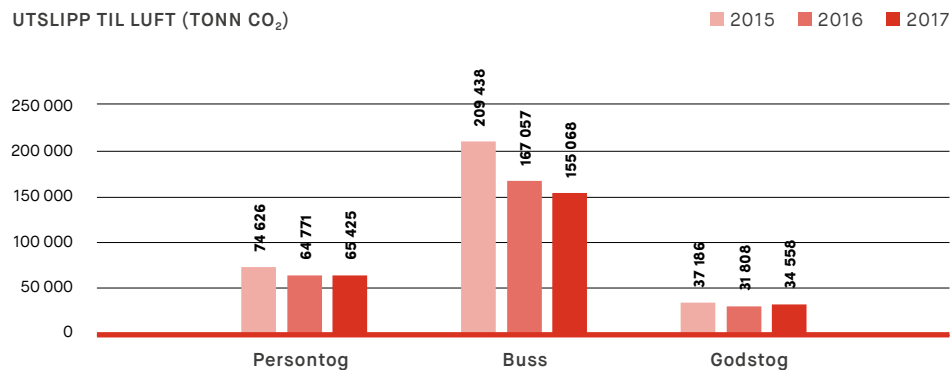
BUSS ANDEL VOGNKM. KJØRT MED FORNYBAR ENERGI (%)

alternative drivstoffer som naturgass, biogass og biodiesel er de siste år utvidet betydelig, og det samme gjelder hybridbusser. Andel vognkm. som er kjørt med busser som bruker HVO/biodiesel eller går på gass, er på 46 %.

Klimagassutslipp

NSB kjøper strøm til togproduksjon med opprinnelsesgarantier. Ved å kjøpe opprinnelsesgarantier er NSB med på å støtte produsenter av fornybar energi. NSB har tidligere regnet med nullutslipp fra de elektriske togene i sine årlige miljøregnskap på grunn av kjøp av opprinnelsesgarantier. I 2014 ble dette endret i henhold til en ny anbefalt standard for beregning og sammenligning av energiforbruk og klimagasser ved transporttjenester. Det er tatt utgangspunkt i nordisk strømmiks for beregning av utslipp fra bruk av strøm, og «Well to wheel» beregninger ved bruk av diesel.

UTSLIPP TIL LUFT (TONN CO₂)

Utslipp av klimagass fra NSBs virksomhet er betydelig redusert de senere år. Hovedårsaken er en betydelig overgang til fornybar energi i bussvirksomheten, samt at den nordiske strømmiksen er blitt «renere» de siste år, med en større andel elektrisitet produsert med fornybar energi. Fra 2015 til 2017 er utslippene redusert med 67 827 tonn CO₂-ekvivalenter, eller 21 %.

Avfall

Med bakgrunn i organisasjonsendringer og endrede grensesnitt knyttet til jernbanereformen har det vært utfordrende å få oversikt over det totale volumet og kildesorteringsgrad for avfall i 2017, og spesielt for persontogvirksomheten. Bussvirksomheten har registrert et avfallsvolum på 919 tonn med en kildesorteringsgrad på 75 %. Tilsvarende tall for godsvirksomheten er 852 tonn med en kildesorteringsgrad på 92 %. Det legges opp til en fullstendig rapportering for 2018.

7. Ansvarlige innkjøp

I NSB-konsernet er vi opptatt at vi er en ansvarlig kjøper, som spesifiserer både krav til kvalitet, miljø samt ivaretagelse av menneske- og arbeidstakerrettigheter ved våre anskaffelser.

NSB-konsernet kjøper varer og tjenester samt anleggsmidler for om lag 7,5 mrd. NOK i året fra vel 6 000 leverandører. Av disse er vel 6 % registrert utenfor Norge. Arbeid med å sikre etterlevelse av sosiale og etiske krav i verdikjeden er derfor en viktig del av konsernets samfunnsarbeid. Innkjøpsfunksjonen er satt opp for å sikre at NSB-konsernet samlet benytter sin kjøpekraft til å oppnå optimale betingelser ved innkjøp, og at de avtaler/kontrakter NSB inngår med eksterne sikrer NSBs interesser på en tilfredsstillende måte. Vi videreutvikler våre styrende dokumenter og veiledere knyttet til konsernets innkjøp, og driver kontinuerlig videreutdanning av våre medarbeidere på dette området. NSB-konsernet er medlem av Initiativ for Etisk Handel (IEH) som har som formål å fremme ansvarlige leverandørkjeder.

Det er satt en minimumsstandard gjennom konsernets «Etiske retningslinjer for leverandører» som legges til grunn for alle anskaffelser og resulterende kontrakter. Disse stadfester blant annet at leverandørene skal ivareta grunnleggende arbeids- og menneskerettigheter i sin virksomhet.

Anskaffelser

Det foretas risikoanalyse årlig basert på konsernets og virksomhetsområdenes innkjøpsplaner. Risikoanalysen omfatter både miljø, sosiale og etiske krav samt anskaffelser med betydning for trafikksikkerheten. For 2017 ble følgende anskaffelsesområder definert til å være i risikozonen for brudd på etiske og sosiale krav:

// Renhold

// Vedlikeholdstjenester

Det ble gjennomført tiltak i disse anskaffelsene, blant annet ble det stilt krav om at det ikke skulle være mer enn 2 nivåer underleverandører i leveransekjeden for å unngå sosial dumping. Det er også innført innskjerpede krav knyttet til rapportering av disse forholdene i kontraktperioden. Videre ble lovpålagt påseplikt implementert i renholds anskaffelsen.

Eksisterende kontrakter og leverandører

Arbeid med å følge opp sosiale og etiske krav gjøres også mot eksisterende kontrakter. Totalt har konsernet i overkant av 600 løpende kontrakter i registrert i kontraktssystemet. Dette representerer de leverandører med leveranser over 200 000,- hvor regelen er at det skal inngås skriftlig kontrakt. Det er gjort en analyse av disse i 2017 med tanke på risiko for brudd på sosiale og etiske krav. Analysen har resultert i en liste av følgende avtaleområder som er i risikozonen;

// IT driftstjenester

// Vedlikeholdstjenester tog i utlandet

// Reservedeler spesialproduksjon

// Buss- og taxitjenester

// Renholdstjenester

// Folie- og foliering, skilting og merking av rullende materiell

// Nattkomfortpakker

// Kontorrekvisita, gave- og profileringsartikler, kontormøbler og fruktkurver

// Hotellovernatting

// Vernetøy og uniformer

Leverandører med kontrakter om leveranser innenfor risikoområdene følges opp særskilt. Ut fra identifisert risiko fastsettes tiltak ut fra hvilken risiko som er identifisert og alvorlighetsgraden av denne. I 2017 ble det gjennomført revisjoner innen

// Produksjon og distribusjon av uniformer

// Nattkomfortpakker

Det ble ikke avdekket vesentlige brudd på etiske og sosiale krav i 2017.

8. Våre resultater – Samletabell

	2017	2016	2015
Antall togreiser (mill.)	70,1	67,4	67,1
Antall bussreiser (mill.)	121,7	118,8	109,6
Antall transporterte TEU-godstog (1 000)	355	368	373
Punktlighet - persontog (Norge)	88,4 %	88,3 %	88,6 %
Punktlighet - godstog	95,1 %	93,6 %	91,9 %
Kundetilfredshet - persontog (indeks 0-100)	75	73	73
Kundetilfredshet - ekspressbuss (indeks 0-100)	78	79	80
Energiforbruk persontog Norge - elektrisitet (MWh)	376 761	364 441	344 453
Energiforbruk perontog - diesel (mill. liter)	8,8	8,9	8,7
Energiforbruk buss - diesel (mill. liter)	32,2	31,2	49,0
Energiforbruk buss - biodiesel (mill. liter)	4,0	9,9	16,0
Energiforbruk buss - HVO (mill. liter)	16,1	11,2	
Forbruk alternativ drivstoff buss (gass mill. m ³)	8,1	7,2	8,3
Energiforbruk godstog - elektrisitet (MWh)	125 199	101 631	105 613
Energiforbruk godstog - diesel (mill. liter)	5,7	6,6	7,2
Energiforbruk persontog - (kWh/setekm.)	0,0406	0,0402	0,0385
Energiforbruk buss - (liter/vognkm.)	0,34	0,34	0,41
Energiforbruk godstog - (kWh/tonnkm.)	0,045	0,047	0,045
Utslipp til luft persontog (Norge) - tonn CO ₂	65 425	64 771	74 626
Utslipp til luft buss - tonn CO ₂	155 068	167 057	209 438
Utslipp til luft godstog - tonn CO ₂	34 558	31 808	37 816
Avfall tonn	n.a.	5 131	5 096
Kildesorteringsgrad	n.a.	53 %	45 %
Antall dødsfall medarbeidere	3	0	1
Antall dødsfall eksterne	7	4	6
Antall alvorlige personskader medarbeidere	1	4	2
Antall alvorlige personskader eksterne	12	6	21
Antall jernbaneulykker	22	15	15
Antall medarbeidere	10 858	12 578	12 668
Antall årsverk	8 964	10 488	10 439
Medarbeidertilfredshet NSB-konsernet	71	69	71
Sykefravær	7,9 %	7,7 %	7,9 %
Andel kvinner	18 %	17 %	17 %
Andel kvinnelige ledere	24 %	24 %	19 %
Andel innvandrere	17 %	13,4 %	13,9 %
Antall varsler om diskriminerende atferd	1	1	0

9. Prinsipper og rapporteringsstandarder

I NSB-konsernet har vi etablert egne retningslinjer for samfunnsansvar samt etiske retningslinjer, og disse er innarbeidet i vårt styringssystem. I vår utøvelse av samfunnsansvar skal vi følge disse grunnleggende prinsipper:

- // Hver virksomhetsleder har ansvar for å sørge for at enheten ivaretar samfunnsansvar som et ledd i utøvelse av sin virksomhet

- // Samfunnsansvaret skal være innarbeidet i vårt strategiske grunnlag og våre verdier

- // Vi støtter prinsippene i FNs menneskerettighetserklæring og i ILOs kjernekonvensjoner.

- // Vi arbeider aktivt mot alle former for korrupsjon

- // Vi skal aktivt bidra til at transportsektorens miljøbelastning blir mindre

- // Vi rapporterer årlig om status og utvikling for samfunnsansvar i et eget samfunnsregnskap

Vi bruker føre-var prinsippet i vår håndtering av samfunnsansvar. Dette gjennomføres ved at vi bruker risikoanalyser som basis for vår styring av selskapet og iverksetter tiltak for å styre risikoen. For å sikre at vi har ivaretatt omgivelsenes og egne vurderinger knyttet til konsernets utøvelse av samfunnsansvar, har vi gjennomført interessent- og vesentlighetsanalyser for å få frem og prioritere de områder vi skal arbeide med. Vi har sortert våre interessenter i følgende grupperinger:

- // Eier

- // Nasjonale og lokale myndigheter

- // Leverandører og andre samarbeidspartnere

- // Kunder

- // Medarbeidere og ansattes organisasjoner

- // Interessegrupper og lokalsamfunn

For hver av disse er det laget en oversikt over type dialog, antall møter, og en temaoversikt. Temaoversikten viser de viktigste temaene som virksomheten og interessentene har vært opptatt av.

Jernbanereform og omorganisering har endret omgivelsene våre, og disse endringene er også reflektert som endring i årets vesentlighetsanalyse sammenlignet med fjorårets. Mens vi tidligere har regnet sikkerhet som en hygienefaktor fordi sikkerhetssystemet er grundig implementert i organisasjonen, er sikkerhet hos kundene nå løftet frem som vår fremste prioritet. I tillegg peker vesentlighetsanalysen på pålitelighet og kollektiv transportvekst som NSBs mest vesentlige samfunnsbidrag:

Hvor viktig er aspektet for eksterne interessenter?	Høy		<ul style="list-style-type: none"> • Eliminere skader og dødsfall hos kunder • Sikre pålitelig transport (punktlighet) • Bidra til å ta transportveksten kollektivt 	
	Middels	<ul style="list-style-type: none"> • Minimere lokale utslipp (NOx) • Utvise god etikk i kunde- og leverandørkontakt • Sikre inklusjon av alle befolkningsgrupper (kunde) 	<ul style="list-style-type: none"> • Redusere energi- og ressursbruk • Minimere avfallsmengde og kjemikalieforbruk • Bidra til å løfte mer gods over på bane • Levere kontinuerlig utvikling og innovasjon • Få mer kollektivtrafikk for pengene (reducere subsidier) 	<ul style="list-style-type: none"> • Ta ansvar for leveranser til kunder og oppdragsgivere • Transportere fra dør til dør
	Middels	<ul style="list-style-type: none"> • Sikre menneskerettighet i leverandørkjeden • Arbeide mot korrupsjon i transportsektoren 	<ul style="list-style-type: none"> • Redusere CO₂-utslipp fra egne medarbeidere • Skape nordisk omsetningsvekst • Sikre høy informasjonssikkerhet 	<ul style="list-style-type: none"> • Sikre robust kapitalavkastning • Øke mangfold i transportsektoren • Sikre at konsernet har engasjerte medarbeidere • Sikre ansattes helse, miljø og sikkerhet • Sikre robuste og effektive innkjøp
	Middels	Hvor viktig er aspektet for NSB-konsernets fremtidige overlevelse?		Høy

På basis av strategiske analyser samt interessent- og vesentlighetsanalysene har vi prioritert de områder vi skal konsentrere oss om i konsernets arbeid med samfunnsansvar.

NSB-konsernet har rapportert om miljø- og samfunnsansvar siden begynnelsen av 2000-tallet. Rapporten og dens vektlegging har utviklet seg basert på vesentlighetsvurderinger knyttet til virksomhetens utfordringer og forventninger fra interessenter. NSB-konsernet må som stort foretak redegjøre om samfunnsansvar iht. regnskapsloven § 3-3 a og c. Redegjørelsen er i tillegg tilpasset kravene i GRI4 Core (Global Reporting Initiative G4 – frivillig standard for rapportering av samfunnsansvar).

NSB-konsernets revisor har i revisjonsberetningen uttalt seg om opplysningene i redegjørelsen for samfunnsansvar, og mener at denne er konsistent med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Eierstyring og selskaps- ledelse

1 Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse

Denne redegjørelsen er satt opp iht. inndelingen i *norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse*. NSB AS og NSB-konsernet følger denne anbefalingen, men med avvik som følge av at selskapet ikke er børsnotert, er et statsaksjeselskap med staten som eier, og begrensninger i selskapets vedtekter.

Formålet med anbefalingen er at selskaper som er notert på regulerte markeder i Norge skal ha eierstyring og selskapsledelse som klargjør rolledelingen mellom aksjeeiere, styre og daglig ledelse utover det som følger av lovgivingen. God eierstyring og selskapsledelse vil bidra til å styrke tilliten til selskapet blant aksjeeiere, i kapitalmarkedet og hos andre interessenter.

Konsernstyret har vedtatt et verdigrunnlag og retningslinjer for etikk og samfunnsansvar som er publisert på nsbkonsernet.no.

2 Virksomhet

NSB er et transportkonsern med aktivitet i Norge og øvrige nordiske land. Morselskapet NSB AS eies av staten ved Samferdselsdepartementet. Konsernets hovedkontor er i Oslo.

Selskapets virksomhet fremgår av vedtektene:

- // Selskapets samfunnsoppdrag er å sørge for effektiv, tilgjengelig, sikker og miljøvennlig transport av personer og gods.
 - // Selskapet skal drive persontrafikk med tog i Norge, transport av personer og gods i Norge og øvrige nordiske land samt virksomhet som står i naturlig sammenheng med dette.
 - // Virksomheten kan drives av selskapet selv, av heleide datterselskaper eller gjennom andre selskaper det har eierandeler i eller samarbeider med. Selskapet kan drive virksomhet i øvrige nordiske land i den grad det bidrar til å styrke selskapets konkurransevne på det norske markedet og/eller bidrar til å styrke selskapets evne til å løse de samfunnsmessige oppgavene som begrunner statens eierskap.
-

3 Selskapskapital og utbytte

NSB AS er et statsaksjeselskap. Statsaksjeselskapene er aksjeselskaper hvor staten eier alle aksjene. Ansvarlig statsråd eller den han bemyndiger ivaretar aksjonærenes rettigheter på generalforsamlingen.

Av viktige særregler for statsaksjeselskaper er:

- // Generalforsamlingen er ikke bundet av styrets forslag til utbytte.
- // Riksrevisjonen fører kontroll med forvaltningen av statens eierinteresser og har rett til å kreve de opplysninger den finner å ha behov for fra administrerende direktør, fra styret og fra revisor.

Regjeringen har lagt til grunn en forventning om 50 % utbytte av konsernets årsresultat etter skatt, men fastsettingen av utbyttet vurderes hvert enkelt år.

Det er ikke gitt styrefullmakt til å dele ut utbytte eller å foreta kapitalforhøyelse.

4 Likebehandling av aksjeeiere og transaksjoner med nærstående

Selskapet har en aksjeklasse. Aksjene er ikke notert på børs, og det foregår ikke transaksjoner av aksjene.

Samferdselsdepartementet og NSB AS har inngått avtale om offentlig kjøp av persontrafikk tjenester for å sikre et togtilbud på strekninger som ikke er kommersielt lønnsomme. Tilsvarende har Samferdselsdepartementet inngått avtale med NSB's datterselskap NSB Gjøvikbanen AS om å trafikkere Gjøvikbanen.

Retningslinjer for behandling av ikke uvesentlige transaksjoner mellom selskapet og styremedlemmer/ledende ansatte er innarbeidet i konsernets etiske retningslinjer og instruks for styre og daglig leder.

5 Fri omsettelighet

Det er ikke vedtektsfestet noen form for omsetningsbegrensninger.

6 Generalforsamling

Generalforsamlingen i NSB består av staten ved Samferdselsdepartementet. Departementet står for innkalling til generalforsamlingen. Ordinær generalforsamling avholdes hvert år innen utgangen av juni måned.

Styrets medlemmer, daglig leder og revisor har møterett på generalforsamlingen. De andre punktene i anbefalingen anses ikke som relevante med bakgrunn i selskapets eiersituasjon.

7 Valgkomité

Generalforsamlingen i NSB består av staten ved Samferdselsdepartementet. Generalforsamlingen har ikke oppnevnt en valgkomité.

8 Bedriftsforsamling og styre, sammensetning og uavhengighet

NSB AS har ikke bedriftsforsamling. Styret velges av generalforsamlingen.

To eller tre styremedlemmer med varamedlemmer velges ved direkte valg av og blant de ansatte. Det er inngått avtale om ikke å ha bedriftsforsamling, og de ansatte velger ett styremedlem med varamedlem i tillegg til den representasjon som følger av forrige punktum.

Styret er sammensatt slik at det kan ivareta eiers interesser og selskapets behov for kompetanse, kapasitet og mangfold. Ledende ansatte er ikke medlem av styret, og eier ikke aksjer i selskapet. Informasjon om styremedlemmer er lagt ut på nsbkonsernet.no.

9 Styrets arbeid

Styret følger aksjelovens krav om å forvalte selskapets verdier på vegne av eierne. Styrets arbeid er fastsatt i egen instruks. Styret arbeider etter en årlig arbeidsplan for sin virksomhet. Arbeidsplanen bygger på styrets hovedoppgaver med vekt på mål, strategi, organisering og kontroll av virksomheten. Styret evaluerer årlig sin virksomhet.

Styret har fastsatt egen instruks for konsernsjef.

Styret skal påse at det foreligger tilfredsstillende systemer for internkontroll av selskapets virksomhet, og at det regelmessig gjennomføres risikoanalyser med oppfølgende forebyggende tiltak og beredskapstiltak.

Styret skal iht. vedtektene sørge for at selskapet tar samfunnsansvar.

Styret har etablert revisjonsutvalg og kompensasjonsutvalg.

10 Risikostyring og internkontroll

For å sikre helhetlig styring av selskapet er det utarbeidet et eget styringssystem, som omfatter ledelsesdokument, beredskapsplaner, sikkerhetsprosedyrer og prosesser for å styre og kontrollere virksomheten. Som en del av dette er det utarbeidet prinsipper, retningslinjer, rutiner, håndbøker og fullmaktsmatriser for å styre og kontrollere selskapets økonomi, regnskap og finansiering.

Det gjennomføres årlig risikoanalyser for konsernets aktiviteter, og det evalueres og iverksettes tiltak for å styre risikobildet. Styret gjennomgår årlig selskapets risikostyring og internkontroll.

11 Godtgjørelse til styret

Godtgjørelse til styre og ledende ansatte oppgis i note til årsregnskapet. Godtgjørelse til styret er ikke resultatavhengig, og styremedlemmene deltar ikke i insentiv- eller opsjonsprogrammer. Aksjonærvalgte styremedlemmer har normalt ikke tilleggsoppgaver for selskapet.

12 Godtgjørelse til ledende ansatte

Styret tilsetter konsernsjef og fastsetter tilsetningsvilkårene for denne. Styret evaluerer årlig konsernsjefens arbeids- og lønnsvilkår, og gjennomgår betingelsene til øvrige ledende ansatte.

Styret har utarbeidet en erklæring om fastsetting av lønn og annen godtgjøring for ledende ansatte. Konsernsjef har fullmakt til å fastsette lønn og annen kompensasjon for selskapets /konsernets øverste ledelse innenfor statens «Retningslinjer for ansettelsesvilkår for ledere i statlige foretak og selskaper med statlig eierandel» og de prinsipper for lederlønn som er fastsatt av styret.

Styrets erklæring om lederlønn behandles som egen sak i generalforsamlingen.

Fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte er beskrevet i note til årsregnskapet.

13 Informasjon og kommunikasjon

Offentlig informasjon om konsernet gis av konsernets ledelse. Datoer for viktige hendelser og publisering av finansiell informasjon legges ut på selskapets internettside.

Gjennom vedtektenes § 10 har NSB en særskilt informasjonsplikt overfor eier om konsernets virksomhet.

Styret skal forelegge samferdselsministeren alle saker som antas å være av vesentlig samfunnsmessig eller prinsipiell betydning. Styret skal hvert år legge frem for samferdselsministeren en plan for virksomheten med datterselskaper, som omfatter følgende forhold:

1. Statusbeskrivelse av markedet og konsernet, herunder utviklingen i konsernet siden den forrige planen ble lagt frem.
2. Hovedtrekk ved konsernets virksomhet de kommende år, herunder større omorganiseringer, videreutvikling og avvikling av eksisterende virksomheter og tjenester og utvikling av nye.
3. Konsernets investeringsnivå, vesentlige investeringer og finansieringsplaner.
4. Vurderinger av den økonomiske utvikling i planperioden.
5. Rapport om tiltak og resultater vedrørende selskapets samfunnsoppdrag og samfunnsansvar.

Styret skal forelegge samferdselsministeren vesentlige endringer i slike planer som tidligere er lagt frem.

14 Selskapsovertakelse

Med bakgrunn i eiersituasjonen anses denne delen av anbefalingen ikke å være relevant for selskapet.

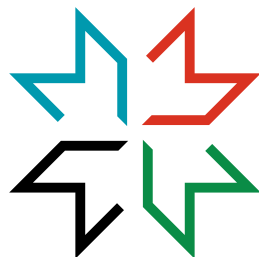
15 Revisor

Revisor velges av generalforsamlingen. Revisor fremlegger årlig en plan til styret for gjennomføring av revisjonsarbeidet. Revisor utarbeider årlig et brev til styret, som oppsummerer revisjon av selskapet og status vedrørende selskapets interne kontroll. Revisor har en gang i året et møte med styret uten at daglig ledelse er til stede. Revisor deltar på styremøter som behandler rapportering og andre spørsmål som styret skal uttale seg om. Revisor møter på generalforsamlingen.

Revisors godtgjørelse fordelt på revisjon og andre tjenester er beskrevet i note til regnskapet.

Regnskap 2017

NSB-konsernet
NSB AS

Resultatoppstilling

	Noter	2017	2016
Driftsinntekter	6	14 990	14 571
Lønn og andre personalkostnader	23	6 084	6 341
Avskrivninger og nedskrivninger	28	655	780
Andre kostnader	29	7 674	6 881
Sum driftskostnader		14 413	14 002
Resultatandel i felleskontrollert virksomhet	11	43	29
Andel resultat i tilknyttede selskaper	10	152	40
Driftsresultat		773	638
Finansielle poster			
Finansinntekter	30	157	141
Finanskostnader	30	-135	-60
Netto finanskostnad pensjoner	24	-47	-36
Urealiserte verdiendringer	31	24	4
Sum finansielle poster		-1	48
Resultat før skattekostnad		772	685
Skattekostnad	22	-138	-130
PERIODENS RESULTAT FOR VIDEREFØRT VIRKSOMHET		634	555
Ikke-videreført virksomhet			
Resultat fra ikke-videreført virksomhet	2	-	712
PERIODENS RESULTAT		634	1 267
Periodens resultat tilordnes			
Ikke-kontrollerende eierinteresser		4	6
Aksjonærene i morselskapet		630	1 261
SUM		634	1 267
UTVIDET RESULTAT			
Periodens resultat		634	1 267
Poster som ikke skal reklassifiseres over resultatet			
Estimatavvik pensjoner	24	-163	-699
Skatt relatert til poster som ikke skal reklassifiseres	22	28	168
Poster som kan reklassifiseres over resultat i senere perioder			
Omregningsdifferanser valuta		20	-20
Periodens totalresultat		520	696
Totalresultat tilordnes			
Ikke-kontrollerende eierinteresse		-4	-
Aksjonærene i morselskapet		524	696
PERIODENS TOTALRESULTAT		520	696

Balanse

	Noter	31.12.17	31.12.16
EIENDELER			
Immaterielle eiendeler	7	126	117
Utsatt skattefordel	22	127	-
Varige driftsmidler	8	3 142	3 543
Investeringer i tilknyttede selskaper	10	42	50
Finansielle anleggsmidler		90	72
Sum anleggsmidler		3 528	3 782
Investering i felleskontrollert virksomhet	11	47	34
Beholdning komponenter	12	802	732
Kundefordringer og andre fordringer	9,14	1 882	8 240
Derivater	16	-	811
Finansielle eiendeler	17	3 085	273
Kontanter og bankinnskudd	19	2 090	1 247
Eiendeler holdt for utdeling	2	-	13 845
Sum omløpsmidler		7 907	25 183
SUM EIENDELER		11 434	28 966
EGENKAPITAL OG GJELD			
	Noter	31.12.17	31.12.16
Aksjekapital og overkurs	20	3 686	5 144
Ikke utdelbar egenkapital - verdiregulert investeringseiendom		-	2 647
Annen, opptjent egenkapital		1 315	2 145
Ikke-kontrollerende eierinteresse		-16	-1
Sum egenkapital		4 985	9 934
Lån	21	892	835
Utsatt skatt	22	-	139
Pensjonsforpliktelser	24	2 276	2 318
Andre avsetninger for forpliktelser	26	285	310
Sum langsiktig gjeld		3 453	3 601
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	25	2 653	3 517
Betalbar skatt	22	341	700
Lån	21	1	2 875
Derivater	16	2	27
Gjeld/forpliktelser holdt for utdeling	2	-	8 311
Sum kortsiktig gjeld		2 996	15 430
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		11 434	28 966

Oslo, 9. februar 2018

Dag Mejdell
Styrets leder

Asne Havneid

Rolf Juul Ringdal

Bjarne Børgersen

Kjerstin Fyllingen

Jan Audun Strand

Wenche Teigland

Ove Sindre Lund

Geir Isaksen
Konsernsjef

Kontantstrømoppstilling

	Noter	2017	2016
Årsresultat før skatt for videreført virksomhet		772	746
Årsresultat før skatt for ikke-videreført virksomhet	2	-	758
Årsresultat før skatt		772	1 503
Av- og nedskrivning i resultatregnskapet	28	655	1 497
Gevinst/tap på salg av varige driftsmidler og investeringseiendommer		-20	-12
Forskjell kostnadsført og inn-/utbetaling pensjon	24	-205	-133
Netto endring i avsetninger for forpliktelser	26	-28	230
Netto urealiserte verdiendringer	31	-24	-783
Renteposter, periodisering	30	-50	-179
Resultatandel felleskontrollert virksomhet og TS	10, 11	-195	-171
Endring arbeidskapital		-274	804
Betalte skatter		-59	-58
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		572	2 698
Kjøp av datterselskap fratrukket likvid beholdning	35	-16	-71
Salg av datterselskap fratrukket likvid beholdning		-1	141
Tilgang/avgang i, og lån til, tilknyttet selskap	10	129	298
Endring i finansielle anleggsmidler		-790	-153
Kjøp av varige driftsmidler og investeringseiendom	8, 9	-148	-1 471
Salg av varige driftsmidler og investeringseiendommer		63	137
Offentlig tilskudd	8	10	-
Mottatt utbytte	30	45	103
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		-708	-1 016
Opptak av kort- og langsiktig lån		-	886
Nedbetaling av kort- og langsiktig lån		-2 079	-2 249
Utbytte betalt til selskapets aksjonærer	20	-	-595
Utbytte betalt til ikke- kontrollerende eier		-7	-
Netto kontantstrøm til finansieringsaktiviteter		-2 086	-1 958
ENDRING I KONTANTER OG BANKINNSKUDD I PERIODEN		-2 222	-276
Kontanter og bankinnskudd ved periodens begynnelse	19	1 314	1 602
Effekter vedr fisjon med virkning 1. januar 2017		2 979	-
Valutagevinst/tap på kontanter og bankinnskudd		18	-12
KONTANTER OG BANKINNSKUDD VED PERIODESLUTT	19	2 090	1 314
Saldo kontanter og bankinnskudd for videreført virksomhet i 2016 utgjorde 1 247 MNOK.			
Kontantstrøm relatert til virksomhet holdt for utdeling			
Netto operasjonell kontantstrøm		-	1 055
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		-	-985
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		-	-40

Egenkapitalutviklingen

2017	Noter	Innskutt egenkapital	Ikke utdelbar egenkapital (verdireg. inv. eiendom)	Omregn. differanse	Opptjent egenkapital	Ikke-kontr. eierintr.	Sum
Egenkapital 1. januar 2017	20	5 144	2 647	2	2 142	-1	9 934
Årets resultat		-	-	-	630	4	634
Endring ikke-kontr. eierinteresser		-	-	-	-	-9	-9
Fra utvidet resultat		-	-	20	-126	-8	-115
Effekt av endret skattesats	22	-	-	-	- 17	-	-17
Fisjonseffekt		-1 458	-2 647	-4	-1 332	-1	-5 442
EGENKAPITAL 31. DESEMBER 2017		3 686	-	18	1 297	-16	4 985

2016	Noter	Innskutt egenkapital	Ikke utdelbar egenkapital (verdireg. inv. eiendom)	Omregn. differanse	Opptjent egenkapital	Ikke-kontr. eierintr.	Sum
Egenkapital 1. januar 2016	20	5 144	2 244	42	2 405	3	9 838
Årets resultat		-	413	-	848	6	1 267
Endring ikke-kontr. eierinteresser		-	-	-	2	-4	-2
Endring fond for verdiendring		-	-10	-	10	-	-
Fra utvidet resultat		-	-	-40	-525	-6	-571
Effekt av endret skattesats	22	-	-	-	-3	-	-3
Utbetalt utbytte		-	-	-	-595	-	-595
EGENKAPITAL 31. DESEMBER 2016		5 144	2 647	2	2 142	-1	9 934

Segmentinformasjon

Virksomhetssegmenter

Per 31. desember 2017 har konsernet virksomhet innen følgende hovedsegmenter:

- (1) Persontog: persontransportvirksomhet med tog inklusiv reiseliv
- (2) Buss: persontransportvirksomhet med buss
- (3) Gods: godstransport med tog

Reiseliv er foreløpig ikke presentert som eget segment

Segmenteiendeler i tabellene nedenfor består i hovedsak av varige driftsmidler, immaterielle eiendeler, varer, kundefordringer og andre fordringer og kontanter, mens utsatt skattefordel og investeringer ikke er inkludert.

2017 (MNOK)	Persontog	Buss	Gods	Konsern
Eksterne driftsinntekter	7 924	6 048	1 018	14 990
Interne driftsinntekter	42	27	10	-
Driftsinntekter	7 966	6 075	1 027	14 990
Driftskostnader	7 553	5 238	1 045	13 757
Av- og nedskrivninger	48	575	32	655
Sum driftskostnader	7 601	5 813	1 077	14 413
Resultatandel i felleskontrollert virksomhet	43	-	-	43
Andel resultat i tilknyttede selskaper	150	2	-	152
DRIFTSRESULTAT	558	264	-49	773
Segment eiendeler	6 911	4 190	804	11 287
Investeringer	6	127	15	148

2016 (MNOK)	Persontog	Buss	Gods	Konsern
Eksterne driftsinntekter	7 762	5 838	971	14 571
Interne driftsinntekter	118	12	9	0
Driftsinntekter	7 880	5 850	980	14 571
Driftskostnader	7 390	4 962	945	13 222
Av- og nedskrivninger	135	608	37	780
Sum driftskostnader	7 525	5 570	982	14 002
Resultatandel i felleskontrollert virksomhet	29	-	-	29
Andel resultat i tilknyttede selskaper	14	26	-	40
DRIFTSRESULTAT	398	306	-2	638
Segment eiendeler	9 843	4 341	1 066	15 120
Investeringer	138	950	13	1 101

Se note 6 for nærmere informasjon.

Noter

Alle tall i årsregnskapet er i MNOK.

1. Prinsippnoter for virksomheten i NSB-konsernet
2. Fisjon- jernbanereform
3. Aksjer i datterselskap
4. Konsern- og selskapsstruktur
5. NSB-konsernets persontrafikkvirksomhet i Norden
6. Segmenter og inntekter
7. Immaterielle eiendeler
8. Varige driftsmidler
9. Periodisk vedlikehold
10. Investeringer i tilknyttede selskaper
11. Investeringer i felleskontrollert virksomhet
12. Beholdning varer
13. Eiendeler for salg
14. Kundefordringer og andre fordringer
15. Finansiell risikoanalyse
16. Derivater
17. Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet
18. Finansielle instrumenter etter kategori
19. Kontanter og bankinnskudd
20. Aksjekapital og overkurs
21. Lånegjeld
22. Skatter
23. Personalkostnader
24. Pensjoner og lignende forpliktelser
25. Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld
26. Andre avsetninger for forpliktelser
27. Tap på kontrakter
28. Av- og nedskrivninger
29. Andre kostnader
30. Finansielle poster
31. Urealiserte verdiendringer
32. Leiekostnader
33. Nærstående parter
34. Betingede utfall
35. Virksomhetssammenslutninger
36. Omstillingskostnader
37. Hendelser etter balansedagen

Konsernregnskapet ble vedtatt av konsernstyret den 9. februar 2018.

Note 1

1 Generell informasjon og sammendrag av viktige regnskapsprinsipper

■ GENERELL INFORMASJON

Norges Statsbaner AS (NSB AS) og dets datterselskaper (NSB-konsernet) har virksomhet innen følgende områder:

- Persontransportvirksomhet med tog og buss
- Godstransport med tog
- Reiseliv

Konsernet har i tillegg egen forsikringsfunksjon som er organisert i et eget captive, Finse Forsikring.

Som en del av jernbanereformen ble persontogvirksomhetens salg- og billetteringsfunksjon og togmateriell, konsernets togvedlikeholdsvirksomhet og konsernets eiendomsvirksomhet fisjonert ut fra konsernet med regnskapsmessig effekt fra 01.01.2017:

- Togvedlikeholdsselskapet Mantena AS ble utfisjonert til Togvedlikehold AS
- Salgs- og billetteringselskapet Entur AS ble utfisjonert til Reiseplan og Billett AS
- Togmateriellsselskapet Norske tog AS ble utfisjonert til Togmateriell AS
- ROM Eiendom ble utfisjonert til Bane Nor Eiendom 1 AS.

Fisjonen ble gjennomført til regnskapsmessig kontinuitet og med regnskapsmessig virkning fra 1. januar 2017. Fisjonene har medført redusert egenkapital med 5 442 MNOK som er nærmere spesifisert i tabell for utvikling av egenkapitalen. Effekt av netto konsernbidrag utbetalt til utfisjonerte enheter samt tilhørende skattemessige effekter inngår i egenkapitaleffekten ved fisjonen.

For årsregnskapet 2016 ble utfisjonerte enheter klassifisert som ikke videreført virksomhet og eiendeling/gjeld holdt for utdeling i henholdsvis resultat- og balanseoppstilling.

Regnskapsprinsipper som vedrører eiendomsvirksomheten som ble utfisjonert fra NSB konsernet og kun vil være av betydning for sammenligningstallene er presentert til slutt i oversikten nedenfor.

- Alle aksjene i NSB AS eies av den norske stat ved Samferdselsdepartementet.
- NSB-konsernet har hovedkontor i Oslo.
- Årsregnskapet for 2017 ble vedtatt av styret 9. februar 2018.
- Alle tall i rapporten er oppgitt i MNOK, med mindre annet fremgår av teksten.

■ RAMMEVERK FOR REGNSKAPSAVLEGGELSEN

Konsernregnskapet til NSB AS er utarbeidet i samsvar med International Financial Reporting Standards (IFRS) og fortolkninger fra IFRS fortolkningskomité (IFRIC) som er godkjent av EU.

Nedenfor beskrives de viktigste regnskapsprinsippene som er benyttet ved utarbeidelsen av konsernregnskapet. Disse prinsippene er benyttet konsistent for alle perioder som er med i presentasjonen dersom ikke annet konkret er nevnt.

Konsernregnskapet er utarbeidet basert på historisk kost prinsippet med unntak av finansielle derivater, enkelte finansielle eiendeler og forpliktelser og investeringseiendom som er vurdert til virkelig verdi.

Konsernregnskapet er avlagt under forutsetningen om fortsatt drift.

■ VIKTIGE FORUTSETNINGER OG REGNSKAPSESTIMATER

Anvendelse av konsernets regnskapsprinsipper innebærer at ledelsen må utøve skjønn gjennom bruk av estimater og forutsetninger. Estimater og forutsetninger evalueres løpende og er basert på historisk erfaring kombinert med forventninger om fremtidige hendelser som anses å være sannsynlige på vurderingstidspunktet.

Områder hvor bruk av estimater og forutsetninger er vesentlige for konsernregnskapet:

Varige driftsmidler

Konsernet vurderer løpende forventet brukstid og restverdi på anleggsmidler. Dette har betydning for de årlige avskrivningene. Videre vurderer konsernet anleggsmidlenes verdi og hvorvidt det er behov for å gjøre nedskrivninger. Disse vurderingene involverer en stor grad av skjønn. Det vises til note om varige driftsmidler for beskrivelse av nedskrivningstester og tilhørende sensitivitetsvurderinger.

Estimerte avsetninger for tap på kontrakter

Konsernet gjennomfører årlig tester for å vurdere avsetninger for tap på kontrakter, hvor det er negative driftsresultater og dermed indikasjoner på avsetningsbehov. For driftsmidler som benyttes i kontraktene gjennomføres først nedskrivningstest, jfr. omtale ovenfor. Deretter måles nåverdien av fremtidige kontantstrømmer for den enkelte kontrakt. Disse vurderingene involverer en stor grad av skjønn. Det vises til note om avsetninger for nærmere beskrivelse.

Pensjonsforpliktelser

Konsernet har betydelige forpliktelser knyttet til de ansattes opptjente pensjonsrettigheter knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger. Beregningene innebærer at konsernet må fastsette økonomiske og demografiske forutsetninger. Endringer i forutsetningene kan gi betydelig utslag på de beregnede forpliktelser med konsekvens for fremtidige pensjonskostnader. Det vises til note om pensjoner for nærmere beskrivelse av hvilke forutsetninger som er lagt til grunn.

I noten er innarbeidet sensitivitetsanalyse som viser hvor påvirkelige beregningene er i forhold til endringer i sentrale forutsetninger. Estimatavvik som oppstår ved endringer av forutsetninger føres løpende over utvidet resultat med direkte effekt for egenkapitalen etter fradrag for utsatt skatt.

Periodisering av inntekter

Deler av konsernets inntekter kommer fra salgs- og takstsamarbeid med andre transportoperatører. Inntektene fra slikt samarbeid periodiseres, basert på tellinger antall reiser, sammensetning av type solgte billetter og erfaringer fra tidligere perioder. Disse vurderingene innebærer en stor grad av skjønn og bruk av estimater.

Avsetning restruktureringskostnader

Konsernet har betydelige avsetninger knyttet til restruktureringskostnader som følge av jernbanereformen. Det er utøvet skjønn og bruk av estimater ved beregning av grunnlaget for avsetninger. Det vises til noter for avsetninger og omstillingskostnader for nærmere beskrivelse.

Avsetning av kostnader for periodisk vedlikehold

Konsernet foretar løpende avsetning for løpøst kostnad for periodisk vedlikehold knyttet til togmateriell som leies gjennom operasjonelle leieavtaler. Dette foretas basert på estimert kostnad pr kjørt kilometer, konsernets rute- og vedlikeholdsplan samt regulering i leieavtale. Vurderingene innebærer bruk av skjønn og estimater. Det vises til note for periodisk vedlikehold for nærmere beskrivelse.

■ KONSOLIDERINGSPRINSIPPER

Konsernregnskapet viser det samlede økonomiske resultatet og den samlede økonomiske stillingen for morselskapet NSB AS og datterselskaper.

Datterselskap

Datterselskaper er selskap der konsernet har faktisk kontroll. Kontroll oppstår når konsernet som investor har evne til å påvirke variabel avkastning som konsernet har rett til eller er eksponert for. Datterselskaper konsolideres fra og med det tidspunkt konsernet oppnår kontroll og utelates fra konsolidering når kontroll opphører. Transaksjoner med ikke-kontrollerende eiere i datterselskap behandles som egenkapitaltransaksjoner.

Felles virksomhet og tilknyttede selskaper

Felles virksomhet er selskaper eller enheter hvor NSB har felles kontroll med en eller flere andre investorer. Konsernet har betydelige andeler i single purpose selskaper med felles kontroll for utvikling av eiendomsprosjekter som er vurdert å være felles virksomhet.

Note 1

Tilknyttede eierandeler er selskaper hvor NSB har betydelig, men ikke bestemmende innflytelse. Med betydelig innflytelse menes normalt at konsernet eier mellom 20 % og 50 % av stemmeberettiget kapital.

Eierandeler i både felles virksomhet og tilknyttede selskaper konsolideres inn ved bruk av egenkapitalmetoden.

Oppkjøp

Oppkjøpsmetoden anvendes ved virksomhetssammenslutninger. Vederlaget måles til virkelig verdi på transaksjonstidspunktet som vil være når risiko og kontroll er overdratt og vil normalt sammenfalle med gjennomføringstidspunktet. Det foretas allokering av kostpris basert på virkelig verdi av eiendeler og forpliktelser som overtas ved oppkjøpet. Merverdi utover det som kan henføres til identifiserbare eiendeler og gjeld balanseføres som goodwill. Hvis virkelig verdi av identifiserbare eiendeler og gjeld er høyere enn vederlaget, inntektsføres det overskytende umiddelbart.

Prinsipper for å innregne kjøp av tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter er de samme som for kjøp av datterselskaper.

SEGMENTINFORMASJON

NSB rapporterer driftssegmentene slik konsernledelsen, som er øverste beslutningstaker, vedtar, følger opp og evaluerer beslutninger.

VALUTA

Funksjonell valuta og presentasjonsvaluta

Konsernregnskapet er presentert i norske kroner og alle tall er gitt i norske kroner som både er den funksjonelle valutaen og presentasjonsvalutaen til morselskapet.

NSB-konsernets virksomhet drives i all hovedsak i Norge og noe i Sverige. Resultatregnskap og balanse for konsernheter med funksjonell valuta forskjellig fra presentasjonsvalutaen regnes om med føring av omregningsdifferanser direkte mot egenkapitalen over utvidet resultat.

Transaksjoner

Driftsinntekter og -kostnader, innkjøp samt finansieringskostnader er i all hovedsak i henholdsvis NOK, SEK, DKK, CHF og EUR. Transaksjoner i fremmed valuta regnes om til funksjonell valuta på transaksjonstidspunktet. Valutagevinster og -tap som oppstår ved omregning av poster i fremmed valuta resultatføres.

Offentlig tilskudd

Offentlig tilskudd innregnes i resultat på systematisk grunnlag over de regnskapsperiodene der foretaket innregner kostnadene som de offentlige tilskuddene er ment å kompensere for. Offentlig tilskudd som knytter seg til eiendeler er innregnet netto ved at tilskuddet er behandlet som reduksjon av beløp som er innregnet i balansen.

INNTEKTSFØRING

Konsernets inntekter kommer i hovedsak fra salg av person- og godstransporttjenester.

Salg av transporttjenester

Salg av tjenester inklusiv kjøp fra offentlig kjøper av persontrafikk tjenester resultatføres i den perioden som leveransene foretas.

Utbytte

Mottatt utbytte fra selskaper annet enn datterselskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter inntektsføres på tidspunkt for vedtak om utdeling av utbytte i utdelende selskap.

VARIGE DRIFTSMIDLER

Varige driftsmidler og driftsrelatert eiendom balanseføres til anskaffelseskost, med fradrag for avskrivninger. Anskaffelseskost inkluderer kostnader knyttet direkte til anskaffelsen av driftsmidlet, slik at den er klar for bruk. Etterfølgende utgifter balanseføres når det er sannsynlig at fremtidige økonomiske fordeler knyttet til utgiften vil tilflyte konsernet og utgiften kan måles pålitelig. Øvrige reparasjons- og vedlikeholdskostnader føres over resultatet i den perioden utgiftene pådras. Lånekostnader som påløper ved konstruksjon av driftsmidler balanseføres fram til eiendelen er klar til bruk. Driftsmidler avskrives etter den lineære metode, slik at anleggsmidlenes anskaffelseskost avskrives til restverdi over forventet brukstid, som er innenfor følgende intervall:

Skinnegående materiell	10 – 30 år
Busser	5 – 12 år
Bygninger	10 – 50 år
Andre anleggsmidler	5 – 30 år

Tomter og boliger avskrives ikke.

Driftsmidlenes brukstid, samt restverdi, vurderes på hver balansedag og endres hvis nødvendig. Gevinst og tap ved avgang resultatføres og utgjør forskjellen mellom salgspris og balanseført verdi.

HOLDT FOR UTDELING

Virksomhet og anleggsmidler er klassifisert som holdt for utdeling dersom utdeling er vurdert som svært sannsynlig i nåværende stand med gjennomføring i løpet av et regnskapsår.

Anleggsmidler klassifisert som utdeling regnskapsføres til det laveste av balanseført verdi og virkelig verdi fratrukket salgskostnader.

Når en virksomhet er klassifisert som holdt for utdeling vil oppstillingen over totalresultatet vise konsernets resultat som om virksomheten hadde vært utdelt ved starten av perioden. Tallene for ikke videreført virksomhet viser ikke hva disse enhetene ville hatt av inntekter og kostnader dersom de hadde vært selvstendige enheter, men effekten utdeling har for videreført virksomhet i konsernet.

NEDSKRIVNING

Immaterielle eiendeler samt driftsmidler som avskrives vurderes for verdifall når det foreligger indikatorer på at fremtidig inntjening ikke kan forsvare balanseført verdi.

Goodwill og immaterielle eiendeler med ubestemt levetid avskrives ikke, men testes årlig for verdifall.

Nedskrivning foretas hvis balanseført verdi er høyere enn gjennvinnbart beløp. Gjennvinnbart beløp er det høyeste av virkelig verdi med fradrag av salgskostnader og bruksverdi.

Ved vurdering av verdifall, grupperes anleggsmidlene på det laveste nivået der det er mulig å skille ut uavhengige kontantstrømmer (kontantgenererende enheter). Ved hver rapporteringsdato vurderes mulighetene for reversering av tidligere nedskrivninger (unntatt goodwill).

MULIGE TAPSKONTRAKTER

Konsernets virksomhet omfatter langsiktige kontrakter med offentlige oppdragsgivere om levering av kollektivtjenester. For flere av kontraktene har konsernet en del av risikoen for utviklingen i flere kostnadsarter (for eksempel lønn, rente og drivstoff) uten at inntektene i kontrakten blir endret tilsvarende. Dette kan resultere i at kontraktene gir tap ved at forventede gjenværende kostnader er høyere enn estimerte inntekter.

Før en eventuell avsetning gjøres for kontrakter etter IAS 37, foretas en evaluering av verdiene etter IAS 36 (se avsnitt for nedskrivning ovenfor). Deretter måler konsernet løpende nåverdien av fremtidige forventede kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter i den enkelte kontrakt, der estimerte utbetalinger omfatter alle fremtidige unngåelige driftskostnader inklusive kapitalslit som må påregnes. Avsetningen begrenses til det laveste beløp ved å fortsette eller gå ut av kontrakten. Avsetningen reverseres over gjenværende løpetid i kontrakten.

DERIVATER OG SIKRING

Konsernet har inngått derivater for sikring av renter og valuta på lang-siktig gjeld for å skape forutsigbarhet og for sikring av energiprisen for både å oppnå lavest mulig pris og forutsigbarhet i prisene.

Konsernet praktiserer ikke sikringsbokføring. Derivater balanseføres til virkelig verdi på tidspunkt for inngåelse av derivatkontrakt og justeres løpende til virkelig verdi over resultatet. Endringer i virkelig verdi på inngåtte derivatkontrakter knyttet til gjeld resultatføres som finansposter, mens endringene i virkelig verdi knyttet til inngåtte derivatkontrakter til strøm resultatføres som driftskostnad.

Note 1

■ FINANSIELLE EIENDELER HOLDT FOR HANDELSFORMÅL

En finansiell eiendel klassifiseres som holdt for handelsformål dersom den primært er anskaffet med sikte på å gi fortjeneste knyttet til kortsiktige endringer i verdi.

Virkelig verdi av børsnoterte investeringer er basert på sist registrerte kurs. Hvis markedet for verdipapiret ikke er aktivt eller hvis det gjelder et verdipapir som ikke er børsnotert, bruker konsernet verdsettelsesmetoder for å fastsette virkelig verdi.

■ BEHOLDNING KOMPONENTER OG VARER

Varer vurderes til det laveste av anskaffelseskost og netto realisasjonsverdi. Anskaffelseskost tilordnes ved bruk av veid gjennomsnittspris.

For ferdig tilvirkede varer og varer under tilvirkning består anskaffelseskost av utgifter til produktutforming, materialforbruk, direkte lønnskostnader, andre direkte kostnader og indirekte produksjonskostnader (basert på normal kapasitet). Lånekostnader som er direkte henførbare til anskaffelsen eller tilvirkningen av varen, inkluderes i varens kostpris.

Netto realisasjonsverdi er estimert salgspris fratrukket kostnader for ferdigstilling og salg.

■ FORDRINGER

Fordringer inkluderer kundefordringer og måles ved første gangs balanseføring til opprinnelig verdi som er vurdert å være virkelig verdi.

Ved senere måling vurderes kundefordringer til amortisert kost fastsatt ved bruk av effektivrentemetoden, fratrukket avsetning for påregnelige tap. Avsetning for tap regnskapsføres når det foreligger objektive indikatorer for at konsernet ikke vil motta oppgjør i samsvar med opprinnelige betingelser.

■ KONTANTER OG BANKINNSKULD

Kontanter og bankinnskudd inkluderer bundne skattetrekksmidler og bundne bankinnskudd i Finse forsikring og spesifiseres i note18. Dersom kassekreditt benyttes, er det inkludert i lån under kortsiktig gjeld.

■ LÅN

Lån ble ved første gangs innregning målt til virkelig verdi justert for direkte henførbare transaksjonskostnader.

I etterfølgende perioder ble lånene som hovedregel målt til amortisert kost ved bruk av effektiv rentes metode slik at effektiv rente blir lik over lånets løpetid.

Konsernet har hatt flere obligasjonslån hvor det var inngått tilhørende rente- og valutawapper. Der måling og rapportering til bruk av opsjon for måling til virkelig verdi ga mer relevant informasjon ved at inkonsistent måling av lån og tilhørende renteswap elimineres, eller i vesentlig grad ble redusert, ble dette prinsippet lagt til grunn for rapportering. Valg av prinsipp ble gjort ved opptak av hvert enkelt lån og er bindende i lånets løpetid.

■ SKATT

Periodens skattekostnad består av betalbar skatt for perioden og endring i utsatt skatt.

Det er beregnet utsatt skatt på alle midlertidige forskjeller mellom skattemessige og regnskapsmessige verdier samt skattevirkninger av underskudd til fremføring. Utsatt skatt fastsettes ved bruk av skattesatser og skatteregler som er vedtatt på balansedagen. Utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at fordelene kan benyttes.

Utsatt skattefordel og utsatt skatt motregnes dersom det foreligger juridisk rett til å motregne, og det gjelder inntektsskatt som illegges av samme skattemyndighet for (i) samme skattepliktige foretak eller (ii) for forskjellig skattepliktige foretak hvor hensikten er å gjøre opp skatteposisjonene på nettogrunnlag.

■ PENSJONSFORPLIKTELSE

Konsernet har ulike pensjonsordninger i form av både ytelses- og innskuddsplaner.

Ytelsesplanene forplikter konsernet til å yte periodiske pensjonsytelser til den ansatte når vedkommende blir pensjonist. Pensjonsutbetalingen vil i hovedsak være avhengig av antall opptjeningsår, lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder og størrelsen på ytelsene fra folketrygden.

Den balanseførte forpliktelsen er nåverdien på balansedagen av de definerede ytelser minus virkelig verdi av pensjonsmidlene på balansedagen. Pensjonsforpliktelsen beregnes årlig av en uavhengig aktuar ved bruk av en lineær opptjeningsmetode. Kostnad ved pensjonsopptjening og netto rente på den ytelsesbaserte pensjonsforpliktelsen innregnes i resultatet. Endringer i pensjonsplanens ytelser (planendringer) innregnes løpende i resultatregnskapet.

Estimatavvik som skyldes ny informasjon og endringer i de aktuarmessige forutsetningene innregnes løpende, i utvidet resultat.

Gjennom **innskuddsplanene** betaler konsernet et bidrag til den ansattes fremtidige pensjon uten ytterligere forpliktelser etter at bidraget er betalt. Innskuddene kostnadsføres som personalkostnad.

■ AVSETNINGER

Konsernet regnskapsfører avsetninger for miljømessige utbedringer, restrukturering og rettslige krav når det eksisterer en juridisk eller selvpålagt forpliktelse som følge av tidligere hendelser og det er sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen vil komme til oppgjør i form av en overføring av økonomiske ressurser, samtidig som forpliktelsens størrelse kan estimeres med tilstrekkelig pålitelighet. Avsetning for restrukturingskostnader omfatter kostnad ved uttak av aldersbestemt førtidspensjon (AFP) utover normalt forventet, sluttvederlag til ansatte, og tilhørende terminerings- og avviklingskostnader. Det avsettes ikke for kostnader knyttet til løpende virksomhet eller fremtidige driftstap.

I tilfeller hvor det foreligger flere forpliktelser av samme art, fastsettes sannsynligheten for at forpliktelsen vil komme til oppgjør ved å vurdere gruppen under ett.

Avsetninger måles til nåverdien av forventede utbetalinger for å innfri forpliktelsen. Det benyttes en diskonteringsatts for skatt som reflekterer nåværende markedssituasjon og spesifikk risiko knyttet til forpliktelsen. Økningen i forpliktelsen som følge av endret tidsverdi føres som rentekostnader.

■ ANNEN KORTSIKTIG GJELD

Annen kortsiktig gjeld inkluderer leverandørgjeld og måles ved første gangs balanseføring til opprinnelig verdi som er vurdert å være virkelig verdi. Ved senere måling vurderes leverandørgjeld til amortisert kost fastsatt ved bruk av effektiv rente metoden.

■ LEIEAVTALER

Leieavtaler der en vesentlig del av risiko og avkastning knyttet til eierskap fortsatt ligger hos utleier, klassifiseres som operasjonelle leieavtaler. Leiebetaling ved operasjonelle avtaler kostnadsføres lineært over leieperioden.

Leieavtaler hvor konsernet i hovedsak innehar all risiko og avkastning blir klassifisert som finansielle leieavtaler. Finansielle leieavtaler blir ved leieperiodens begynnelse regnskapsført til det laveste av driftsmidlets virkelige verdi og nåverdi av fremtidige leiebeløp. Leiebetalingene blir fordelt mellom forpliktelse og finanskostnader. Varige driftsmidler avskrives lineært.

■ UTBYTTE

Utbyttebetalinger til selskapets aksjonærer klassifiseres som gjeld når utbyttet er fastsatt av generalforsamlingen.

Vurdering av virkelig verdi

Konsernet måler flere finansielle eiendeler og forpliktelser samt investeringseiendommer til virkelig verdi. For klassifisering av virkelig verdi benytter konsernet et system som reflekterer signifikansen av den inntut som brukes i utarbeidelse av målingene med følgende inndeling:

Nivå 1

Virkelig verdi måles ved bruk av kvoterte priser fra aktive markeder for identiske eiendeler eller forpliktelser.

Note 1

Nivå 2

Virkelig verdi bestemmes ved å bruke input basert på andre observerbare faktorer, enten direkte (pris) eller indirekte (utledet fra priser) enn notert pris (brukt i nivå 1) for eiendelen eller forpliktelsen.

Nivå 3

Virkelig verdi måles med bruk av input som ikke baseres på observerbare markedsdata.

Finansielle eiendeler og forpliktelser klassifisert i nivå 1, 2 eller 3. Konsernets investeringseiendom var klassifisert i nivå 3.

Beskrivelse av prinsipper som vedrører områder som i konsernets balanse- eller resultatoppstilling kun inngår i sammenligningstallene

■ INNETEKTER VEDR. EIENDOMSVIRKSOMHET

Utleie og salg av fast eiendom

Inntekter ved utleie av fast eiendom ble resultatført over leieavtalens løpetid.

Inntekt ved salg av eiendom ble resultatført i den perioden risiko og kontroll ble overført kjøper. Som hovedregel innebærer dette at inntekten anses opptjent på overtakelsestidspunktet.

Oppføring og utvikling av næringsbygg og boliger

Det er bygningens karakter og kjøpers mulighet for påvirkning av sluttprosjektet som avgjør hvorvidt inntektsføringen ble foretatt i henhold til IAS 11 tilvirkningskontrakter eller IAS 18 Inntekter. For eiendom som ble oppført for kjøper som var med å påvirke bygget i særlig grad, ble forventet gevinst innregnet etter IAS 11 etterhvert som bygget ble oppført og ferdigstilt.

■ EIENDOM

Generelt

Konsernets eiendomsportefølje bestod av driftsrelatert eiendom (IAS 16), investeringseiendom (IAS 40) og utviklingseiendom (IAS 2). Konsernets eiendommer var i all hovedsak eid av ROM Eiendom som var klassifisert som holdt for utdeling pr. 31.12.2016 og fisjonert ut fra konsernet i 2017.

Det forelå nær og sammensatt tilknytning mellom driftsrelaterte eiendommer (IAS 16) og investeringseiendom (IAS 40) med en rekke kombinerte eiendommer. For kombinerte bygg som kan seksjoneres for salg ble de enkelte areal og deler av eiendommen vurdert hver for seg.

Driftsrelatert eiendom

Eiendom som ble benyttet innenfor konsernets virksomhet ble vurdert som driftsrelatert eiendom i henhold til IAS 16 og behandlet i samsvar med varige driftsmidler som beskrevet over.

Investeringseiendom

Investeringseiendom består av eiendom (tomt, bygning eller begge deler) som var eid med formål å oppnå langsiktig avkastning fra leieinntekter, for verdistigning på kapital eller begge deler. Eiendom som konsernet leier ut eksternt på markedsmessige vilkår og langsiktig basis klassifiseres som investeringseiendom og vurderes i henhold til IAS 40.

Førstegangs måling til kostpris og balanseføring av følgende utgifter skjedde i samsvar med prinsippene for driftsmidler og driftsrelatert eiendom som beskrevet over. Videre måling av investeringseiendommer skjedde til virkelig verdi. Virkelig verdi tilsvarer antatt markedsverdi som legges til grunn i en transaksjon mellom to uavhengige parter ved et eventuelt salg. Verdiene estimeres med bistand fra uavhengige verdigrundersere ved hver regnskapsavleggelse. Verdsettelsen ble basert på den enkelte eiendoms antatte fremtidige kontantstrømmer som ble neddiskontert med individuelle risikojusterte avkastningskrav.

Verdiendringer som følge av endringer i markedsverdi av investeringseiendom ble resultatført løpende og presentert på egen linje i driftsresultat. Verdiendring ved reklassifisering fra utviklingseiendom resultatføres. Verdiendring ved reklassifisering fra driftsrelatert eiendom føres over utvidet resultat.

Utviklingseiendom

Eiendommer hvor intensjonen var videreutvikling for salg ble behandlet som utviklings eiendom (IAS 2) selv om eiendommene midlertidig var utleid på korte avtaler.

Utviklingseiendommer under utvikling for salg ble vurdert til det laveste av anskaffelseskost og netto realisasjonsverdi i samsvar med IAS 2.

Anskaffelseskost bestod av kostpris, samt prosjekterelaterte utgifter til utviklingen av den enkelte eiendel. Prosjekterelaterte utgifter inkluderte i hovedsak kostnader frem til regulering og klargjøring for salg, herunder lønnskostnader, eksterne konsulenter osv. Lånekostnader som er direkte henførbare til utviklingen av eiendommen ble balanseført i samsvar med IAS 23. Netto realisasjonsverdi ble estimert salgspris fratrukket kostnader knyttet til realisasjon.

Porteføljen av utviklingseiendommer under utvikling for salg var inndelt og ble fulgt opp som adskilte enkeltprosjekter. Inndelingen ble i hovedsak basert på den enkelte eiendoms geografiske lokalisering.

■ ENDRINGER I REGNSKAPSPRINSIPPER, NYE STANDARDER OG FORTOLKNINGER

Konsernet har ikke implementert noen nye regnskapsstandarder eller foretatt endringer av regnskapsprinsipper i 2017.

Nye standarder og fortolkninger som ikke har trådt i kraft

Konsernet har for 2017 ikke valgt tidlig anvendelse av noen standarder eller fortolkninger som trer i kraft etter balansedato. Nedenfor følger en oversikt over de mest sentrale regler som er vedtatt av IASB.

IFRS 9 Finansielle instrumenter

erstatte IAS 39 som omhandler regnskapsføring, klassifisering, måling av finansielle eiendeler og forpliktelser, sikringsbokføring, måling til amortisert kost og nedskrivning av finansielle eiendeler. Standarden er ikke vurdert å medføre endringer av betydning knyttet til klassifisering eller måling av finansielle eiendeler og forpliktelser. Ny modell for nedskrivning av eiendeler er heller ikke vurdert å gi effekter av betydning. Standarden har pliktig ikrafttredelsesdato 1. januar 2018 og skal implementeres retrospektivt. Konsernet har valgt alternativet i overgangsbestemmelsene uten omarbeidelse av sammenligningstall.

IFRS 15 Driftsinntekter fra kontrakter med kunder

IASB vedtok våren 2014 ny standard for inntektsføring. Standarden etablerer et rammeverk for innregning og måling av inntekter som er basert på et grunnprinsipp om at innregning av inntekter skal reflektere overføring av varer eller tjenester til kunden. Konsernets innteksstrømmer vedrører i all hovedsak person – og varetransport hvor det ikke er identifisert avvik av betydning mellom dagens prinsipper for innregning og rammeverk i ny standard. Det er derfor ikke vurdert at standarden vil medføre noen periodiseringsforskjeller sammenlignet med dagens regler. Standarden har pliktig ikrafttredelsesdato 1. januar 2018, konsernet vil implementere standarden ved bruk av modifisert metode som ikke medfører omarbeidelse av sammenligningstallene.

IFRS 16 Leasing

IASB vedtok i 2016 ny standard for leasing. Hovedregelen i den nye standarden er at leietager skal innarbeide alle leieavtaler i balansen. Iht IFRS 16 skal alle vesentlige leieavtaler med varighet over et år balanseføres. Leietager skal innarbeide forpliktelse til å betale leie samt tilhørende «rett til bruk eiendel» for bruk av underliggende eiendel over leieperioden. Etter IFRS 16 vil det for leietager ikke lenger være et skille mellom finansielle og operasjonelle leieavtaler.

NSB konsernet har betydelig omfang av leiekontrakter knyttet til lokaler og tog- og bussmateriell. Med unntak av leie av bussmateriell er leieavtalene klassifisert som operasjonelle leieavtaler i henhold til dagens standard for leieavtaler (IAS17).

Konsernet har vedtatt å implementere IFRS 16 fra regnskapsåret 2018 og vil ved implementeringen legge modifisert retrospektiv metode uten omarbeidelse av sammenligningstall til grunn. Implementeringseffekt tas mot inngående balanse 1. januar 2018 ved at verdien av eiendelene (bruksrett) settes lik tilsvarende verdi av leieforpliktelsene.

Note 1

Ved beregning av rett til bruk og tilsvarende forpliktelse legges i utgangspunktet foreliggende leieavtaler til grunn. Driftsavtalene som virksomheten inngår inneholder normalt en opsjonsrett for en av avtalepartene. Ved vurdering av lengde på diskonteringsperiode er det lagt til grunn virksomhetens beste estimat for varighet av avtalen.

Implementering av standarden er vurdert å medføre vesentlig økt totalbalanse som følge av balanseføring av de fremtidige leieforpliktelsene, som på implementeringstidspunktet motsvares av en «Rett til bruk eiendel». Dette er estimert til å utgjøre i størrelsesorden ca. 7 400 MNOK som samtidig utgjør nåverdien av fremtidige leiebetalinger. Det er benyttet diskonteringsrente tilsvarende rente i leieavtale. Ved mangel av diskonteringsrente i leieavtalen er det beregnet markedsbasert lånerente for det aktuelle selskap, eiendel og løpetid. Etter implementering den 1. januar 2018 av endringen vedr leieforpliktelser synker egenkapitalandelen i morselskapet NSB AS til 29,2 % (42,7 %) før fradrag for utdeling av utbytte for inntektsåret 2017. For NSB-konsernet synker egenkapitalandelen etter implementering den 1. januar 2018 til 26,5 % (34,3%) før fradrag for utdeling av utbytte for inntektsåret 2017.

I resultatregnskapet vil endringen gi en reklassifisering mellom driftskostnader og finanskostnader. Totalkostnad over bruks- /leieperioden vil være tilsvarende som ved bruk av dagens standard med løpende resultatføring av betalbare leiebeløp. I begynnelsen av perioden vil periodens kostnad etter endring være høyere enn mot slutten av perioden.

Dette skyldes lineær avskrivning samt redusert finanskostnad over leieperioden. For 2018 er dette estimert å gi reduserte driftskostnader i størrelsesorden netto ca 170 MNOK (reduserte leiekostnader med ca 1 600 MNOK og økte avskrivninger med ca 1 430 MNOK) og økte finanskostnader i størrelsesorden ca 265 MNOK. Det betyr at konsekvensen er en økt kostnadsbelastning i regnskapet på ca 95 MNOK i forhold til betalingsstrømmen knyttet til leie.

I kontantstrømsanalysen vil den delen av leiebetalingen som klassifiseres som nedbetaling av lån reklassifiseres fra operasjonelle til finansieringsaktiviteter. For 2018 er dette estimert til å utgjøre i størrelsesorden ca 1 330 MNOK.

IFRS 17 Forsikringskontrakter

IFRS 17 er vedtatt av IASB i 2017 og erstatter IFRS 4 Forsikringskontrakter. IFRS 17 prinsipper for innregning, måling, presentasjon og opplysninger om forsikringskontrakter. Den nye standarden er ikke vurdert å være av betydning for konsernets virksomhet.

Ikrafttredelsestidspunktet er 1. januar 2021.

Annet

IASB har også vedtatt noen mindre endringer og presiseringer i flere ulike standarder. Det er ikke vurdert at noen av disse endringene vil ha effekter av betydning for konsernet.

Note 2

2 Fisjon- Jernbanereform

Som en del av jernbanereformen ble persontogvirksomhetens salg- og billetteringsfunksjon og togmateriell, konsernets togvedlikeholdsvirksomhet og konsernets eiendomsvirksomhet fisjonert ut fra konsernet med regnskapsmessig effekt fra 01.01.2017.

- Togvedlikeholdselskapet Mantena AS ble utfisjonert til Togvedlikehold AS
- Salgs- og billetteringselskapet Entur AS ble utfisjonert til Reiseplan og Billett AS
- Togmateriellelskapet Norske tog AS ble utfisjonert til Togmateriell AS
- ROM Eiendom ble utfisjonert til Bane Nor Eiendom 1 AS.

Fisjonen ble gjennomført til regnskapsmessig kontinuitet og med regnskapsmessig virkning fra 1. januar 2017. Fisjonene har medført redusert egenkapital med 5 442 MNOK som er nærmere spesifisert i tabell for utvikling av egenkapitalen. Effekt av netto konsernbidrag utbetalt til utfisjonerte enheter samt tilhørende skattemessige effekter inngår i egenkapitaleffekten ved fisjonen.

For årsregnskapet 2016 ble utfisjonerte enheter klassifisert som ikke videreført virksomhet og eiendeler/gjeld holdt for utdeling i henholdsvis resultat- og balanseoppstilling. Dette er nærmere beskrevet nedenfor.

Prinsipper ved utarbeidelse av tall for videreført virksomhet:

Resultat- og balanseposter for videreført virksomhet er beregnet med utgangspunkt i total virksomhet, fratrukket resultat- og balansepostene til ikke-videreført virksomhet. Tidligere konserninterne inntekter og kostnader mellom videreført og ikke-videreført virksomhet er inkludert som ekstern inntekt og kostnad. Allokeringen av kostnader mellom videreført og ikke-videreført virksomhet er til dels bygget på beste estimat.

Rapporteringen gir derved et uttrykk for at ikke-videreført virksomhet hadde vært utskilt ved inngangen til 2016.

For å forberede en endret organisering som er tilpasset jernbanereformen ble den 15. oktober 2016 to sentrale og viktige enheter utskilt og overført til nystiftede heleide datterselskaper. Enheten knyttet til salg og billettering ble overført til Entur AS og togmateriell og ansatte som jobbet med innkjøp og utleie av materiellet i NSB ble overført til Materiellelskapet AS. Frem til endringen var enhetene en integrert del av konsernets morselskap. Ekstern finansiering knyttet til togmateriellet er i etterfølgende prosess overført til Materiellelskapet AS. Kostnader, inkl. finanskostnader og avskrivning knyttet til disse enhetene er reallokert til ikke videreført virksomhet. Tilsvarende er disse kostnadene allokert som driftskostnader for videreført virksomhet da de vil bli belastet i form av leie av tog og salg og billetteringstjenester. Sammenligningstallene er omarbeidet ved at det for driftskostnadene er tillagt påslag for fortjeneste med 60 MNOK.

2016	Total	Ikke	Videreført
RESULTAT	virksomhet	videreført	virksomhet
Driftsinntekter	15 559	989	14 571
Lønn og andre personalkostnader	7 630	1 288	6 341
Avskrivninger og nedskrivninger	1 496	716	780
Andre kostnader	5 416	-1 465	6 881
Sum driftskostnader	14 542	540	14 002
Resultatandel i felleskontrollert virksomhet	131	102	29
Andel resultat i tilknyttede selskaper	41	1	40
Ureal. verdiendr. investeringseiendom	551	551	-
Driftsresultat	1 740	1 102	638
Finansielle poster			
Finansinntekter	252	111	141
Finanskostnader	-654	-593	-60
Netto finanskostnad pensjoner	-44	-7	-36
Urealiserte verdiendringer	209	206	4
Sum finansielle poster	-236	-284	48
Resultat før skattekostnad	1 503	818	686
Skattekostnad	-236	-106	-130
Periodens resultat	1 267	712	556

Note 2

Eiendeler og gjeld for videreført og ikke-videreført virksomhet per 31. desember 2016 er som følger:

BALANSE	Total virksomhet	Ikke videreført virksomhet	Videreført virksomhet
EIENDELER REKLASSIFISERT SOM HOLDT FOR UTDELING			
Immaterielle eiendeler	117	0	117
Varige driftsmidler	15 017	11 474	3 543
Investerings eiendom	5 431	5 431	-
Investeringer i tilknyttede selskaper	50	-	50
Finansielle anleggsmidler	278	206	72
Sum anleggsmidler	20 893	17 111	3 782
Investering i felleskontrollert virksomhet	571	537	34
Beholdning utviklingseiendom og komponenter	1 590	857	732
Kundefordringer og andre fordringer	2 325	-5 915	8 240
Derivater	1 998	1 187	811
Finansielle eiendeler	276	2	273
Kontanter og bankinnskudd	1 314	66	1 247
Sum omløpsmidler	8 073	-3 265	11 338
SUM EIENDELER	28 966	13 845	15 120
GJELD REKLASSIFISERT SOM HOLDT FOR UTDELING			
Lån	7 915	7 080	835
Utsatt skatt	578	440	139
Pensjonsforpliktelser	2 944	626	2 318
Andre avsetninger for forpliktelser	339	29	310
Sum langsiktig gjeld	11 776	8 175	3 601
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	3 472	-45	3 517
Betalbar skatt	735	35	700
Lån	3 021	146	2 875
Derivater	27	-	27
Sum kortsiktig gjeld	7 256	136	7 120
SUM GJELD	19 031	8 311	10 721

For kundefordringer og andre fordringer så vil disse øke for videreført virksomhet sammenlignet med det totale konsernet på grunn av en fordring på 5 671 MNOK, som videreført virksomhet har mot ikke-videreført virksomhet per 31. desember 2016.

Note 3

3 Aksjer i datterselskap

Tabellen viser morselskapets direkte eide investeringer per 31. desember 2017. Konsernet består i tillegg av selskaper og eierinteresser i indirekte eie.

Datterselskap	Etablerings-/ anskaffelses tidspunkt	Kontor- adresse	Stemme-/ res.andel	Bokført investering i datter i mor- selskapet	Bokført egen- kapital	Årets resultat
Nettbuss AS	1. desember 1996	Oslo	100 %	333	713	126
NSB Trafikkservice AS	1. oktober 2001	Oslo	55 %	1	-35	6
Finse Forsikring AS	1. desember 2001	Oslo	100 %	59	265	20
CargoNet AS	1. januar 2002	Oslo	100 %	139	181	-52
NSB Gjøvikbanen AS	1. april 2005	Oslo	100 %	30	59	21
Svenska Tågkompaniet AB	1. januar 2007	Gävle	100 %	21	-3	-54
NSB Anbud AS	16. juni 2016	Oslo	100 %	500	497	-3
Banestasjoner AS	2. januar 2002	Oslo	100 %	0	0	-
Tømmervogner AS ¹	31. desember 2008	Oslo	45 %	2	9	0
SUM VIDEREFØRT VIRKSOMHET				1 086	1 685	65

¹ NSB eier 45% og CargoNet AS eier 55%.

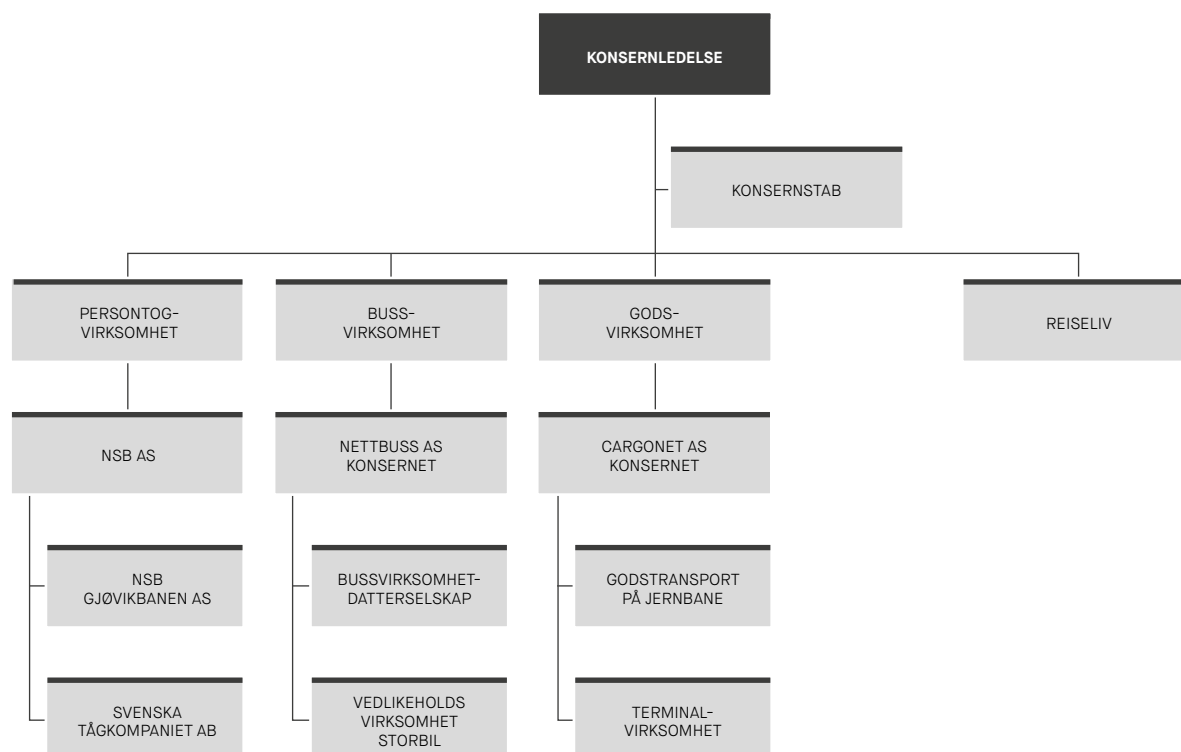
Det er oppgitt 100 % av bokført egenkapital i selskapene pr. 31. desember 2017.

Note 4

4 Konsern- og virksomhetsstruktur

NSB driver virksomhet i Norge og Sverige. Virksomheten styres i virksomhetsområder som avviker noe fra den legale struktur:

- I Persontog inngår hele virksomheten i NSB AS, NSB Gjøvikbanen AS, Svenska Tågkompaniet AB, og NSB Anbud AS.
- Bussvirksomheten omfatter aktiviteten i Nettbuss-konsernet.
- Godsvirksomheten omfatter aktiviteten i CargoNet-konsernet.
- Reiseliv omfatter aktiviteten i Flåm og Fjordtours og inngår i NSB AS og rapporteres under Persontogsegmentet.

Note 6

6 Segmenter og inntekter

Virksomhetssegmenter

Per 31. desember 2017 har konsernet virksomhet innen følgende hovedsegmenter:

- (1) Persontog: persontransportvirksomhet med tog inklusiv reiseliv
- (2) Buss: persontransportvirksomhet med buss
- (3) Gods: godstransport med tog

Reiseliv er foreløpig ikke presentert som eget segment

Segmenteiendeler som vist i hovedtabell består i hovedsak av varige driftsmidler, immaterielle eiendeler, varer, kundefordringer og andre fordringer og kontanter, mens utsatt skattefordel og investeringer ikke er inkludert.

Salgsanalyse per kategori	2017	2016
Transportinntekter	13 996	13 629
Salgsgevinster	23	40
Andre driftsinntekter	971	902
SUM	14 990	14 571

Det vesentligste av konsernets virksomhet er innenfor Norge. Konsernet har i tillegg noe virksomhet i Sverige.

Informasjon om viktige kunder

Konsernet har en kunde som utgjør mer enn 10 % av driftsinntektene. Statens kjøp av tjenester fra NSB-konsernet fremkommer i note 33.

Note 7

7 Immaterielle eiendeler

	Goodwill		Øvrige		Sum	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Balanse 1. januar						
Akkumulert anskaffelseskost	113	81	20	21	133	102
Akkumulerte av- og nedskrivninger	-	-	-16	-15	-16	-15
SUM	113	81	4	6	117	87
Regnskapsåret						
Inngående balanse	113	81	4	6	117	87
Omregningsdifferanse	-	-	0	-1	0	-1
Oppkjøp	9	32	-	-	9	32
Tilgang	1	-	-	-	1	-
Årets avskrivninger videreført virksomhet	-	-	-1	-1	-1	-1
SUM	123	113	3	4	126	117
Balanse 31. desember						
Akkumulert anskaffelseskost	123	113	20	20	143	133
Akkumulerte av- og nedskrivninger	-	-	-17	-16	-17	-16
SUM	123	113	3	4	126	117

Goodwill er relatert til bussvirksomheten. Det er ikke foretatt nedskrivninger av goodwill i 2016 eller 2017.

Nedskrivningstester for Goodwill

Eventuelle behov for nedskrivning av goodwill vurderes årlig ved sammenstilling av balanseført verdi mot gjenvinnbart beløp. Forholdet følges opp ut fra hva som er vurdert til den naturlige kontantstrømsgenererende enhet (CGU) knyttet til hvert oppkjøp. Det er bokført goodwill på flere CGUer under Buss-virksomheten per 31. desember 2017, og de følges opp lokalt i underkonsernet Nettbuss.

Gjenvinnbart beløp av en kontantgenererende enhet beregnes ut ifra kalkyler basert på hvilken verdi eiendelen vil gi for virksomheten. Det brukes likviditetsprognoser basert på neste års budsjett som fremskrives over en 5 års periode. De kontantstrømmene som er avhengig av avtale-/anbudsperiode begrenses til utløp av anbud/avtale. For kommersielle avtaler utledes kontantstrømmer etter de fem første årene ved hjelp av de estimerte vekstratene som er presentert nedenfor.

Forutsetninger benyttet ved beregning av gjenvinnbare beløp

Vekstrate ¹	2,00 %
Diskonteringsrate ²	7,00 %

¹ Veid gjennomsnittsvest brukt til å utlede kontantstrømmer utover budsjettperioden.

² Rentefot for skatt som er benyttet til å diskontere kontantstrømmene.

Forutsetningene benyttes for analysen av hver enkelt kontantgenererende enhet innen virksomhetssegmentet. Ledelsen har fastsatt budsjetterte dekningsbidrag basert på tidligere presentasjoner og forventninger til markedsutviklingen. Benyttet diskonteringsrate for skatt og gjenspeiler spesifikk risiko for det relevante segmentet. Gjenvinnbart beløp fra de kontantgenererende enhetene (CGUene) basert på bruksverdi er høyere enn de balanseførte verdiene. Forutsatt at øvrige forutsetninger holdes konstant viser sensitivitetsberegninger knyttet til en økning i rentenivået med 2% at balanseført verdi av goodwill vil reduseres med MNOK 6.

Note 8

8 Varige driftsmidler

	Maskiner og utstyr	Transport- midler	Tomter og bygninger	Del- leveranse tog	Anlegg under utførelse	Leasede busser	Sum
Balanse 1. januar 2017							
Akkumulert anskaffelseskost	1 820	14 321	300	-10	102	832	17 364
Akkumulerte av- og nedskrivninger	-1 725	-11 936	-111	10	-10	-48	-13 820
SUM	94	2 385	188	0	92	784	3 544
Regnskapsåret 2016							
Inngående balanse	94	2 385	188	-	92	784	3 544
Omregningsdifferanser	0	27	0	-	-	10	38
Oppkjøp/avgang av datterselskaper	9	-6	0	-	-	-	4
Akk.avskr. oppkjøp datterselskaper	-7	4	-	-	-	-	-3
Tilgang	41	51	2	-	38	181	313
Avgang	-343	-469	19	-	-	4	-789
Akkumulerte avskrivninger avganger	331	577	-20	-	-	-4	885
Overført mellom anleggsgrupper	19	53	-	-	-71	-	-
Overført til investeringseiendom	64	51	-69	-	-45	-	0
Overført til/fra utviklingseiendom	-	-194	-	-	-	-	-194
Årets avskrivninger	-55	-478	-11	-	-	-105	-650
Årets nedskrivninger	-0	-4	-	-	-	-1	-5
SUM VIDEREFØRT VIRKSOMHET	154	1 996	110	-	14	869	3 142
Balanse 31. desember 2017							
Akkumulert anskaffelseskost	1 610	13 833	252	0	24	1 027	16 745
Akkumulerte av- og nedskrivninger	-1 456	-11 837	-142	-	-10	-158	-13 603
SUM VIDEREFØRT VIRKSOMHET	154	1 996	110	0	14	869	3 142

Note 8 | 9

	Maskiner og utstyr	Transportmidler	Tomter og bygninger	Delleveranse tog	Anlegg under utførelse	Leasede busser	Sum
Balanse 1. januar 2016							
Akkumulert anskaffelseskost	2 152	23 428	2 827	617	453	-	29 477
Akkumulerte av- og nedskrivninger	-1 765	-12 237	-976	-	-	-	-14 978
SUM	387	11 191	1 851	617	453	-	14 499
Regnskapsåret 2016							
Inngående balanse	387	11 191	1 851	617	453	-	14 499
Omregningsdifferanser	-1	-68	-	-	-	-	-69
Oppkjøp/avgang av datterselskaper	12	1	35	-	-	-	48
Akk.avskr. oppkjøp datterselskaper	-10	-	-30	-	-	-	-40
Tilgang	37	131	4	257	867	832	2 128
Avgang	-98	-1 428	-6	-	-	-	-1 532
Akkumulerte avskrivninger avganger	96	1 377	10	-	-	-	1 483
Offentlig tilskudd*	-	-	-	-	-	-	-
Overført mellom anleggsgrupper	119	1 013	53	-351	-833	-	1
Overført til investeringseiendom	-	-	-11	-	-1	-	-12
Overført til/fra utviklingseiendom	-	-	2	-	4	-	6
Årets avskrivninger videreført virksomhet	-73	-603	-12	-	-	-47	-735
Årets avskrivninger ikke-videreført virksomhet	-53	-573	-90	-	-	-	-716
Årets nedskrivninger videreført virksomhet	-1	-41	-	-	-	-1	-43
Akkumulert anskaffelseskost overført til ikke-videreført virksomhet	-401	-8 756	-2 604	-533	-388	-	-12 683
Akkumulerte avskrivninger overført til ikke-videreført virksomhet	81	141	987	-	-	-	1 209
SUM	94	2 385	188	-10	102	784	3 543
Balanse 31. desember 2016							
Akkumulert anskaffelseskost	1 820	14 321	300	-10	102	832	17 364
Akkumulerte av- og nedskrivninger	-1 725	-11 936	-111	-	-	-48	-13 820
SUM	94	2 385	188	-10	102	784	3 543

Avskrivningstid benyttet

5 - 30 år

5 - 30 år

3 - evig

9 Periodisk vedlikehold

Periodisk vedlikehold på leide tog	2017
Inngående balanse (fordring) periodisk vedlikehold 1. januar	194
Årets påløpte vedlikeholdskostnad	-101
Årets utførte periodiske vedlikehold	113
BALANSEFØRT VERDI (FORDRING) 31. DESEMBER 2017	206

Som leietaker av tog er konsernet etter leieavtalen ansvarlig for å utføre noe tungt vedlikehold på leid materiell. Konsernet avsetter i regnskapet for beregnede påløpte kostnader for periodisk tungt vedlikehold for leid togmateriell. Avsetningen foretas med bakgrunn i leieavtalen basert på estimerte kostnader pr kjørt kilometer og konsernets rute- og vedlikeholdsplan. Kostnadene er estimert basert på avtaler med vedlikeholdsoperatører og erfaringer fra tidligere utført vedlikehold. Utført vedlikehold motregnes avsetningen. Ved tilbakelevering av togene vil Konsernet måtte kompensere eller motta kompensasjon fra utleier, basert på togenes vedlikeholdsstandard ved tilbakelevering. Vurderingene innebærer bruk av skjønn og estimater.

Note 10

10 Investering i tilknyttede selskaper

	2017	2016
Balanseført verdi 1. januar	50	200
Tilgang av tilknyttede selskaper	-	-
Avgang av tilknyttede selskaper	-144	-177
Andel av resultatet	152	40
Omregningsdifferanser	0	-
Egenkapitaltransaksjoner	-15	-13
SUM BALANSEFØRT VERDI 31. DESEMBER	42	50

Investeringer i tilknyttede selskaper per 31. desember 2017 inkluderer goodwill på 0 MNOK (0 MNOK).

Selskapets eierandel på 25% av aksjene i Oslo S Parkering AS ble solgt 7. desember 2017. Konsernet har i forbindelse med salget bokført en gevinst på 133 MNOK, som er inkludert i andel av resultat fra tilknyttede selskaper i 2017.

Resultat, eiendeler og gjeld i tilknyttede selskapene, hvorav ingen er børsnoterte, er følgende:

2017	Registrert i	Eiendeler	Gjeld	Inntekt	Års- resultat	Eierandel %
Oslo S Parkering AS	Oslo	-	-	43	28	25 %
Nordlandsbuss AS	Bodø	162	110	308	6	34 %
Interoperabilitetstjenester AS	Oslo	12	7	22	1	33 %
Strømstad-Tanum Buss AB	Tanumshede	18	14	44	-0	40 %
Peer Gynt Tours AS	Oslo	12	8	66	17	34 %
Minibuss 247 AS	Våler	20	18	71	-5	49 %
Larsens Last og Buss AS	Sande	6	4	20	0	49 %
Sjøholt Last og Buss AS	Ørskog	6	4	16	1	49 %
Fjord Tours AS	Bergen	61	17	81	28	43 %
SUM		297	182	670	76	

Andel av resultat er etter fradrag for skatt og det tilknyttede selskapets ikke-kontrollerende eierinteresser, samt fradrag for utbetalt utbytte.

2016	Registrert i	Eiendeler	Gjeld	Inntekt	Års- resultat	Eierandel %
Oslo S Parkering AS	Oslo	109	63	42	27	25 %
Nordlandsbuss AS	Bodø	131	76	299	11	34 %
Interoperabilitetstjenester AS	Oslo	13	9	21	-	33 %
Strømstad-Tanum Buss AB	Tanumshede	20	16	52	-	40 %
Peer Gynt Tours AS	Oslo	9	4	73	-1	34 %
Minibuss 247 AS	Våler	19	12	66	-	49 %
Larsens Last og Buss AS	Sande	7	5	22	-	49 %
Sjøholt Last og Buss AS	Ørskog	7	5	19	2	49 %
Fjord Tours AS	Bergen	47	19	58	17	43 %
Keolis Danmark AS	Glostrup	846	620	627	-16	25 %
TOTALT		1 208	829	1 279	40	
Tunnelbanan Teknik Stockholm AB	Stockholm	-	-	-	2	0 %
SUM IKKE-VIDEREFØRT VIRKSOMHET		-	-	-	2	
SUM TOTAL VIRKSOMHET		1 208	829	1 279	42	

Note 11

11 Investeringer i felleskontrollert virksomhet

	2017	2016*
Balansført verdi 1. januar	34	555
Tilgang av felleskontrollert virksomhet	-	2
Avgang felleskontrollert virksomhet	-	-34
Andel av resultatet	43	133
Egenkapitaltransaksjoner	-30	-85
Overført ikke-videreført virksomhet	-	-537
SUM BALANSEFØRT VERDI 31. DESEMBER	47	34

Andel av resultatet inkluderer korreksjoner fra tidligere år.

NSB-konsernet har følgende andeler i felleskontrollert virksomhet:

Felleskontrollert foretak:	Anskaffet	Kontoradr.	Stemme/ res. andel	Bokført egenkap.	Års- resultat Vår andel	Balanse- verdi i selskapet 31. des
Flåm Utvikling AS	2013	Aurland	50 %	94	43	131

Beløpene under viser konsernets andel av eiendeler og gjeld samt av salg og resultat av investeringen i den totale felleskontrollerte virksomheten.

	2017	2016*
Eiendeler		
Varige driftsmidler	1	106
Omløpsmidler	65	1 412
SUM	65	1 518
Gjeld		
Langsiktig gjeld	-	492
Kortsiktig gjeld	19	455
SUM	19	947
NETTO EIENDELER	47	571
Resultat	2017	2016
Salgsinntekt	99	226
Kostnader	-58	-95
ÅRSRESULTAT ETTER SKATT	42	131

* Inkluderer både videreført og ikke videreført virksomhet

Beskrivelse av virksomhetens art:

Persontogvirksomhet

Flåm Utvikling

Flåm Utvikling AS har i 19 år med NSB AS som leverandør av togtransporttjenester drevet reiselivsproduktet Flåmsbana. Flåm Utvikling AS driver produktutvikling, salg, markedsføring, kundeføring og merkevareutvikling, samt å utvikle grunnlaget for kommersiell helårsdrift av Flåmsbana. Flåmsbana er landets første helårige fjell/fjord togdestinasjon.

Note 12 | 13 | 14

12 Beholdning varer

	2017	2016*
Komponenter	784	721
Varer under tilvirkning	17	8
Ferdig tilvirkede varer	1	2
SUM BEHOLDNING VARER	802	732

* Gjelder videreført virksomhet.

13 Eiendeler holdt for salg

Konsernet har ingen eiendeler eller virksomhet som er holdt for salg eller utdeling pr. 31.12.2017.

For behandling av ikke videreført virksomhet som ble fisjonert ut som en del av jernbanereformen i 2017 vises til note 2 for behandling av sammenligningstallene.

14 Kundefordringer og andre fordringer

	2017	2016*
Kundefordringer	1 205	1 582
Avsetning for tap	-10	-11
Kundefordringer netto	1 195	1 571
Forskuddsbetalinger	509	907
Andre fordringer	179	5 761
SUM KUNDEFORDRINGER OG ANDRE FORDRINGER	1 882	8 240

Bokført verdi av kundefordringer, forskuddsbetaling og andre fordringer tilsvarer virkelig verdi. Kundefordringer inneholder i hovedsak godsinntekter, utleieinntekter og uavregnet avtalt kjøp fra fylkeskommuner.

Forfalte fordringer med fordeling etter forfallstidspunkt:	2017	2016*
Forfalte fordringer på balansedagen	213	121
Fordringer forfalt med 0 - 2 mnd	191	72
Fordringer forfalt med 2 - 6 mnd	9	10
Fordringer forfalt med mer enn 6 mnd	13	39

* Gjelder videreført virksomhet.

Note 15

15 Finansiell risikostyring

■ KAPITALFORVALTNING

Konsernets mål for kapitalforvaltningen er å trygge fortsatt drift ved å sikre avkastning for eierne, og opprettholde en optimal kapitalstruktur, for derved å redusere kapitalkostnadene. Forvaltningen skjer i samsvar med retningslinjer fastsatt av konsernstyret, som vedtar prinsipper for risikostyringen og angir retningslinjer for spesifikke risikoområder. Den totale risiko for kapitalforvaltningen skal være lav. Plasseringer skal foretas i rentebærende produkter i norske kroner og det fastsettes kredittrisikorammer for konsernets plasseringer og i samsvar med retningslinjenes krav til sikkerhet, risikospredning og likviditet, skal NSB maksimere avkastningen av de forvaltede midler.

Konsernet plasserer deler av overskuddslikviditeten i rentebærende produkter som f.eks. innskudd, sertifikater, obligasjoner med kort gjenværende løpetid og rentefond.

Finansielle risikofaktorer

Konsernets aktiviteter medfører ulike typer finansiell risiko: markedsrisiko (valuta-, rente- og prisrisiko), kredittrisiko og likviditetsrisiko.

Konsernets krav til risikostyring fokuserer på kapitalmarkedenes uforutsigbarhet og en skal gjennom forvaltningen tilstrebe å minimalisere de potensielle negative effektene på konsernets finansielle resultater. Konsernet benytter finansielle derivater for å sikre seg mot visse risikoer.

Finansiell risikostyring ivaretas av den sentrale finansavdelingen i konsernet. Finansavdelingen identifiserer, måler, sikrer og rapporterer finansiell risiko i samarbeid med de ulike driftsenhetene.

■ MARKEDSRISIKO

Valutarisiko

Valutarisiko er risiko for at svingninger i valutakursen fører til endringer i konsernets resultat, balanse eller kontantstrømmer.

Konsernet opererer nordisk og foretar innkjøp fra utenlandske leverandører også utenfor Norden, og er dermed eksponert for valutarisiko. Konsernet minimerer valutarisiko ved at avtaler knyttet til større investeringer fra utenlandske leverandører hovedsaklig inngås i norske kroner. Målsetningen er å skape forutsigbarhet med hensyn til fremtidige utbetalinger målt i NOK.

Eventuell gjeld i utenlandsk valuta vil bli sikret med valutawaper og endringer i verdi motsvarer av verdiendringer på derivatene. Konsernet vil derved ikke være eksponert for valutarisiko på gjeld.

Konsernet har enkelte investeringer i utenlandske datterselskaper der netto eiendeler er utsatt for valutarisiko ved omregning. Denne risiko er ikke vurdert å være av vesentlig betydning for konsernet.

Renterisiko

Renterisiko er risiko for at et finansielt instruments virkelige verdi eller framtidige kontantstrømmer vil svinge på grunn av endringer i markedrenten.

Konsernets verdipapirer i rentemarkedet er eksponert mot endringer i

markedrenten. Da plasseringene har kort gjennomsnittlig rentedurasjon blir verdiendringene moderate.

Konsernet er eksponert for renteendringer og benytter renteswaper for å redusere rente-risiko og oppnå ønsket rentestruktur på gjelds-porteføljen. Hensikten er å redusere risiko knyttet til mulige fremtidige renteøkninger og skape større forutsigbarhet knyttet til fremtidige rentebetalinger. Det er etablert retningslinjer som regulerer andelen av lån som skal rentereguleres i en tolv måneders periode, og for rentebindingen på porteføljen.

Eventuelle inngåtte swapper gir risiko for endring i balanseført virkelig verdi ved måling opp mot balansedatoens rentenivå.

Sensitivitetsvurderinger per 31. desember 2017

Renterisiko beregnes med utgangspunkt i balanseførte langsiktige lån med tilhørende renteswapper. Renteendring på 50 basispunkter vil isolert sett gi en estimert verdiendring i 0 MNOK (2016: 27 MNOK).

Konsernets siste obligasjonslån ble innfridd i november 2017. I 2017 var overskuddslikviditeten vesentlig høyere enn tidligere år. Overskuddslikviditeten ble forvaltet i det norske pengemarkedet og var derfor eksponert mot endringer i norske pengemarkedsrenter. Forvaltningen av overskuddslikviditeten har kort gjennomsnittlig rentedurasjon slik at virkelig verdiendring grunnet endringer i pengemarkedsrenten er moderat. I tillegg vil risikoen i stor grad avdekkes ved at investeringer i rentebærende papirer holdes til forfall.

Øvrig prisrisiko

Konsernet har risiko knyttet til prisendringer knyttet til strøm og diesel til tog og bussvirksomheten. Konsernet foretar i liten grad sikring av fremtidig strøm og dieselbehov.

■ LIKVIDITETSRISIKO

Likviditetsrisiko er manglende evne til rettidig innfrielse av løpende økonomiske forpliktelser.

Konsernets ledelse overvåker virksomhetens likviditetsreserve som består av lånefasilitet og kontantekvivalenter ved rullerende prognoser av forventet kontantstrøm.

NSB reduserer likviditetsrisiko knyttet til finansielle forpliktelser ved å ha tilgang til flere finansieringskilder i Norge og internasjonalt, samt tilstrekkelig likviditet til å dekke planlagt drifts-, investerings-, og refinansieringsbehov uten opptak av ny gjeld innenfor en tidsperiode på 12 måneder. Likviditeten består av bankinnskudd, renteverdipapirer, rentefond, kassekreditt og kommitert revolverende trekkrettighet på 2 000 MNOK som forfaller i april 2019.

NSB har høy kredittverdighet. Standard & Poor's har gitt NSB kredittrating for langsiktig låneopptak på A- (negative outlook). Denne kredittratingen gir NSB god tilgang på fremmedkapital.

Tabellen viser fremtidige forfall for konsernets kontraktuelle forpliktelser for videreført virksomhet per 31.12.2017:

Note 15

Likviditetsrisiko	< 1 år	1-2 år	2-5 år	> 5 år
Kortsiktige forpliktelser	2 653	-	-	-
Lån	1	137	371	384
Varige driftsmidler	995	-	-	-

■ KREDITTRISIKO

Kredittrisiko er det tap som NSB-konsernet vil kunne bli påført dersom en motpart ikke gjør opp sine finansielle forpliktelser. Konsernets eksponering for kredittrisiko påvirkes hovedsakelig av individuelle forhold knyttet til hver enkelt kunde.

Persontog- og bussvirksomheten selger transporttjenestene hovedsakelig mot kontant betaling. Kredit gis til kunder som er offentlige myndigheter og hvor det foreligger langsiktige avtaler. Godsvirksomhetens omsetning er fordelt på flere mellomstore kunder som en følger den økonomisk utvikling hos gjennom oppdaterte kredittvurderinger. Øvrige datterselskap har morselskapet som største kunde. Konsernet er derfor i liten grad utsatt for kredittrisiko.

NSB er eksponert for kredittrisiko gjennom plasseringer av overskuddslikviditet hos utstedere av verdipapirer. Morselskapet har etablert rammer for kreditt-eksponering mot sektorer og enkeltmotparter basert på kredittvurderinger.

NSB har risiko på motpartene i rente- og valutaderivatene og har fokus på motpartsrisikoen i finansielle transaksjoner.

NSB vurderer maksimal kredittrisiko til å være følgende:

	2017	2016*
Bankinnskudd	2 090	1 247
Sertifikater (plasseringer)	3 085	274
Finansielle derivater	-	811
Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	1 882	2 569
SUM	7 057	4 901

* Gjelder videreført virksomhet.

Kredittrisikoen på motparter (motpartsrisiko) ved bruk av finansielle derivater reduseres gjennom spredning på flere motparter. Det praktiseres strenge krav til motpartens kredittverdighet og kravet er at motparten i finansielle transaksjoner skal minimum ha en A- rating fra S&P, eller tilsvarende fra et annet internasjonalt ratingbyrå ved avtaleinngåelse. Motpartsrisikoen blir overvåket løpende. NSB har avtaler som regulerer juridiske motregnings-rettigheter i en konkurssituasjon (ISDA avtaler) med mange banker.

Overskuddslikviditet plasseres i norske obligasjoner og sertifikater med kort gjenværende løpetid samt norske rentefond. Det er etablert rammer for kreditt-eksponering mot de forskjellige sektorene, og det er etablert rammer for enkelte virksomheter basert på kredittvurdering. I tillegg er det etablert rammer for pengemarkeds- og obligasjonsfond.

Konsernstyret har gitt datterselskapet Finse Forsikring AS definerte, utvidede rammer i forhold til plassering av overskuddslikviditet. Selskapet har gjort investeringer i noterte aksjefond på Oslo Børs; Skagen Global, Nordea Stabile Aksjer Global Etisk og Storebrand Global Multifaktor.

Resultateffekten før skatt ved angitt kursnedgang på porteføljen i forhold til kurser på balansedagen viser at porteføljerisiko ved verdifall på 41 % gir en estimert risiko på 25 MNOK (2016: 39 % -21 MNOK). Denne vurdering og fastsettelse av prosentsetser for verdifall er foretatt i samsvar med standardmodellen for forsikringsselskap ved beregning av kapitalkrav.

Note 16 | 17

16 Derivater

	2017		2016*	
	Eiendeler	Forplikt- elser	Eiendeler	Forplikt- elser
Rente- og valutaswapper	-	-2	811	-25
Energikontrakter	-	-	-	-2
SUM	-	-2	811	-27

Konsernet benytter ikke sikringsbokføring. Verdiendringer med måling av derivater til virkelig verdi resultatføres løpende. Derivater er klassifisert som kortsiktige eiendeler og forpliktelser. Energikontrakter omfatter økonomisk sikring av både strøm og diesel.

* Gjelder videreført virksomhet

Endringer av virkelig verdi på derivater:	2017	2016*
Periodens endring av virkelig verdi	-786	22
Akkumulert endring av virkelig verdi	-2	784

Rente- og valutaswapper

Den nominelle hovedstolen på utestående renteswapper per 31. desember 2017 var 13 MNOK (2016*: 3 180 MNOK). Per 31. desember 2017 var den faste renten 5,25 % (2016*: 3,97 % til 4,13 %) og de flytende rentesatsene var i hovedsak 6M NIBOR + margin.

* Gjelder videreført virksomhet

17 Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet

Børsnoterte verdipapirer	2017	2016*
Aksjer og andre noterte verdipapirer - Norge	1 493	-
Aksjer og andre noterte verdipapirer - Europa	62	55
Obligasjoner og sertifikater	1 509	219
Andre finansielle instrumenter	21	-
SUM	3 085	273

* Gjelder videreført virksomhet.

Virkelig verdi er basert på endringer i opprinnelig rente, valutakurs og spread (på opptakstidspunktet) i forhold til markedsrenter, kurser og spreader på balansedatoen.

Effektiv rentesats på kortsiktige plasseringer av verdipapirer var på 1,20 % per 31. desember 2017 (1,5 %) og plasseringene har en gjennomsnittlig løpetid på 93 dager.

Effektiv rentesats på kortsiktig plasseringer i bank var på 1,05 % per 31. desember 2017 (2,5 %)

Endringer av virkelig verdi på børsnoterte verdipapirer	2017	2016*
Periodens verdiendringer	2	3
Akkumulert verdiendringer	19	17

* Gjelder videreført virksomhet

Note 18 | 19

18 Finansielle instrumenter etter kategori

Eiendeler 31. desember	Utlån og fordringer		Eiendeler til virkelig verdi over resultatet		Sum	
	2017	2016*	2017	2016*	2017	2016*
Finansielle anleggsmidler	90	72	-	-	90	72
Derivater	-	-	-	811	-	811
Kundefordr. og andre fordringer (ekskl. forskuddsbetaling)	1 373	8 240	-	-	1 373	8 240
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultat	-	-	3 085	273	3 085	273
Kontanter og bankinnskudd	2 090	1 247	-	-	2 090	1 247
SUM	3 553	9 559	3 085	1 084	6 638	10 643

Forpliktelser 31. desember	Andre forpliktelser til amortisert kost		Forpliktelse til virkelig verdi over resultatet		Sum	
	2017	2016*	2017	2016*	2017	2016*
Lån (ekskl. finansielle leieavtaler)	892	835	1	2 875	893	3 710
Finansielle leieavtaler	850	-	-	-	850	-
Derivater	-	-	2	27	2	27
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld eksklusive lovpålagte forpliktelser	2 448	3 321	-	-	2 448	3 321
SUM	4 190	4 156	3	2 902	4 193	7 057

* Gjelder videreført virksomhet

Finansielle eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi over resultatet per 31. desember 2017:

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Finansielle eiendeler/ plasseringer:	3 085	-	-	3 085
SUM EIENDELER	3 085	-	-	3 085
Lån og påløpte renter	-	1	-	1
Derivater benyttet til sikring	-	2	-	2
SUM FORPLIKTELSER	-	3	-	3

Finansielle eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi over resultatet per 31. desember 2016*:

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Derivater benyttet til sikring	-	811	-	811
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg:				
- Gjeldsinstrumenter	55	219	-	274
SUM EIENDELER	55	1 030	-	1 084
Lån og påløpte renter	-	2 875	-	2 875
Derivater benyttet til sikring	-	27	-	27
SUM FORPLIKTELSER	-	2 902	-	2 902

* Gjelder videreført virksomhet

19 Kontanter og bankinnskudd

	2017	2016*
Kontanter og bankinnskudd	2 090	1 247

Herav bundne skattetrekkmidler 128 MNOK (2016: 132 MNOK)

* Gjelder videreført virksomhet

Note 20 | 21

20 Aksjekapital og overkurs

	Antall aksjer	Ordinære aksjer	Overkurs (MNOK)	Sum (MNOK)
Aksjer 1. januar 2017	3 685 500	3 685 500	1 458	5 144
Aksjer 31. desember 2017	3 685 500	3 685 500	-	3 686

Selskapet har kun én aksjeklasse, hver aksje er pålydende NOK 1 000,-. Som ledd i fisjon ble overkursfond nedsatt.

Det er ikke foretatt utbetaling av utbytte for regnskapsåret 2016. Det er foreslått utdeling av utbytte for regnskapsåret 2017 med 315 MNOK. Vedtak fattes på den ordinære generalforsamlingen i 2018.

21 Lånegjeld

Langsiktige lån	31.12.17	31.12.16*
Pantelån	6	7
Gjeldsbrev og andre lån, inkl finansielle leieforpliktelser	886	829
SUM	892	835
Kortsiktige lån		
Kortsiktig del av langsiktig gjeld	-	2 783
Andre lån	1	92
Sum	1	2 875
SUM LÅN	893	3 709

Nominell verdi av langsiktige lån per 31.12.2017: 892 MNOK (2016: 835 MNOK).

Nominell verdi langsiktig rentebærende gjeld	31.12.17	31.12.16*
1.januar	835	7 911
Endring under året videreført virksomhet	57	-1 190
Overført ikke-videreført virksomhet	-	-5 886
31. DESEMBER	892	835

* Gjelder videreført virksomhet

Konsernet har ikke benyttet tilgjengelige trekkrettigheter.

Alle obligasjonslån er tatt opp under låneprogrammet Euro Medium Term Note (EMTN-programmet). EMTN programmet er den lånedokumentasjon som NSB benytter ved låneopptak i obligasjonsmarkedet. EMTN-programmet inneholder ingen finansielle covenants, men en valgfri eierskapsklausul som omhandler at staten skal eie 100 % av NSB.

NSB har en syndikert trekkfasilitet på 2 000 MNOK som har et covenantskrav om minimum egenkapitalandel på 20 %.

Virkelig verdi av kredittmarginen på obligasjonslån er basert på markedsobservasjoner fra banker og prisingen/kursen på obligasjonene i annenhånds markedet.

Note 21

Konsernet er eksponert for renteendringer på lånene basert på følgende reprisingsstruktur:

Lån og swapper		2017	2016*
6 måneder eller mindre		880	1 366
Over 6 måneder		-	600
Forfall for langsiktige lån er som følger:		2017	2016*
Mellom 1 og 2 år		137	120
Mellom 2 og 5 år		371	308
Over 5 år		384	407
Effektiv rente på balansedagen var som følger i %		2017	2016*
Obligasjonslån	NOK	-	3,06
Andre lån	NOK	3,29	2,28
	SEK	3,01	3,01

* Gjelder videreført virksomhet.

Balansført verdi er tilnærmet lik virkelig verdi på langsiktige lån.

Endringer av virkelig verdi på lån		2017	2016*
Periodens endring av virkelig verdi fra videreført virksomhet		-812	-
Akkumulert endring av virkelig verdi		-	812
Balansført verdi av konsernets lån i ulike valutaer er som følger:		2017	2016*
NOK		675	927
SEK		218	-
CHF		-	2 783
SUM		893	3 710

Konsernet har følgende uutnyttede lånefasiliteter		2017	2016*
Flytende rente			
- Utløper innen ett år		50	50
- Utløper etter mer enn ett år		2 000	2 000
SUM		2 050	2 050

* Gjelder videreført virksomhet.

Fasiliteten som løper innen et år er en kassekreditt knyttet til toppkontoen i NSB-konsernets konsernkontosystem. Kreditten løper for ett år av gangen, og fornyes årlig. NSB sin langsiktige lånefasilitet er en revolverende trekkrettighet som løper fram til april 2019.

Operasjonelle leieavtaler

Konsernet leier også anlegg og maskiner der leieavtalene gir leietaker rett til oppsigelse av avtalen. Fremtidige akkumulerte minimumsutbetalinger knyttet til oppsigelige leieavtaler er som følger:

	2017	2016*
Forfall innen 1 år	253	280
Forfall mellom 1 og 5 år	856	861
Forfall senere enn 5 år	495	581
SUM	1 604	1 722

* Gjelder videreført virksomhet.

I tillegg er det inngått avtale om leie av tog fra 2016 til 2021. Leieprisen utgjør 1 212 MNOK for 2018.

Note 22

22 Skatter

Årets skattekostnad fremkommer slik:	2017	2016*
Betalbar skatt	347	698
Endring i utsatt skatt	-209	-568
SKATTEKOSTNAD	138	130

Betalbar skatt i balansen fremkommer som følger:	2017	2016*
Årets betalbare skattekostnad videreført virksomhet	347	698
Årets betalbare skattekostnad ikke-videreført virksomhet	-	37
For lite/mye avsatt skatt tidligere år	-6	-
Betalbar skatt relatert til ikke videreført virksomhet	-	-35
BETALBAR SKATT I BALANSEN	341	700

Den faktiske betalbare skatten i balansen vil i hovedsak bli utlignet mot konsernbidrag som foreslås vedtatt i 2018.

Avstemming fra nominell til faktisk skattesats:	2017	2016*
Årsresultat før skatt	772	746
Forventet inntektsskatt etter nominell skattesats (24% / 25 %)	185	186
Skatteeffekten av følgende poster:		
Andre permanente forskjeller knyttet til investeringer (fritaksmetoden)	-34	-
Andre ikke fradragsberettigede kostnader	2	1
Andre ikke skattepliktige inntekter	-11	-17
Endring i nedvurdering av utsatt skattefordel	-	-1
Virkning av endringer i skatteregler og -satser	-25	-32
For lite avsatt tidligere år	-1	-4
Andre poster	22	-3
Skattekostnad	138	130
Effektiv skattesats	18 %	17 %

* Gjelder videreført virksomhet

Spesifikasjon av grunnlag for midlertidige forskjeller og underskudd til framføring:

Utsatt skatt nettoføres når konsernet har en juridisk rett til å motregne utsatt skattefordel mot utsatt skatt i balansen og dersom den utsatte skatten er til samme skattemyndighet. Følgende beløp har blitt nettoført:

Note 22

2017	01.01.	Valuta omregn.	Kjøp/salg av datterselsk.	Res ført i per.	Ført mot utvid. Res	Ført direkte mot EK	Kons-bidrag	Holdt for utdeling	31.12.
Fordel (+) / Forpliktelse (-)									
Driftsmidler	-2 647	-3	-2	692	-	-160	-	-	-2 120
Varer	7	-	-	8	-	-	-	-	15
Fordringer	-21	-	-	14	-	-	-	-	-7
Verdiendring finansielle omløpsmidler	-545	2	2	-18	-	386	-	-	-173
Pensjonsforpliktelse	2 204	-	-	-140	163	-4	-	-	2 223
Avsetning for forpliktelser	418	-	-	106	-	-	-	-	524
Gevinst- og tapskonto	-47	-	-	-68	-	-	-	-	-115
Underskudd til fremføring	322	15	-	122	-	-	-32	-	427
Annet	36	2	-	46	-	-	-	-	84
Sum brutto midlertidige forskjeller	-273	16	-	762	163	222	-32	-	859
Ikke balanseførte midlertidige forskjeller	-293	-15	-	-	-	-	-	-	-308
Netto midlertidige forskjeller	-565	1	-	762	163	222	-32	-	551
Netto utsatt fordel/forpliktelse 24 %	-139	-	-	184	39	53	-8	-	129
Effekt endring skattesats	-	-	-	26	-10	-18	-	-	-2
Netto utsatt balanseført fordel/forpliktelse	-139	-	-	210	29	35	-8	-	127

2016	01.01.	Valuta omregn.	Kjøp/salg av datterselsk.	Res ført i per.	Ført mot utvid. Res	Ført direkte mot EK	Kons-bidrag	Holdt for utdeling	31.12.
Fordel (+) / Forpliktelse (-)									
Driftsmidler	-5 594	3	-6	567	-	-	-	2 383	-2 647
Finansielle eiendeler	8	-	-	-	-	-	-	-8	0
Varer	10	-	1	-2	-	-	-	-2	7
Fordringer	21	-	0	-25	-	-	-	-16	-21
Verdiendring investeringseiendom	-2 180	-	-	-402	-2	-	-	2 584	-0
Verdiendring finansielle omløpsmidler	70	-	-	-614	-1	-	-	-0	-545
Pensjonsforpliktelse	2 257	-	-	-191	691	8	-	-562	2 204
Avsetning for forpliktelser	124	-	1	360	-	-	-	-67	418
Gevinst- og tapskonto	-462	-	-1	-208	-	-	-	624	-47
Underskudd til fremføring	683	-32	-2	2 743	-	-	-362	-2 709	322
Annet	829	1	-39	-358	-	1	-	-398	35
Sum brutto midlertidige forskjeller	-4 234	-28	-46	1 870	688	9	-362	1 829	-273
Ikke balanseførte midlertidige forskjeller	-328	31	-	-2	1	-	5	-	-293
Netto midlertidige forskjeller	-4 562	2	-46	1 868	689	9	-356	1 829	-566
Netto utsatt fordel/forpliktelse 25 %	-1 139	1	-11	464	172	2	-93	457	-148
Effekt endring skattesats	0	-	0	36	-6	-3	-	-18	9
Netto utsatt balanseført fordel/forpliktelse	-1 139	1	-11	500	166	-1	-93	439	-139

Note 22 | 23

Utsatt skattefordel	2017	2016*
Utsatt skattefordel som reverserer om mer enn 12 måneder	684	681
Utsatt skattefordel som reverserer innen 12 måneder	7	2
SUM	691	683

Utsatt skatt	2017	2016*
Utsatt skatt som reverserer om mer enn 12 måneder	-557	-821
Utsatt skatt som reverserer innen 12 måneder	-7	-1
SUM	-564	-822

UTSATT SKATT I BALANSEN	2017	2016*
	127	-139

* Gjelder videreført virksomhet

Utsatt skattefordel knyttet til fremførbart skattemessig underskudd er balanseført da det er sannsynlig at konsernet kan anvende dette mot fremtidig skattepliktig overskudd. Konsernet har unnlatt balanseføring av utsatt skattefordel i Sverige på 64 MNOK (64 MNOK) knyttet til skattemessig fremførbart underskudd på 290 MNOK (291 MNOK).

23 Personalkostnader

	2017	2016*
Lønn, inkludert arbeidsgiveravgift	5 515	5 941
Pensjonskostnader – tilkuddsbaserte pensjonsordninger (note 24)	141	105
Pensjonskostnader - ytelsesbaserte pensjonsordninger (note 24)	296	240
Andre personalkostnader	131	56
SUM	6 084	6 341

* Gjelder videreført virksomhet.

Lønn til konsernsjef og ledende ansatte er omtalt i noten for nærstående parter (note 33).

	2017	2016*
Gjennomsnittlig antall årsverk	8 928	9 287
Gjennomsnittlig antall ansatte per 31.12	10 992	11 479

* Gjelder videreført virksomhet.

Antall årsverk og antall ansatte gjelder den totalte virksomheten i 2017 og 2016.

Beregningen er basert på en vekting av faktiske antall årsverk gjennom året.

Note 24

24 Pensjoner og lignende forpliktelser

Generelt

Konsernet har pensjonsordninger knyttet til alder-, uføre- og etterlattepensjon for ektefelle og barn. Nedenfor følger nærmere beskrivelse av type ordninger og hvordan disse er organisert.

Ytelsesordninger i Norge

Selskapene i konsernet har flere kollektive pensjonsordninger som er organisert i Statens pensjonskasse (SPK) eller forsikringselskap. Ordningene i de norske selskapene tilfredsstiller kravene iht. Lov om offentlig tjenestepensjon. Ordningen dekker ytelser av pensjonsgrunnlag opp til 12G, og gir en alders- og uførepensjon på 66 prosent av pensjonsgrunnlaget ved full opptjening. Forpliktelser gjennom disse ordningene dekker 3 708 aktive og 3 769 pensjonister. Ordningene gir rett til definerte fremtidige ytelser som i hovedsak er avhengig av antall opptjeningsår og lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder.

Pensjonsytelsene samordnes med folketrygdens ytelser, og vil også være avhengig av størrelsen på ytelsene fra folketrygden.

Selskapene har gjennom tariffavtale pensjonsforpliktelser i tilknytning til offentlig avtalefestet førtidspensjon (AFP). Forpliktelser gjennom denne ordningen dekker 3708 aktive medlemmer.

Ytelsesbaserte tilleggsordninger for alders- og etterlattepensjon for toppledere er ikke fonderte og dekkes over drift.

Lukking ytelsesordning i enkelte selskap

For NSB AS og NSB Gjøvikbanen AS ble det i slutten av desember 2017 besluttet å lukke dagens pensjonsordning i SPK for de som er over 55 år ved utgangen av 2018. Alle yngre medarbeidere på lukketidspunktet vil få en oppsatt rettighet i SPK og fra 2019 en ny innskuddspensjonsordning. Sluttoppgjør etter omregning av ordningene til den enkelte medarbeider med konsekvenser for arbeidsgivers betalingsplikt er fra SPK uttrykt vil foreligge i 4. kvartal 2019. Pensjonskostnad for 2017 og forpliktelse pr 31. desember 2017 er for disse selskapene beregnet i samsvar med prinsipper iht IAS 19 og den balanseførte pensjonsforpliktelse, som for disse

selskapene utgjør 1 574 MNOK, er vurdert å gi et forsvarlig og i dag beste uttrykk for selskapets forpliktelse hensyntatt estimert effekt av avvikling av ordningene. Avtalt kompensasjonsbeløp for medarbeidere som kommer dårlig ut ved avvikling av dagens pensjonsordning er kostnadsført med 78 MNOK.

Staten endret fra 1. januar 2018 kriteriene for hvem som skal betale for påløpt reguleringsforpliktelse for ytelsesordninger i SPK og konsekvensene for endringen er inkludert i estimatavvikene under utvidet resultat for alle selskap unntatt NSB AS. Endringen i betalingsforpliktelsen er ikke inkludert i innregnet pensjonsforpliktelse for NSB AS da denne i hovedsak blir dekket gjennom tilskudd fra staten bevilget i revidert nasjonalbudsjett 2017 i forbindelse med den forestående endringen av pensjonsordningen i selskapet.

Andre ordninger i Norge og Sverige

Det foreligger i tillegg tilskuddsordninger i Norge som dekker 5 167 ansatte (5 243 ansatte).

Alle konsernets 1 615 ansatte (1 519 ansatte) i Sverige har pensjonsrettigheter som beskrevet over, og selskapenes forpliktelser er fondert i flerforetaksplaner.

Ordningene er en flerforetaksplan, og arbeidsgiver er ansvarlig for ytelsene helt til de er dekket ved utbetalinger. I henhold til uttalelse fra Redovisningsrådet i Sverige er dette en ytelsesbasert ordning. Det har så langt ikke vært mulig å fremskaffe tilstrekkelig underlag for beregning og allokering av forpliktelser og midler i denne ordningen, og derfor behandles den ved regnskapsavslutningen inntil videre som en tilskuddsordning. For regnskapsårene fra 2007 frem til i dag har selskapene ikke mottatt aktuarberegning. Dette er en problemstilling som gjelder de fleste selskap med flerforetaksplaner i Sverige.

I tabellene nedenfor er arbeidsgiveravgift med nominelle satser inkludert i årets kostnad og netto pensjonsforpliktelse.

Note 24

Spesifikasjon av netto innregnet ytelsesbasert pensjonsforpliktelse	2017	2016
Nåverdi av opptjent pensjonsforpliktelse for ytelsesplaner i fondsbaserte ordninger	10 047	9 806
Virkelig verdi på pensjonsmidler	-7 817	-7 542
Netto pensjonsforpliktelse for ytelsesplaner i fondsbaserte ordninger	2 230	2 264
Nåverdi av opptjent pensjonsforpliktelse for ytelsesplaner i ikke fondsbaserte ordninger	46	54
NETTO PENSJONSFORPLIKTELSE I BALANSEN	2 276	2 318
Endring i balanseført netto forpliktelse:		
Balanseført nettopensjonsforpliktelse 1. januar	2 318	2 345
Årets aktuarielle avvik	144	613
Årets pensjonsopptjening/økning forpliktelse ikke-videreført virksomhet	-	224
Årets pensjonsopptjening/økning forpliktelse videreført virksomhet	251	281
Netto finansposter pensjon videreført virksomhet	47	36
Netto finansposter pensjon ikke-videreført virksomhet	-	9
Avkortning/oppgjør	-11	-34
Årets innbetaling til ordningene	-473	-529
Netto pensjonsforpliktelse overført ikke-videreført virksomhet	-	-627
BALANSEFØRT NETTO PENSJONSFORPLIKTELSE 31. DESEMBER	2 276	2 318
Pensjonskostnad innregnet i resultatregnskapet		
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	301	285
Avkortning/oppgjør	-3	-43
Medarbeidertilskudd til ordningene	-2	-2
Sum årets pensjonsopptjening, resultatført som personalkostnad – se note 23	296	240
Årets finansposter pensjoner	47	36
SUM PENSJONSKOSTNAD YTELSESPLEANER	343	276
Innskuddsplaner		
Arbeidsgivers tilskudd, resultatført som personalkostnad – se note 23	141	105
TOTALE PENSJONSKOSTNADER	484	381

Sensitivitetsanalyse ved endring i sentrale forutsetninger

Tabellen nedenfor viser estimat for potensielle effekter ved en endring forutsetninger av vesentlig betydning for ytelsesbaserte pensjonsplaner i Norge. Faktiske resultater kan i vesentlig grad avvike fra disse estimatene.

	Diskonteringsrente		Årlig lønnsvekst		Økning i G	
	1 %	-1 %	1 %	-1 %	1 %	-1 %
Økning (+)/reduksjon (-) periodens netto pensjonskostnad angitt i %	(22-24 %)	21-23 %	18-20 %	(13-15 %)	14-15 %	(9-11 %)
Økning (+)/reduksjon (-) netto pensjonsforpl. per 31.12. angitt i %	(12-14 %)	16-18 %	6-8 %	(4-6 %)	10-12 %	(7-9 %)

Populasjonen er preget av høy pensjonistbestand og høy gjennomsnittsalder på de aktive som påvirker sensitivitetsanalysen.

Note 24

De siste års års utvikling i pensjonskostnad og pensjonsforpliktelse viser følgende:

	2017	2016*	2015	2014	2013	2012
Resultatregnskap						
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	298	242	398	371	351	420
Effekt planendring	-	-	-257	-	-364	-
Medarbeidertilskudd til ordningene	-2	-2	-3	-	-	-
Årets pensjonsopptjening, resultatført som personalkostnad	296	240	138	371	-13	420
Netto rentekostnader pensjon	47	36	54	76	72	-7
SUM PENSJONSKOSTNAD	343	276	192	447	59	413
Balanse						
Beregnet totale pensjonsforpliktelser	10 093	9 860	11 091	10 938	10 039	9 781
Pensjonsmidler	-7 817	-7 542	-8 746	-8 386	-7 574	-7 238
Beregnet netto pensjonsforpliktelse	2 276	2 318	2 345	2 552	2 465	2 543
Ikke resultatført estimatavvik (korridor)	-	-	-	-	-	-
NETTO PENSJONSFORPLIKTELSE I BALANSEN	2 276	2 318	2 345	2 552	2 465	2 543

Følgende parametre er benyttet ved beregningene for ytelsesordninger i Norge

	2017	2016	2015	2014	2013	2012
Diskonteringsrente	2,50 %	2,60 %	2,70 %	2,80 %	3,90 %	3,80 %
Forventet avkastning	2,50 %	2,60 %	2,70 %	2,80 %	3,90 %	3,80 %
Gjennomsnittlig lønnsvekst	2,25 %	2,55 %	2,60 %	2,95 %	3,70 %	3,70 %
G-regulering	2,40 %	2,50 %	2,40 %	2,70 %	3,50 %	3,50 %
Korridor: % av max (PBO, pensjonsmidler)	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Årlig reg. av pensjoner under utbetaling	1,65 %	1,75 %	1,65 %	1,95 %	2,75 %	2,75 %
Gjennomsnittlig arbeidsgiveravgift faktor	14,10 %	14,10 %	14,10 %	14,10 %	14,10 %	14,10 %

* Gjelder videreført virksomhet.

Forklaring valgte forutsetninger 31. desember 2017

Diskonteringsrente er fastsatt med grunnlag i obligasjoner med fortinnsrett (OMF) og utgjør 2,5 % (2,6 %). Det er vurdert at OMF-markedet representerer et dypt og likvid marked med relevante løpetider som kvalifiserer til referanserate iht. IAS 19.

Lønnsregulering for norske ordninger er i hovedsak beregnet som summen av forventet reallønnsvekst på 1 % inkl. karrieretillegg og inflasjon på 1,5 % med noen individuelle tilpasninger. Regulering av pensjoner under utbetaling følger i hovedsak gjennomsnittlig lønnsvekst (tilsvarende G regulering) fratrukket en fast faktor på 0,75%.

For de demografiske faktorer er tariffene K 2013 og IR 73 lagt til grunn for fastsettelse av dødelighet og uførerisiko.

Gjennomsnittlig forventet levetid (i antall år) for en person som pensjonerer seg når han/hun fyller 65 år vil iht K2013 være:

Mann	20,5 år
Kvinne	23 år

Aktuarielle avvik 2017 skyldes i hovedsak endring i økonomiske og aktuarielle forutsetninger samt effekt av økt reguleringsansvar i Statens Pensjonskasse.

Risikovurdering ytelsesbaserte ordninger

Gjennom ytelsesbaserte ordninger er konsernet påvirket av en rekke risikoer som følge av usikkerhet i forutsetninger og fremtidig utvikling. De mest sentrale risikoene er beskrevet her:

Forventet levetid

Konsernet har påtatt seg en forpliktelse til å utbetale pensjon for de ansatte livet ut. Økning i forventet levealder blant medlemsmassen medfører en økt forpliktelse for selskapene.

Avkastningsrisiko

Konsernet blir påvirket ved en reduksjon i faktisk avkastning på pensjonsmidlene, som vil medføre økt nettoforpliktelse.

Inflasjon- og lønnsvekstrisiko

Konsernets pensjonsforpliktelse har risiko knyttet til både inflasjon og lønnsutvikling, selv om lønnsutvikling er nært knyttet til inflasjonen. Høyere inflasjon og lønnsutvikling enn hva som er lagt til grunn i pensjonsberegningene, medfører økt forpliktelse for konsernet.

Note 25 | 26

25 Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld

	2017	2016*
Leverandørgjeld	564	1 569
Skyldig offentlige avgifter	205	197
Annen kortsiktig gjeld (inkl. avsetning for forpliktelser)	1 884	1 751
SUM	2 653	3 517

* Gjelder videreført virksomhet.

Andel av gjeld til andre nærstående parter er i 2017: 51 MNOK (18 MNOK).

Bokført verdi av leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld tilsvarer virkelig verdi. Annen kortsiktig gjeld inneholder forskuddsbetalte inntekter, periodiserte personalkostnader og andre periodiserte kostnader.

26 Andre avsetninger for forpliktelser

2017	Miljø avsetning	Ventelønn, omstilling	Avsetning for tap på kontrakter	Annet	Sum
Inngående balanse	-	295	16	6	317
Endret avsetning i året	-	78	-	-1	77
Benyttet i løpet av året	-	-98	-7	-	-105
SUM	-	275	9	5	289

2016	Miljø avsetning	Ventelønn, omstilling	Avsetning for tap på kontrakter	Annet	Sum
Inngående balanse	34	25	50	6	115
Endret avsetning i året	-25	275	-22	27	255
Benyttet i løpet av året	-7	-5	-12	-	-24
Overført til ikke-videreført virksomhet	-2	-	-	-27	-29
SUM	0	295	16	6	317

Klassifikasjon i balansen	2017	2016
Andel langsiktig gjeld	285	310
Andel kortsiktig gjeld (medtatt note 25)	4	7
SUM	289	317

Ventelønn

I forbindelse med stiftelsen av NSB AS ble selskapet påført forpliktelse til å refundere ventelønn til de som ble oppsagt på grunn av overtallighet før 1. januar 2005. NSB ble i den forbindelse kompensert for en begrenset beregnet forpliktelse som inngår i annen langsiktig gjeld i balansen.

Yrkesskade

Erstatning for yrkesskade som personer ble påført i perioden 1. januar 1990 frem til etableringen av NSB BA 1. desember 1996 dekkes av selskapet. Det er i regnskapet foretatt avsetninger til å dekke estimert forpliktelse basert på forventninger til saker som er under behandling, samt ikke rapporterte, men påregnelige saker.

Rettstvister

NSB-konsernet er innblandet i tvister der en del av dem vil bli prøvd for rettsapparatet. I de tilfeller der det vurderes å foreligge sannsynlighets-overvekt og kvantifiserbar tapsrisiko, gjøres løpende avsetninger i regnskapet.

Omstilling

NSB-Konsernet offentliggjorde en omstillingsplan i 2016. Formålet med omstillingen er å tilpasse seg de endringer som følger av jernbanereformen (se note 2). For en oversikt over totale omstillingskostnader vedrørende jernbanereformen se note 36. Omstillingsavsetningen er på 275 MNOK ved utgangen av 2017 og er hovedsakelig knyttet til nedbemanning som vil bli gjennomført i løpet av 2018 samt vedtatt kompensasjon ved endret pensjonsordning per 31. desember 2018.

Note 27 | 28

27 Tap på kontrakter

Det er pr 31. desember 2017 avsatt 9 MNOK (16 MNOK) for fremtidig tap på kontrakter i bussvirksomheten.

For avsetning tap på kontrakter i bussvirksomheten, se note 28 for ytterligere informasjon.

28 Av- og nedskrivninger

	2017	2016*
Årets avskrivninger varige driftsmidler (note 8)	650	735
Årets nedskrivninger varige driftsmidler (note 8)	5	43
Årets avskrivninger immaterielle eiendeler (note 7)	1	-
SUM	655	777

* Gjelder videreført virksomhet.

Varige driftsmidler og tap på kontrakter

Driftsinntekter i konsernet er i stor grad knyttet til langsiktige anbudskontrakter som innebærer vesentlige investeringer i varige driftsmidler. Ved avleggelsen av regnskapet per 31. desember 2017 er det foretatt en vurdering av verdien av konsernets varige driftsmidler, hvor det kan være indikasjoner på varig verdifall (IAS 36).

For å etterprøve balanseførte verdier er det foretatt beregninger av bruksverdi. Bruksverdien er beregnet for hver kontantstrømgenererende enhet (CGU). Beregning av bruksverdi er foretatt for de anbudene hvor det er indikasjoner på varig verdifall på anleggsmidlene.

Bruksverdien er kalkulert som nåverdien av forventede fremtidige kontantstrømmer for hvert anbud. I de fremtidige kontantstrømmene er lagt inn kontraktsinntekter og forventede driftskostnader, herunder felleskostnader som er mulig å allokere til den enkelte CGU, i kontraktens levetid. Ved utløpet av kontrakten er det lagt inn gjenkjøpsverdi for busser, basert på erfaringer eller restverdigarantier fra leverandører. I kontraktene ligger også at oppdragsgiver har opsjoner til forlengelse av kontraktene. I vurderingene av kontraktene er det forutsatt at opsjonene utøves og er tatt med i kontantstrømmene. Nedskrivning foretas hvis balanseført verdi er lavere enn gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av virkelig verdi med fradrag av salgskostnader, og bruksverdi.

I tillegg til evaluering av balanseførte verdier etter IAS 36, vurderes kontraktene for eventuelle ytterligere avsetninger etter IAS 37. Disse vurderingene måler konsernet løpende nåverdien av fremtidige forventede kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter i den enkelte kontrakt, der estimerte utbetalinger omfatter alle fremtidige uunngåelige driftskostnader som må påregnes. Avsetningen begrenses til det laveste beløp ved å fortsette eller gå ut av kontrakten. Avsetningen reverseres over gjenværende løpetid i kontrakten.

I de fremtidige kontantstrømmene for vurderinger etter IAS 36 og IAS 37 er det benyttet følgende hovedforutsetninger:

Vekstrate	2,0 %	
Diskonteringsrente	7,0 %	vurderinger etter IAS 36
Lånerente	3,0 %	vurderinger etter IAS 37

Basert på hovedforutsetningene har konsernet ikke innregnet eller reversert tap ved verdifall i løpet av 2017. Konsernet har kontantstrømgenererende enheter der driftsmidlene er vurdert til bruksverdi per 31. desember 2017 og som samlet er nedskrevet med MNOK 23 (MNOK 35). Konsernet har videre kontantstrømgenererende enheter der driftsmidlene er vurdert til virkelig verdi på busser per 31. desember 2017 og som samlet er nedskrevet med MNOK 3 (MNOK 11). For kontraktene hvor driftsmidler er nedskrevet til virkelig verdi er samlet bruksverdi på MNOK 103, som var ca MNOK 1 lavere enn virkelig verdi.

Sensivitet

For å beskrive den usikkerhet som ligger i beregningene av nedskrivninger etter IAS 36 er det foretatt sensitivitetsanalyser på utvalgte faktorer i beregningen. Sensitivitetsanalyse er foretatt for de kontrakter hvor det er foretatt nedskrivning av anleggsmidler.

Diskonteringsrente

En endring i diskonteringsrenten med +/- 1 % -poeng vil gi ulike endringer i beregnet nåverdi for de ulike kontraktene. Årlig endring i EBITDA på 1 MNOK pr kontrakt vil også gi en effekt på beregnet nåverdi. Oversikten nedenfor viser disse effektene.

Note 28 | 29

Diskonteringsrente Endring i faktorer	Endring i nåverdi	Faktisk akkumulert nedskrivning	Estimert akkumulert nedskrivning*
Rente +1 %	-2	26	28
Rente -1 %	2	26	26

EBITDA Endring i faktorer	Endring i nåverdi	Faktisk akkumulert nedskrivning	Estimert akkumulert nedskrivning*
EBITDA + 1 MNOK per kontrakt	-	26	26
EBITDA - 1 MNOK per kontrakt	-	26	30

* Faktisk akkumulert nedskrivning påvirkes av vurdering av markedsverdi for busser.

De kontantstrømgenererende enhetene som er vurdert til virkelig verdi for busser ville vært klassifisert på nivå 2 i et verdsettelses-hierarki. Driftsmidlene som er vurdert til bruksverdi ville vært klassifisert på nivå 3 i et verdsettelses-hierarki.

29 Andre kostnader

	2017	2016*
Salgs- og administrasjonskostnader	1 455	1 324
Energi og brensel vedr. drift	932	825
Kostnader lokaler, leie maskiner, reparasjon og vedlikehold	3 540	3 259
Andre driftskostnader	1 747	1 473
SUM	7 674	6 881

* Gjelder videreført virksomhet.

	2017	2016
Spesifikasjon av revisjonshonorar total virksomhet (eksklusive mva.):		
Lovpålagt revisjon	5	5
Andre revisjonsrelaterte tjenester	-	1
Andre tjenester utenfor revisjon	1	3
SUM TOTALT HONORAR TIL REVISOR	6	9

Note 30 | 31 | 32

30 Finansielle poster

	2017	2016*
Renteinntekter	132	178
Andre finansinntekter	4	2
Netto valutagevinster/tap	21	-39
SUM	157	141
Rentekostnader	-108	-10
Andre finanskostnader	-15	-47
Netto valutagevinster/tap	-11	-4
SUM	-135	-60
Netto finansposter pensjon	-47	-36
Urealiserte verdiendringer	24	4
SUM FINANSIELLE POSTER	-1	48

* Gjelder videreført virksomhet.

31 Forpliktelser fra finansieringsaktiviteter

	Forpliktelser	Sikrings- instrumener lån	Finansielle leie- forpliktet	SUM
Forpliktelser 1. januar 2017	2 837	-784	872	2 925
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	-1 984	-	-100	-2 084
Endringer uten kontanteffekt				
Valutakursendringer	1	-	11	12
Tilganger finansielle leieforpliktelser	-	-	180	180
Verdiendringer	-812	786	-	-26
Forpliktelser 31. desember 2017	42	2	963	1 007

32 Leiekostnader

	2017	2016*
Leie av togmateriell, maskiner og utstyr	1 158	150
Leie av eiendom	297	175
SUM	1 455	325

* Gjelder videreført virksomhet.

Note 33

33 Nærstående parter

NSB har følgende nærstående parter:

Eier

Som eier av NSB er staten ved Samferdselsdepartementet (SD) nærstående part. I tillegg vil andre virksomheter som eid av staten ved Samferdselsdepartementet være nærstående part med NSB.

Selskap i samme konsern

Alle datterselskap, tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter som angitt i note 3, 10 og 11 samt andre konsernselskaper som er nærstående til disse selskapene, vil være nærstående parter av NSB.

Styret og ledende ansatte

Personer som inngår i konsernets ledelse eller styret er også nærstående parter av NSB.

Kjøp, salg og mellomværende mot nærstående parter inkluderer både videreført og ikke-videreført virksomhet. Nedenfor følger oversikt over transaksjoner, mellomværende og sikkerhetsstillelser med nærstående parter:

	2017	2016
Salg av varer og tjenester		
Offentlig kjøp av persontrafikkjenester	3 338	3 007
Salg av andre varer og tjenester	847	508
SUM	4 185	3 515
Kjøp av varer og tjenester	1 685	348

Mellomværende med nærstående parter som følge av kjøp og salg av varer og tjenester:

	2017	2016
Fordringer på		
Tilknyttede selskaper	-	3
Virksomheter eid av Samferdselsdepartementet	45	43
SUM	45	46
Gjeld til		
Tilknyttede selskaper	3	2
Virksomheter eid av Samferdselsdepartementet	49	2
SUM	52	4
Lån til		
Tilknyttede selskaper	14	2
Virksomheter eid av Samferdselsdepartementet	-	18
SUM	14	20

Det er ingen lån fra nærstående parter.

Sikkerhetsstillelse

NSB AS har stilt en morselskapsgaranti på 40 MSEK for sitt heleide datterselskap Svenska Tågkompaniet AB overfor Värmlandstrafik AB for konsesjon til å kjøre togtrafikk i Värmland i Sverige.

NSB AS har stilt en morselskapsgaranti på 150 MSEK for sitt heleide datterselskap Svenska Tågkompaniet AB overfor Norrtåg AB.

Note 33

Ytelser til ledende ansatte og styret (Tall i TNOK)

Styremedlemmer	Tittel	2017	2016
Dag Mejdell	Styreleder (fra oktober 2016)	444	15
Bjarne Borgersen	Nestleder (fungerende styreleder mai - oktober 2016)	328	387
Wenche Teigland	Styremedlem	256	250
Åsne Havnelid	Styremedlem	222	212
Kjerstin Fyllingen	Styremedlem	217	210
Ove Sindre Lund	Ansattes representant (fra juni 2016)	879	685
Rolf Juul Ringdal	Ansattes representant	217	212
Jan Audun Strand	Ansattes representant	612	748
Audun Sør-Reime	Ansattes representant (til juni 2016)	-	164
Kai Henriksen	Styreleder frem til mai 2016	-	239
SUM		3 175	3 122

De ansatte er medlemmer i kollektive pensjonsordninger. Premie til ordningene er ikke medtatt ovenfor. Generalforsamlingen i NSB AS har vedtatt årshonorar for styreleder på 434,5 TNOK, nestleder på 263 TNOK og de øvrige styremedlemmene 216,5 TNOK hver. I tillegg er det vedtatt honorar til medlemmer i revisjonsutvalget med 66 TNOK for leder og 39,5 TNOK for hvert av de andre medlemmene, samt kompensasjonsutvalget med 11,5 TNOK for leder og 5 TNOK for hvert medlem. Godtgjørelsen til ansatte i styret er opplyst inklusive lønn som de mottar som medarbeidere i virksomhetene.

2017 (Tall i TNOK)	Tittel	Lønn	Variabel lønn	Andre ytelser	Sum betalte ytelser	Beregnet pensjonskostnad*
Geir Isaksen	Konsernsjef	3 772	892	191	4 855	779
Irene Katrin Thunshelle	Konserndirektør økonomi og finans	2 321	349	131	2 801	-
Synne Homble	Konserndir. strategi og selskapsfunksjoner	2 566	387	133	3 086	-
Marianne B. Einarsen	Konserndirektør reiseliv	2 311	349	143	2 803	-
Ole Engebret Haugen	Adm direktør Nettbuss (fra 01.08.2017)	968	-	68	1 036	30
Arne Veggeland	Adm direktør Nettbuss (til 30.06.2017)	1 185	466	76	1 727	735
Arne Fosen	Konserndirektør, leder NSB Persontog (fra 01.07.2017)	1 400	-	63	1 463	467
Arne Fosen	Adm direktør CargoNet (til 30.06.17)	1 122	-	62	1 184	467
Erik Röhne	Adm direktør CargoNet (fra 01.11.17)	433	-	21	454	-
Tom Ingulstad	Konserndirektør, leder NSB Persontog (til 30.06.17)	1 041	356	51	1 448	893
SUM		17 119	2 799	939	20 857	3 370

* Beregnet pensjonskostnad til ledende ansatte vedrører pensjonsordninger utover kollektive ordninger, som nærmere beskrevet under punkt d) i teksten under. Enkelte har ved fratreden fått utbetalt nåverdi av opptjent tilleggspensjon som er avsatt for i regnskapet. Opptjeningen av beløpene er tidligere vist i ovenstående tabell.

2016 (Tall i TNOK)	Tittel	Lønn	Variabel lønn	Andre ytelser	Sum betalte ytelser	Beregnet pensjonskostnad*
Geir Isaksen	Konsernsjef	3 690	1 186	191	5 067	783
Tom Ingulstad	Konserndirektør, leder NSB Persontog	1 920	463	103	2 486	1 360
Marianne B. Einarsen	Konserndirektør reiseliv (fra 1. juni 2016)	1 284	-	76	1 360	-
Irene Katrin Thunshelle	Konserndirektør økonomi og finans (fra 1. juni 2016)	1 228	-	76	1 304	-
Synne Homble	Konserndirektør strategi og selskapsfunksjoner (fra 1. juni 2016)	1 362	-	76	1 438	-
Arne Veggeland	Adm direktør Nettbuss	1 932	431	132	2 495	783
Arne Fosen	Adm direktør CargoNet	2 166	362	124	2 652	955
Kjell Haukeli	Konserndirektør økonomi og finans (til 31. mai 2016)	623	327	43	993	165
Ståle Rooth	Konserndirektør HR, IT og juridisk (til 31. mai 2016)	729	426	54	1 209	-
Erik Röhne	Konserndirektør strategi og forretningsutvikling (til 31. mai 2016)	729	426	54	1 209	-
SUM		15 663	3 621	929	20 213	4 046

* Beregnet pensjonskostnad til ledende ansatte vedrører pensjonsordninger utover kollektive ordninger, som nærmere beskrevet under pkt d) i teksten under.

Note 33

Fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte:

Konsernet har en Lederlønserklæring som gir retningslinjer for avlønning av de ledende ansatte.

Ledende ansatte

Erklæringen gjelder for ledende ansatte slik dette begrepet er definert i allmennaksjeloven og regnskapsloven. Dette innebærer at erklæringen gjelder for konsernledelsen i NSB. Retningslinjer og prinsipper for lederlønn som er uttrykt i denne erklæringen legges til grunn også ved fastsettelse av lederlønn i datterselskapene i konsernet.

Hovedprinsipper for lederlønspolitikk i NSB

Prinsipper for lønn til ledende ansatte i NSB-konsernet fastsettes av konsernstyret og følger Retningslinjer for lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte i foretak og selskaper med statlig eierandel fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet med virkning fra 13.2.2015.

Styret gjennomfører årlig en evaluering av konsernsjefens lønn og betingelser og konsernets lederlønsprinsipper. Konsernsjefen fastsetter godtgjørelsen til de øvrige medlemmer av konsernledelsen i henhold til de vedtatte lederlønsprinsippene.

Lederlønn i NSB fastsettes ut fra følgende hovedprinsipper:

- Lederlønnen skal være konkurransedyktig, men NSB skal ikke være lønnsledende sammenlignet med tilsvarende selskaper. For å sikre dette, gjennomføres det årlig lønnsvurdering av sentrale lederstillinger med sammenligning med stillinger i andre selskaper.
- NSB skal tiltrekke seg og beholde dyktige ledere. Den samlede godtgjørelsen til ledende ansatte i NSB skal reflektere ansvaret for styring, resultater og utvikling, samt hensynta virksomhetens størrelse og kompleksitet. Godtgjørelsen må ikke være av en slik art eller et slikt omfang at den kan svekke NSB-konsernets omdømme.
- Lederlønnen skal bestå av fast grunnlønn og tilleggsgytelser, herunder naturalytelser, bonus, etterlønn og pensjonsordninger. Fastlønn skal alltid utgjøre hoveddelen av godtgjørelsen.
- Lederlønsordningen skal være transparent, og i tråd med prinsippene for god eierstyring og selskapsledelse, samt statens retningslinjer for lederlønn.
- Lønnsystemet skal oppfattes som forståelig og akseptabelt både internt og eksternt.
- Lønnsystemet skal være tilstrekkelig fleksibelt til at det kan gjøres justeringer ved behov.

Elementer i lederlønskompensasjonen

Utgangspunktet for lønnsfastsettelsen er det samlede nivået av fastlønn og variable ytelser. Nedenfor omtales de ulike elementene som kan inngå i lederlønskompensasjonen.

a) Fast grunnlønn

Den faste grunnlønnen er hovedelementet i godtgjørelsesordningen til ledende ansatte i NSB. Grunnlønnen skal være konkurransedyktig uten å være lønnsledende. Grunnlønn vurderes normalt en gang i året. Ved ansettelser av ledere benyttes bestefarsprinsippet som medfører at lederen som fastsetter lønnen skal konsultere sin egen leder før lønnen fastsettes. Ved ansettelser og fastsettelse av lønn til medlemmer av konsernledelsen skal konsernsjefen konsultere styreleder. Ingen ledende ansatte får særskilt kompensasjon for styreverv i NSB-konsernet.

b) Naturalytelser

Naturalytelser som er vanlig for sammenlignbare stillinger, som for eksempel fri telefon, fri bredbåndstilknøting, bilordning og aviser, inngår i NSB-konsernets ordning for lederlønskompensasjon.

c) Resultatlønn

NSB har bonusordninger for ledende ansatte. Konsernsjefen og de øvrige medlemmene av konsernledelsen deltar i bonusordning hvor kriterier for opptjening av bonus fastsettes årlig med utgangspunkt i konsernets økonomiske resultater, og individuelle bonuskriterier. Kriterier for konsernsjefens opptjening av bonus fastsettes av styret hvert år. Den maksimale rammen for konsernsjefens bonus er fem måneders fastlønn. For øvrige medlemmer av konsernledelsen er maksimal bonus begrenset til tre måneders fastlønn.

Følgende kriterier legges til grunn ved utarbeidelsen av bonusavtaler i NSB-konsernet:

- Bonuslønn skal være basert på definerbare og målbare kriterier. Flere relevante kriterier skal legges til grunn.
- Det skal være en klar sammenheng mellom bonuskriteriene og selskapets mål og strategier.
- Bonuskriteriene skal baseres på forhold lederen kan påvirke, enten direkte eller gjennom den ledergruppa han/hun er en del av.
- Bonusordningen skal være tidsbegrenset, transparent og klart forståelig.

Konsernsjefens bonuskriterier for opptjening av bonus i 2017 var basert på måloppnåelse innenfor:

- Økonomi, knyttet til driftsresultat (i beregningen teller dette bonuskriteriet 50 %)
- Kundetilfredshet (i beregningen teller dette bonuskriteriet 15 %)
- Sykefravær (i beregningen teller dette bonuskriteriet 15 %)
- Strategiprosessen (i beregningen teller dette bonuskriteriet 20 %)

De øvrige medlemmene av konsernledelsen har bonuskriterier som tar utgangspunkt i konsernsjefens kriterier, og som tilpasses den enkeltes ansvarsområde. Det er en forutsetning for utbetaling av bonus at konsernet samlet oppnår en avkastning på egenkapitalen på minimum 5 prosent.

For opptjening av bonus 2018 har konsernstyret besluttet at følgende prinsipper skal legges til grunn for konsernsjef og konserndirektører:

- Bonusmål skal etableres innen hvert av de fire strategiske områder i NSB-konsernets strategi, herunder lønnsomhetskrav.
- Bonusmål knyttet til lønnsomhet utgjør 50% av totalt bonuspotensial, med følgende differensiering:
 - For konsernsjef og de fire konserndirektørene for Reiseliv, Strategi og mobilitet, Konsernøkonomi og finans samt Organisasjon og stab brukes konsernets samlede resultater ved beregning av måloppnåelse.
 - For de tre konserndirektørene for NSB Persontog, Nettbuss og CargoNet teller konsernets samlede resultater og selskapets/forretningssområdets egne resultater med en halvpart hver ved beregning av måloppnåelse av denne bonuskomponenten.
- Bonusmål knyttet til den smarte reisen, den grønne reisen og den trygge reisen utgjør 50% av totalt bonuspotensial og teller med en tredjedel hver og tilpasses den enkeltes ansvarsområde. Eksempler på bonusmål som kan inngå i disse kategoriene er effektiviserings tiltak (Kompass, Flyt), utvikling av mobilitetsløsninger, reiseliv, kundetilfredshet, kvalitet, klimagassutslipp, omdømmeutvikling, sykefravær, arbeidsskader og ulykker.

d) Pensjon

Ved nytillsetting av ledere følges statens retningslinjer for lederlønn av 13.2.2015, der pensjonsvilkårene for ledende ansatte er på linje med øvrige ansattes vilkår. Det er ingen tidligere ledende ansatte som opptjener tjenestepensjon etter at de sluttet i NSB-konsernet.

Alle ansatte er medlemmer i en kollektiv pensjonsordning. Konsernstyret vedtok 19. desember 2017 å gå over til ny pensjonsordning i NSB AS fra årsskiftet 2018/2019, etter forutgående forhandlinger med de ansattes forbund. Dette innebærer avvikling av dagens ordning i Statens pensjonskasse, og lukking for medarbeidere som per 31.12.2018 er over 55 år.

Konsernledelsen, konsernsjef unntatt, vil følgelig fra og med 1.1.2019 være på ordinær innskuddsbasert pensjonsordning på lik linje med alle andre medarbeidere i NSB AS. Denne ordningen har innskuddssats fra bedriften på 5,5 prosent opp til 7,1 G og 15 prosent mellom 7,1 og 12 G. Pensjonsordningen vil inneholde privat AFP, og har en gruppelevsforsegling på 20 G. Uføredekningen blir tilsvarende som i dagens ordning i Statens Pensjonskasse.

Konsernsjefen har pensjonsalder 67 år med en kollektiv ytelsespensjonsordning. Ordningen gir rettigheter til pensjon inntil 12 G. Utover dette har konsernsjefen en innskuddsbasert pensjonsordning på 30 prosent av fastlønnen utover 12 G, inngått i 2011.

NSB har tidligere inngått pensjonsavtaler med ledende ansatte, som gir mulighet til 60 prosent pensjon av pensjonsgrunnlaget fra fylte 62 år. Denne driftspensjonsordningen ble lukket 1. januar 2008. I nåværende konsernledelse er det ingen som har denne ordningen.

e) Etterlønn og sluttvederlag

Ved oppsigelse fra selskapets side har konsernsjefen i sin avtale rett til seks måneders etterlønn, utover lønn og ytelser i oppsigelsestiden på seks måneder. Eventuell annen lønn i etterlønsperioden vil redusere etterlønnen.

Note 33 | 34 | 35 | 36 | 37

For ledende ansatte som ikke er øverste leder i virksomheten, kan det inngås avtale om et rimelig sluttvederlag som får virkning dersom den ansatte ikke bestrider oppsigelsen. For slikt eventuelt sluttvederlag skal samlet lønn i oppsigelsestiden pluss sluttvederlag ikke overstige 12 måneders fastlønn.

Gjennomføring av lederlønsprinsippene i foregående regnskapsår

Lederlønsfastsettelsen for 2017 ble gjennomført i samsvar med ovennevnte retningslinjer.

Konsernsjefens faste grunnlønn ble i 2017 justert med 2,4 prosent til 3.741.696 kroner. Han fikk utbetalt en bonus på 892.185 kroner for resultater oppnådd i 2016.

Det ble inngått ansettelsesavtaler i 2017 med 4 medlemmer av konsernledelsen. Alle de fire avtalene er i tråd med prinsippene i denne erklæringen.

Det ble i 2017 ikke utbetalt etterlønn eller sluttvederlag for ledere som oversteg 12 måneders fastlønn.

Retningslinjer og prinsipper for lederlønn som er uttrykt i denne erklæringen legges til grunn også for fastsettelse av lederlønn i datterselskapene i konsernet. Datterselskapene har i 2017 fulgt ovennevnte prinsipper uten avvik.

34 Betingede utfall

Konsernet har betingede forpliktelser knyttet til rettslige krav oppstått i forbindelse med den ordinære driften. Det er ikke forventet at det vil oppstå noen vesentlige forpliktelser knyttet til de betingede forpliktelsene utover det som allerede er avsatt i regnskapet.

35 Virksomhetssammenslutninger

I 2017 anskaffet konsernet 100% av aksjene i selskapene Toppen Bilservice AS, Gråmyra Dekk og Bilservice AS, TK Mek AS og Lastebilserveret Trøndelag AS.

I 2016 anskaffet konsernet 100% av aksjene i Hallingdal Lastebilservice AS, LVD Lastvagn delar AS og Nettbuss Eigedom Sogndal AS. Konsernet anskaffet i tillegg 49% av Nordvik Last og Buss AS med opsjon på kjøp av resterende 51%. Opsjonen er utøvd i januar 2018 og er fra samme tidspunkt heleid. Opsjonsprisen er vist i tabellen nedenfor som «Annen kortsiktig gjeld» med MNOK 9. Nordvik Last og Buss AS har vært konsolidert fullt ut fra tidspunkt for kjøpet av 49% da det var forutsatt at konsernet hadde kontroll over selskapet.

Tabellen nedenfor viser allokering av vederlaget på overtatte eiendeler og forpliktelser.

	2017	2016
Vederlag, anskaffelseskost	20	37
SAMLET VERDI NYE DATTERSELSKAPER	20	37
Balansførte beløp av identifiserbare eiendeler og forpliktelser som følge av oppkjøpet:		
Kontanter og bankinnskudd	5	8
Varige driftsmidler	3	3
Varer	9	14
Kundefordringer og andre fordringer	7	17
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	-7	-19
Lån	-7	-8
Utsatt skatt på merverdier på driftsmidler	1	-
Sum netto identifiserbare eiendeler	11	14
Ikke-kontrollerende eierinteresser	-	-9
Goodwill	9	32
SUM	20	37

36 Omstillingskostnader

Konsernets har hatt følgende totale omstillingskostnader som i hovedsak knyttet seg til tilpasninger til jernbanereformen:

	2017	2016
Lønn og personalkostnader	1	310
Andre driftskostnader	66	205
Finanskostnader	-2	27
SUM	65	542

I tillegg utgjorde omstillingskostnader for ikke videreførte virksomhet 218 MNOK i 2016.

37 Hendelser etter balansedagen

Etter balansedagen er det ikke fremkommet forhold av vesentlig betydning for å kunne bedømme konsernets resultat og stilling.

Tall og noter | NSB AS

Resultatoppstilling	Side 46
Balanse	Side 47
Kontantstrømoppstilling	Side 48
Egenkapitalutviklingen	Side 49
Noter	Side 50
1. Prinsippnoter	Side 51
2. Videreført og ikke-videreført virksomhet	Side 51
3. Aksjer i datterselskap	Side 53
4. Persontog virksomhet i Norden	Side 53
5. Segmentinformasjon	Side 54
6. Varige driftsmidler	Side 54
7. Investeringer i tilknyttede selskaper	Side 55
8. Investeringer i felleskontrollert virksomhet	Side 56
9. Beholdning komponenter	Side 56
10. Kundefordringer og andre fordringer	Side 56
11. Finansiell risikostyring	Side 57
12. Derivater	Side 57
13. Finansielle instrumenter etter kategori	Side 58
14. Kontanter og bankinnskudd	Side 58
15. Aksjekapital og overkurs	Side 58
16. Lånegjeld	Side 59
17. Skatter	Side 60
18. Personalkostnader	Side 61
19. Pensjoner og lignende forpliktelser	Side 62
20. Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	Side 64
21. Andre avsetninger for forpliktelser	Side 64
22. Av- og nedskrivninger	Side 65
23. Andre kostnader	Side 65
24. Finansielle poster	Side 66
25. Forpliktelser fra finansieringsaktiviteter	Side 66
26. Leiekostnader	Side 66
27. Nærstående parter	Side 67
28. Betingede utfall	Side 68
29. Omstillingskostnader	Side 68
30. Periodisk vedlikehold	Side 68
31. Hendelser etter balansedagen	Side 68
Erklæring fra styret og daglig leder ved årsoppgjøret 2017	Side 69
Revisjonsberetning	Side 70

Resultatoppstilling

	Noter	2017	2016
Driftsinntekter	5	7 386	7 235
Lønn og andre personalkostnader	18	2 393	2 714
Avskrivinger og nedskrivinger	22	44	134
Andre kostnader	23,26	4 578	3 952
Sum driftskostnader		7 015	6 800
Driftsresultat		371	436
Finansielle poster			
Finansinntekter	24	346	269
Finanskostnader	24	-110	-434
Netto finanskostnad pensjoner	19,24	-33	-26
Urealiserte verdiendringer	24	34	-35
Sum finansielle poster		237	-226
Resultat før skattekostnad		608	210
Skattekostnad	17	-106	-24
PERIODENS RESULTAT FRA VIDEREFØRT VIRKSOMHET		502	185
Ikke-videreført virksomhet			
Resultat fra ikke-videreført virksomhet		-	322
PERIODENS RESULTAT		502	507
Periodens resultat tilordnes			
Aksjonærene i morselskapet		502	507
Utvidet resultat			
Periodens resultat		502	507
Poster som ikke skal resirkuleres over resultatet			
Estimatavvik pensjoner	19	-68	-377
Skatt relatert til poster som ikke skal resirkuleres	17	6	92
Periodens totalresultat		440	223
Totalresultat tilordnes			
Aksjonærene i morselskapet		440	223

Balanse

	Noter	31.12.17	31.12.16
EIENDELER			
Utsatt skattefordel	17	79	-
Varige driftsmidler	6	130	392
Investeringer i datterselskaper	3	1 086	575
Investering i tilknyttede selskaper	7	2	11
Finansielle anleggsmidler	13	4	2
Lån til foretak i samme konsern	10, 27	1 066	7 404
Sum anleggsmidler		2 366	8 384
Investering i felleskontrollert virksomhet	8	5	5
Beholdning komponenter	9	634	593
Kundefordringer og andre fordringer	10	912	1 701
Derivater	12	-	811
Finansielle eiendeler til virkelig verdi	11	2 682	-
Kontanter og bankinnskudd	13, 14	1 458	960
Omløpsmidler holdt for utdeling	2	-	2 675
Sum omløpsmidler		5 692	6 745
SUM EIENDELER		8 058	15 129
EGENKAPITAL OG GJELD			
Aksjekapital og overkurs	15	3 686	5 144
Annen, opptjent kapital		428	1 320
Sum egenkapital		4 113	6 464
Utsatt skatt	17	-	68
Pensjonsforpliktelser	19	1 557	1 649
Andre avsetninger for forpliktelser	21	276	296
Sum langsiktig gjeld		1 833	2 013
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	20	1 852	3 200
Betalbar skatt	17	260	644
Lån	16	-	2 783
Derivater	12	-	25
Sum kortsiktig gjeld		2 112	6 652
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		8 058	15 129

Oslo, 9. februar 2018

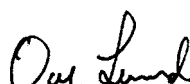

Dag Mejdell
Styrets leder

Bjarne Borgersen

Wenche Teigland

Kjerstin Fyllingen

Asne Havnelid

Ove Sindre Lund

Rolf Juul Ringdal

Jan Audun Strand

Geir Isaksen
Konsernsjef

Kontantstrømoppstilling

	Noter	2017	2016
Årsresultat før skatt for videreført virksomhet		608	210
Årsresultat før skatt for ikke-videreført virksomhet		-	322
Årsresultat før skatt		608	531
Av- og nedskrivning i resultatregnskapet	22	44	597
Nedskrivning aksjer datter		-	205
Gevinst/tap på salg av varige driftsmidler		-	-148
Gevinst salg av tilknyttet selskap	7	-135	-
Forskjell kostnadsført og inn-/utbetaling pensjon	19	-160	-137
Netto endring i avsetninger for forpliktelser	21	-20	245
Netto urealiserte verdiendringer	24	-34	-171
Renteposter, periodisering		-76	-139
Endring arbeidskapital		-407	-77
Betalte skatter		-5	-38
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		-185	868
Investert i datterselskap	3	-500	-2 459
Tilgang/avgang i, og lån til, tilknyttet selskap	7	144	-
Endring finansielle omløpsmidler		-2 668	-
Kjøp av varige driftsmidler	6	12	-946
Salg av varige driftsmidler	6	-	9 360
Tilskudd av offentlige midler	6	12	-
Mottatt utbytte og konsernbidrag	24	45	559
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		-2 956	6 514
Overføring av lån til datterselskap	3	-	-6 415
Utbetaling på lån til datterselskap	10	-	-2 350
Innbetaling på lån til datterselskap	10	6 356	895
Opptak av kort- og langsiktig lån	16	-	800
Nedbetaling av kort- og langsiktig lån	16	-1 966	-2 150
Tilbakebetaling av innskutt egenkapital		-	2 188
Konsernbidrag betalt til datterselskap		-752	-133
Utbytte betalt til selskapets aksjonærer	15	-	-595
Netto kontantstrøm til finansieringsaktiviteter		3 637	-7 760
ENDRING I KONTANTER OG BANKINNSKUDD I PERIODEN		496	-378
Kontanter og bankinnskudd ved periodens begynnelse	14	960	1 349
Valutagevinst/tap på kontanter og bankinnskudd		2	-11
KONTANTER OG BANKINNSKUDD VED PERIODESLUTT	14	1 458	960
Kontantstrøm relatert til virksomhet holdt for utdeling:			
Netto operasjonell kontantstrøm		-	-177
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		-	-887
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		-	1 064

Egenkapitalutviklingen

2017	Noter	Innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital	Sum
Egenkapital 1. januar 2017	15	5 144	1 321	6 646
Årets resultat		-	502	502
Fra utvidet resultat		-1 458	-1 320	-2 778
Effekt av endret skattesats	17	-	-62	-62
Utbetalt utbytte		-	-12	-12
EGENKAPITAL 31. DESEMBER 2017		3 686	428	4 114

2016	Noter	Innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital	Sum
Egenkapital 1. januar 2016	15	5 144	1 705	6 849
Årets resultat		-	507	507
Fra utvidet resultat		-	-284	-284
Effekt av endret skattesats	17	-	-12	-12
Utbetalt utbytte		-	-595	-595
EGENKAPITAL 31. DESEMBER 2016		5 144	1 321	6 464

Noter

Alle tall i årsregnskapet er i MNOK.

1. Generell informasjon og sammendrag av de viktigste regnskapsprinsippene
2. Videreført og ikke-videreført virksomhet
3. Aksjer i datterselskap
4. Persontog virksomhet i Norden
5. Segmentinformasjon
6. Varige driftsmidler
7. Investeringer i tilknyttede selskaper
8. Investeringer i felleskontrollert virksomhet
9. Beholdning komponenter
10. Kundefordringer og andre fordringer
11. Finansiell risikostyring
12. Derivater
13. Finansielle instrumenter etter kategori
14. Kontanter og bankinnskudd
15. Aksjekapital og overkurs
16. Lånegjeld
17. Skatter
18. Personalkostnader
19. Pensjoner og lignende forpliktelser
20. Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld
21. Andre avsetninger for forpliktelser
22. Av- og nedskrivninger
23. Andre kostnader
24. Finansielle poster
25. Forpliktelser fra finansieringsaktiviteter
26. Leiekostnader
27. Nærstående parter
28. Betingede utfall
29. Omstillingskostnader
30. Periodisk vedlikehold
31. Hendelser etter balansedagen

Selskapsregnskapet ble vedtatt av konsernstyret den 9. februar 2018.

Note 1 | 2

1 Generell informasjon og sammendrag av de viktigste regnskapsprinsipper

Det vises til note 1 i NSB Konsern, med unntak av:

a) Metode for innarbeidelse av tilknyttede og felleskontrollert virksomhet.

Tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter i NSB AS

Eierandeler i selskaper hvor NSB AS har betydelig, men ikke bestemmende innflytelse, og eierandeler i selskaper med felleskontrollert virksomhet, er behandlet etter kostmetoden. Med betydelig innflytelse menes normalt at selskapet eier mellom 20 % og 50 % av stemmeberettiget kapital.

2 Videreført og ikke-videreført virksomhet

Som en del av jernbanereformen ble persontogvirksomhetens salg- og billetteringsfunksjon og togmateriell solgt til de nystiftede heideide datterselskapene Entur AS og Norske tog AS. Videre ble etterfølgende som del av transaksjonen obligasjonslån og tilhørende swapper overført til markedsmessige betingelser til Norske tog AS. Entur AS, Norske tog AS, Mantena AS og Rom Eiendom AS ble fisjonert ut fra konsernet med regnskapsmessig effekt fra 1. januar 2017:

- Togvedlikeholdsselskapet Mantena AS ble utfisjonert til Togvedlikehold AS
- Salgs- og billetteringselskapet Entur AS ble utfisjonert til Reiseplan og Billett AS
- Togmateriellselskapet Norske tog AS ble utfisjonert til Togmateriell AS
- ROM Eiendom ble utfisjonert til Bane Nor Eiendom 1 AS.

Fisjonen ble gjennomført til regnskapsmessig kontinuitet og med regnskapsmessig virkning fra 1. januar 2017. Fisjonene har medført redusert egenkapital med 2,778 MNOK, se spesifikasjon i tabell for utvikling av egenkapitalen. Effekt av netto konsernbidrag utbetalt til utfisjonerte enheter samt tilhørende skattemessige effekter inngår i egenkapitaleffekten ved fisjonen.

For årsregnskapet 2016 ble utfisjonerte enheter klassifisert som ikke videreført virksomhet og eiendeler/gjeld holdt for utdeling i henholdsvis resultat- og balanseoppstilling. Dette er nærmere beskrevet nedenfor.

Prinsipper ved utarbeidelse av tall for videreført virksomhet for sammenligningstallene for 2016:

Resultat- og balanseposter for videreført virksomhet ble beregnet med utgangspunkt i total virksomhet, fratrukket resultat- og balansepostene til ikke-videreført virksomhet. Allokeringen av kostnader mellom videreført og ikke-videreført virksomhet ble til dels bygget på beste estimat. Rapporteringen ga derved et uttrykk for at ikke-videreført virksomhet hadde vært utskilt ved inngangen til 2016.

For å forberede en endret organisering som er tilpasset jernbanereformen ble den 15. oktober 2016 to sentrale og viktige enheter utskilt og overført til nystiftede heleide datterselskaper. Enheten knyttet til salg og billettering ble overført til Entur AS og togmateriell og ansatte som jobbet med innkjøp og utleie av materiellet i NSB AS ble overført til Materiellselskapet AS (senere Norske tog AS). Frem til endringen var enhetene en integrert del av NSB AS. Ekstern finansiering knyttet til togmateriell ble i en etterfølgende prosess overført til Norske tog AS. Kostnader, inkl. finanskostnader og avskrivning knyttet til disse enhetene ble allokert til ikke videreført virksomhet. Tilsvarende ble disse kostnadene reallokert som driftskostnader for videreført virksomhet da de fra og med 2017 er belastet i form av leie av tog og salg og billetteringstjenester.

Resultatet for ikke-videreført virksomhet viser effekten i gjenværende NSB AS og ikke det resultat disse enhetene ville oppnådd dersom de hadde vært utskilt fra selskapet i perioden. Resultat før skatt for ikke-videreført virksomhet gjelder utbytte fra ROM Eiendom AS, samt nedskrivning av aksjene i Mantena AS.

Note 2

2016 RESULTAT	Total virksomhet	Ikke videreført virksomhet	Videreført virksomhet
Driftsinntekter	7 235	-	7 235
Lønn og andre personalkostnader	2 859	145	2 714
Avskrivninger og nedskrivninger	597	463	134
Andre kostnader	3 166	-785	3 952
Sum driftskostnader	6 622	-177	6 800
Driftsresultat	613	177	436
Finansielle poster			
Finansinntekter	918	648	269
Finanskostnader	-1 144	-710	-434
Netto finanskostnad pensjoner	-26	-	-26
Urealiserte verdiendringer	171	206	-35
Sum finansielle poster	-82	144	-226
Resultat før skattekostnad	531	322	210
Skattekostnad	-24	-	-24
Periodens resultat	507	322	185

Note 2 | 3 | 4

Eiendeler og gjeld for videreført og ikke-videreført virksomhet per 31. desember 2016 er som følger:

BALANSE	Total virksomhet	Ikke videreført virksomhet	Videreført virksomhet
EIENDELER			
Varige driftsmidler	392	-	392
Investering i datterselskaper	3 250	2 675	575
Investeringer i tilknyttede selskaper	11	-	11
Finansielle anleggsmidler	2	-	2
Lån til foretak i samme konsern	7 404	-	7 404
Sum anleggsmidler	11 059	2 675	8 384
Investering i felleskontrollert virksomhet	5	-	5
Beholdning komponenter	593	-	593
Kundefordringer og andre fordringer	1 701	-	1 701
Derivater	811	-	811
Kontanter og bankinnskudd	960	-	960
Eiendeler holdt for utdeling	-	-2 675	2 675
Sum omløpsmidler	4 070	-2 675	6 745
SUM EIENDELER	15 129	-	15 129
EGENKAPITAL OG GJELD			
Aksjekapital og overkurs	5 144	-	5 144
Annen, opptjent egenkapital	1 320	-	1 320
Sum egenkapital	6 464	-	6 464
Utsatt skatt	68	-	68
Pensjonsforpliktelser	1 649	-	1 649
Andre avsetninger for forpliktelser	296	-	296
Sum langsiktig gjeld	2 013	-	2 013
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	3 200	-	3 200
Betalbar skatt	644	-	644
Lån	2 783	-	2 783
Derivater	25	-	25
Sum kortsiktig gjeld	6 652	-	6 652
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	15 129	-	15 129

3 Aksjer i datterselskap

Det vises til note 3 i NSB Konsern.

4 Persontog virksomhet i Norden

Det vises til note 5 i NSB Konsern.

Note 5 | 6

5 Segmentinformasjon

NSB AS har kun ett driftssegment - persontog.

	2017	2016*
Salgsanalyse per kategori		
Transportinntekter	7 095	6 803
Andre driftsinntekter	291	432
SUM	7 386	7 235

* Gjelder videreført virksomhet

Informasjon om viktige kunder

Selskapet har en kunde, staten ved samferdselsdepartementet, som står for mer enn 10 % av driftsinntektene (se note 27).

6 Varige driftsmidler

	Maskiner og utstyr	Transport- midler	Del- leveranse tog	Anlegg under utførelse	Sum
Balanse 1. januar 2017					
Akkumulert anskaffelseskost	680	768	-	36	1 484
Akkumulerte av- og nedskrivninger	-599	-493	-	-	-1 092
SUM	81	275	-	36	392
Regnskapsåret 2017					
Inngående balanse	81	274	-	36	392
Tilgang	-	-44	13	19	-12
Tilskudd av offentlige midler	-12	-	-	-	-12
Avgang	-1	-	-	-	-1
Akkumulerte avskrivninger avganger	1	-	-	-	1
Overført mellom anleggsgrupper	19	44	-11	-51	-
Overført til periodisk vedlikehold	-	-194	-	-	-194
Årets avskrivninger	-32	-12	-	-	-44
SUM	56	68	1	5	130
Balanse 31. desember 2017					
Akkumulert anskaffelseskost	687	375	1	5	1 068
Akkumulerte av- og nedskrivninger	-631	-307	-	-	-938
SUM	56	68	1	5	130

Note 6 | 7

	Maskiner og utstyr	Transportmidler	Del-leveranse tog	Anlegg under utførelse	Sum
Balanse 1. januar 2016					
Akkumulert anskaffelseskost	1 102	16 140	617	191	18 050
Akkumulerte av- og nedskrivninger	-923	-7 869	-	-	-8 792
SUM	179	8 271	617	191	9 258

Regnskapsåret 2016					
Inngående balanse	179	8 271	617	191	9 258
Tilgang	-	-	226	719	945
Avgang*	-505	-16 377	-492	-137	-17 511
Akkumulerte avskrivninger avganger*	388	7 908	-	-	8 296
Overført mellom anleggsgrupper	83	1 005	-351	-737	-
Årets avskrivninger videreført virksomhet	-49	-85	-	-	-134
Årets avskrivninger ikke-videreført virksomhet	-15	-447	-	-	-463
SUM	81	275	-	36	392

Balanse 31. desember 2016					
Akkumulert anskaffelseskost	680	768	-	36	1 484
Akkumulerte av- og nedskrivninger	-599	-493	-	-	-1 092
SUM	81	275	-	36	392

Avskrivningstid benyttet 5-30 år 5-30 år

* Som del av jernbanereformen ble NSB AS' persontogmateriell og salgs- og billetteringsløsninger den 15. oktober 2016 solgt til de nystiftede heleide datterselskapene som etter årsskiftet 2017 ble uttjionert (se note 2 for mer informasjon).

7 Investering i tilknyttede selskaper

	2017	2016
Balanseført verdi 1. januar	11	11
Avgang av tilknyttede selskaper	-9	-
SUM BALANSEFØRT VERDI 31. DESEMBER	2	11

Selskapets eierandel på 25% av aksjene i Oslo S Parkering AS ble solgt 7. desember 2017. Selskapet har i forbindelse med salget bokført en gevinst på 135 MNOK som er inkludert i finansinntekter i 2017.

Resultat, eiendeler og gjeld i de tilknyttede selskapene, hvorav ingen er børsnoterte, er følgende:

2017	Registret i	Eiendeler	Gjeld	Inntekt	Års-resultat	Eier-andel %
Oslo S Parkering AS*	Oslo	-	-	43	28	25 %
Interoperabilitetstjenester AS	Oslo	12	7	22	1	33 %
Fjord Tours AS	Bergen	61	17	81	28	43 %
TOTALT		73	24	146	57	

*Selskapets aksjer i Oslo S Parkering AS ble solgt 7. desember 2017

2016	Registret i	Eiendeler	Gjeld	Inntekt	Års-resultat	Eier-andel %
Oslo S Parkering AS	Oslo	109	62	42	27	25 %
Interoperabilitetstjenester AS	Oslo	13	9	21	-	33 %
Fjord Tours AS	Bergen	47	19	58	17	43 %
TOTALT		169	90	121	44	

Note 8 | 9 | 10

8 Investering i felleskontrollert virksomhet

	2017	2016
Balanseført verdi 1. januar	5	5
SUM BALANSEFØRT VERDI 31. DESEMBER	5	5

NSB AS har følgende andeler i felleskontrollert virksomhet:

Felleskontrollert foretak	Anskaffet	Kontor- adresse	Stemme/ res.andel	Bokført egenkap.	Årets resultat	Balanse- verdi i selskapet 31. des.
Flåm Utvikling AS	2013	Aurland	0 %	94	84	131
TOTALT				94	84	131

Tabellen over viser bokført egenkapital inklusiv årets resultat, årsresultat og bokført verdi (100 %).

Beskrivelse av virksomhetens art:

Flåm Utvikling AS har i 19 år med NSB AS som leverandør av togtransporttjenester drevet reiselivsproduktet Flåmsbana. Flåm utvikling AS skal drive produktutvikling, salg, markedsføring, kundefordring og merkevareutvikling samt utvikle grunnlaget for kommersiell helårsdrift av Flåmsbana. Flåmsbana er landets første helhetlige helårige fjell/fjord togdestinasjon.

9 Beholdning komponenter

	2017	2016*
Komponenter	634	593
SUM BEHOLDNING VARER	634	593

*Gjelder videreført virksomhet.

10 Kundefordringer og andre fordringer

	2017	2016*
Kundefordringer	472	46
Konserninterne fordringer	54	919
Avsetning for tap	-3	-5
Kundefordringer netto	523	960
Forskuddsbetalinger	273	699
Andre fordringer	116	41
SUM KUNDEFORDRINGER OG ANDRE FORDRINGER	912	1 701
Lån til foretak i samme konsern	1 066	7 404
SUM	1 978	9 105

Bokført verdi av kundefordringer, forskuddsbetaling og andre fordringer tilsvarer virkelig verdi. Kundefordringer inneholder i hovedsak persontoginntekter.

Forfalte fordringer med fordeling etter forfallstidspunkt:	2017	2016*
Forfalte fordringer på balansedagen	43	10
Fordringer forfalt med 0 - 2 mnd	39	4
Fordringer forfalt med 2 - 6 mnd	1	4
Fordringer forfalt med mer enn 6 mnd	3	3

*Gjelder videreført virksomhet.

Note 11 | 12

11 Finansiell risikostyring

Tabellen viser fremtidige forfall for konsernets kontraktuelle forpliktelser for videreført virksomhet per 31. desember 2017:

Likviditetsrisiko	< 1 år	1-2 år	2-5 år	> 5 år
Kortsiktige forpliktelser	1 852	-	-	-
NSB vurderer maksimal kreditrisiko for videreført virksomhet til å være følgende:			2017	2016
Bankinnskudd			1 458	960
Finansielle plasseringer			2 682	-
Finansielle derivater			-	811
Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer			912	1 701
SUM			5 052	3 472

12 Derivater

	2017		2016*	
	Eiendeler	Forpliktelser	Eiendeler	Forpliktelser
Rente- og valutaswapper	-	-	811	-25
SUM	-	-	811	-25

Selskapet benytter ikke sikringsbokføring. Verdiendringer med måling av derivater til virkelig verdi resultatføres løpende. Derivater er klassifisert som kortsiktige eiendeler og forpliktelser.

* Gjelder videreført virksomhet.

Endringer av virkelig verdi på derivater:	2017	2016*
Periodens endring av virkelig verdi	- 786	-
Akkumulert endring av virkelig verdi	-	786

* Gjelder videreført virksomhet.

Rente- og valutaswapper

Den nominelle hovedstolen på utestående renteswapper per 31. desember 2017 var 0 MNOK (3 166 MNOK i 2016).

Note 13 | 14 | 15

13 Finansielle instrumenter etter kategori

Eiendeler 31. desember Periode	Utlån og fordringer		Eiendeler til virkelig verdi over resultatet		Sum	
	2017	2016*	2017	2016*	2017	2016*
Finansielle anleggsmidler	4	2	-	-	4	2
Derivater	-	-	-	811	-	811
Kundefordringer og andre fordringer (ekskl. forsk.betaling)	1 705	8 406	-	-	1 705	8 406
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultat	-	-	2 682	-	2 682	-
Kontanter og bankinnskudd	1 458	960	-	-	1 458	960
SUM	3 167	9 368	2 682	811	5 849	10 179

Forpliktelser 31. desember Periode	Andre forpliktelser til amortisert kost		Forpliktelse til virkelig verdi over resultatet		Sum	
	2017	2016*	2017	2016*	2017	2016*
Lån (ekskl. finansielle leieavtaler)	-	-	-	2 783	-	2 783
Derivater	-	-	-	25	-	25
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld ekskl. lovpålagte forpliktelser	1 733	3 104	-	-	1 733	3 104
SUM	1 733	3 104	-	2 808	1 733	5 912

* Gjelder videreført virksomhet.

Finansielle eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi over resultatet per 31. desember 2017:

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Derivater benyttet til sikring	2 682	-	-	2 682
SUM EIENDELER	2 682	-	-	2 682
Lån og påløpte renter	-	-	-	-
Derivater benyttet til sikring	-	-	-	-
SUM FORPLIKTELSER	-	-	-	-

* Gjelder videreført virksomhet.

Finansielle eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi over resultatet per 31. desember 2016*:

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Derivater benyttet til sikring	-	811	-	811
SUM EIENDELER	-	811	-	811
Lån og påløpte renter	-	2 783	-	2 783
Derivater benyttet til sikring	-	25	-	25
SUM FORPLIKTELSER	-	2 808	-	2 808

* Gjelder videreført virksomhet.

14 Kontanter og bankinnskudd

	2017	2016*
Kontanter og bankinnskudd	1 458	960

Herav bundne skattetrekkmidler 105 MNOK (2016: 106 MNOK)

* Gjelder videreført virksomhet.

15 Aksjekapital og overkurs

Det vises til note 20 i NSB Konsern.

Note 16

16 Lånegjeld

Kortsiktige lån	31.12.17	31.12.16*
Obligasjonslån målt til virkelig verdi	-	2 783
Kortsiktig del av langsiktig gjeld	-	-
Andre lån	-	-
Sum	-	2 783
SUM LÅN	-	2 783

Nominell verdi langsiktig rentebærende gjeld	31.12.17	31.12.16*
1. januar	-	7 846
Endring under året - videreført virksomhet	-	-1 960
Overført ikke-videreført virksomhet	-	-5 886
31. DESEMBER	-	-

* Gjelder videreført virksomhet

Alle tidligere obligasjonslåns var tatt opp under låneprogrammet Euro Medium Term Note (EMTN-programmet).

NSB har en syndikert trekkfasilitet på 2 000 MNOK som har et covenantskrav om minimum egenkapitalandel på 20 %.

Virkelig verdi av kredittmarginen på obligasjonslån er basert på markedsobservasjoner fra banker og prisingen/kursen på obligasjonene i annenhånds markedet.

Selskapet er eksponert for rentendringer på lånene basert på følgende reprisingsstruktur:

Lån og swapper	2017	2016
6 måneder eller mindre	-	766

Effektiv rente på balansedagen var som følger i %

	2017	2016
Obligasjonslån	NOK -	3,46

Beregnet effektiv rente inkluderer effekt av rentederivater.

Endringer av virkelig verdi på lån	2017	2016
Periodens endring av virkelig verdi videreført virksomhet	-812	-
Akkumulert endring av virkelig verdi	-	812

Balanseført verdi av selskapets lån i ulike valutaer er som følger:	2017	2016
NOK	-	-
CHF	-	2 783
SUM	-	2 783

Selskapet har følgende utnyttede lånefasiliteter	2017	2016
Flytende rente		
- Utløper innen ett år	50	50
- Utløper etter mer enn ett år	2 000	2 000
SUM	2 050	2 050

Fasiliteten som løper innen et år er en kassekreditt knyttet til toppkontoen i NSB-konsernets konsernkontosystem. Kreditten løper for ett år av gangen, og fornyes årlig. NSB AS sin langsiktige lånefasilitet er en revolverende trekkrettighet som løper fram til april 2019.

Note 17

17 Skatter

Årets skattekostnad fremkommer slik:	2017	2016*
Betalbar skatt	260	641
Endring i utsatt skatt	-153	-617
SKATTEKOSTNAD	106	24

Betalbar skatt i balansen fremkommer som følger:	2017	2016*
Årets betalbare skattekostnad	260	641
For lite/mye avsatt skatt tidligere år	-	2
BETALBAR SKATT I BALANSEN	260	644

Den faktiske betalbare skatten i balansen vil i hovedsak bli utlignet mot konsernbidrag som foreslås vedtatt i 2018.

Avstemming fra nominell til faktisk skattesats:	2017	2016*
Årsresultat før skatt	608	210
Forventet inntektsskatt etter nominell skattesats (24 % / 25 %)	146	52
Skatteeffekten av følgende poster:		
Andre ikke skattepliktige inntekter	-43	-8
Virkning av endringer i skatteregler og -satser	-19	-18
Skatteeffekt konsernforskriften	22	-
For lite avsatt tidligere år	-	-2
Skattekostnad	106	24
Effektiv skattesats	17 %	12 %

* Gjelder videreført virksomhet

Spesifikasjon av grunnlag for midlertidige forskjeller og underskudd til framføring:

2017	01.01.	Effekt prinsipp endr.	Kjøp/ salg av datterselskap	Res ført i per.	Ført mot utvid. Res	Skatt direkte mot EK	Konsbidrag	31.12.
Fordel (+) / Forpliktelse (-)								
Driftsmidler	-2 221	-	-	619	-	-	-	-1 602
Varer	5	-	-	7	-	-	-	12
Fordringer	-24	-	-	13	-	-	-	-11
Verdiendring finansielle omløpsmidler	23	-	-	-17	-	-	-	6
Pensjonsforpliktelse	1 555	-	-	-106	68	-	-	1 517
Avsetning for forpliktelser	396	-	-	115	-	-	-	511
Gevinst- og tapskonto	-18	-	-	-70	-	-	-	-88
Sum brutto midlertidige forskjeller	-284	-	-	560	68	-	-	344
Netto midlertidige forskjeller	-284	-	-	560	68	-	-	344
Netto utsatt fordel/forpliktelse 24 %	-68	-	-	134	16	-	-	83
Effekt endring skattesats	-	-	-	19	-10	-12	-	-3
Netto utsatt balanseført fordel/forpliktelse 23 %	-68	-	-	153	6	-12	-	79

Note 17 | 18

2016	01.01.	Effekt prinsipp endr.	Kjøp/ salg av datterselskap	Res ført i per.	Ført mot utvid. Res	Skatt direkte mot EK	Konsbidrag	31.12.
Fordel (+) / Forpliktelse (-)								
Driftsmidler	-5 221	-	-	3 000	-	-	-	-2 221
Varer	5	-	-	-	-	-	-	5
Fordringer	-1	-	-	-23	-	-	-	-24
Verdiendring finansielle omløpsmidler	229	-	-	-206	-	-	-	23
Pensjonsforpliktelse	1 335	-	-	-157	377	-	-	1 555
Avsetning for forpliktelser	54	-	-	342	-	-	-	396
Gevinst- og tapskonto	-22	-	-	4	-	-	-	-18
Underskudd til fremføring	-	-	-	-	-	-	-	-
Annet	561	-	-	-561	-	-	-	-
Sum brutto midlertidige forskjeller	-3 060	-	-	2 399	377	-	-	-284
Netto midlertidige forskjeller	-3 060	-	-	2 399	377	-	-	-284
Netto utsatt fordel/forpliktelse 25 %	-765	-	-	600	94	-	-	-71
Effekt endring skattesats	-	-	-	17	-2	-12	-	3
Netto utsatt balanseført fordel/forpliktelse 24 %	-765	-	-	617	92	-12	-	-68

Utsatt skatt nettoføres når selskapet har en juridisk rett til å motregne utsatt skattefordel mot utsatt skatt i balansen og dersom den utsatte skatten er til samme skattemyndighet. Følgende beløp har blitt nettoført:

Utsatt skattefordel	2017	2016
Utsatt skattefordel som reverserer om mer enn 12 måneder	467	497
Utsatt skatt som reverserer innen 12 måneder	3	-
SUM	470	497
Utsatt skatt	2017	2016
Utsatt skatt som reverserer om mer enn 12 måneder	-385	-565
Utsatt skatt som reverserer innen 12 måneder	-7	-1
SUM	-391	-566
UTSATT SKATT I BALANSEN	79	-68

18 Personalkostnader

	2017	2016*
Lønn, inkludert arbeidsgiveravgift	2 059	2 511
Pensjonskostnader - ytelsesbaserte pensjonsordninger (note 19)	232	190
Andre personalkostnader	102	12
SUM	2 393	2 714

* Gjelder videreført virksomhet.

Lønn til konsernsjef og ledende ansatte er omtalt i noten for nærstående parter (note 27)

	2017	2016
Gjennomsnittlig antall årsverk	2 605	2 979
Gjennomsnittlig antall ansatte	2 993	3 438

Antall årsverk og antall ansatte gjelder den totalte virksomheten i 2016 og 2017. Per 31. desember 2017 er det 2 540 årsverk og 2 931 ansatte.

Beregningen er basert på en vekting av faktiske antall årsverk gjennom året.

Note 19

19 Pensjoner og lignende forpliktelser

Generelt

Selskapet har pensjonsordninger knyttet til alder-, uføre- og etterlattepensjon for ektefelle og barn. Nedenfor følger nærmere beskrivelse av type ordninger og hvordan disse er organisert.

Ytelsesordninger i Norge

Selskapet har ved utgangen av året en kollektiv pensjonsordning som er organisert i Statens pensjonskasse (SPK) eller forsikringsselskap. Ordningen i selskapet tilfredsstiller kravene iht. Lov om offentlig tjenestepensjon. Ordningen dekker ytelser av pensjonsgrunnlag opp til 12G, og gir en alders- og uførepensjon på 66 prosent av pensjonsgrunnlag ved full opptjening. Forpliktelser gjennom disse ordningene dekker 2 611 aktive og 1 957 pensjonister. Ordningene gir rett til definerte fremtidige ytelser som i hovedsak er avhengig av antall opptjeningsår og lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder. Pensjonsytelsene samordnes med folketrygdens ytelser, og vil også være avhengig størrelsen på ytelsene fra folketrygden.

Selskapet har gjennom tariffavtale pensjonsforpliktelser i tilknytning til offentlig avtalefestet førtidspensjon (AFP). Forpliktelser gjennom denne ordningen dekker 2 611 aktive medlemmer.

Ytelsesbaserte tilleggsordninger for alders- og etterlattepensjon for toppledere er ikke fonderte og dekkes over drift.

Lukking ytelsesordning

Det ble i slutten av desember 2017 besluttet å lukke dagens pensjonsordning for NSB AS i SPK for de som er over 55 år ved utgangen av 2018. Alle yngre medarbeidere på lukketidspunktet vil få en oppsatt rettighet i SPK og fra 2019 en ny innskuddspensjonsordning. Sluttoppgjør etter omregning av ordningene til den enkelte medarbeider med konsekvenser for arbeidsgivers betalingsplikt er fra SPK uttrykt vil foreligge i 4. kvartal 2019. Pensjonskostnad for 2017 og forpliktelse pr 31. des. 2017 er for selskapet beregnet i samsvar med prinsippene i IAS 19 og den balanseførte pensjonsforpliktelse, som for selskapet utgjør 1 511 MNOK, er vurdert å gi et forsvarlig, og idag beste, uttrykk for selskapets forpliktelse hensyntatt estimert effekt av avvikling av ordningene. Avtalt kompensasjonsbeløp for medarbeidere som kommer dårlig ut ved avvikling av dagens pensjonsordning er kostnadsført med 78 MNOK. Staten endret fra 1.1.2018 kriteriene for hvem som skal betale for påløpt reguleringsforpliktelse for ytelsesordninger i SPK. Endringen i den betalbare reguleringsforpliktelsen er ikke inkludert i innregnet pensjonsforpliktelse for NSB AS da denne i hovedsak blir dekket gjennom tilskudd fra staten bevilget i revidert nasjonalbudsjett 2017.

Spesifikasjon av netto innregnet ytelsesbasert pensjonsforpliktelse	2017	2016*
Nåverdi av opptjent pensjonsforpliktelse for ytelsesplaner i fondsbaserte ordninger	6 808	6 511
Virkelig verdi på pensjonsmidler	-5 297	-4 909
Netto pensjonsforpliktelse for ytelsesplaner i fondsbaserte ordninger	1 511	1 602
Nåverdi av opptjent pensjonsforpliktelse for ytelsesplaner i ikke fondsbaserte ordninger	46	47
NETTO PENSJONSFORPLIKTELSE I BALANSEN	1 557	1 649
Endring i balanseført netto forpliktelse:	2017	2016*
Balanseført nettopensjonsforpliktelse 1. januar	1 649	1 410
Årets aktuarielle avvik	42	328
Årets pensjonsopptjening/økning forpliktelse ikke-videreført virksomhet	-	13
Årets pensjonsopptjening/økning forpliktelse videreført virksomhet	187	205
Netto finansposter pensjon ikke-videreført virksomhet	-	1
Netto finansposter pensjon videreført virksomhet	34	25
Avkortning/oppgjør	9	-
Avkortning/oppgjør ikke videreført virksomhet	-	-49
Årets innbetaling til ordningene	-364	-284
BALANSEFØRT NETTOPENSJONSFORPLIKTELSE 31. DESEMBER	1 557	1 649
Pensjonskostnad innregnet i resultatregnskapet	2017	2016*
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	232	190
Sum årets pensjonsopptjening, resultatført som personalkostnad se note 18	232	190
Årets finansposter pensjoner	33	26
SUM PENSJONSKOSTNAD YTELSEPLANER	265	216

* Gjelder videreført virksomhet.

Note 19

Sensitivitetsanalyse ved endring i sentrale forutsetninger

Tabellen nedenfor viser estimat for potensielle effekter ved en endring forutsetninger av vesentlig betydning for ytelsesbaserte pensjonsplaner i Norge. Faktiske resultater kan i vesentlig grad avvike fra disse estimatene.

	Diskonteringsrente		Årlig lønnsvekst		Økning i G	
	1 %	-1 %	1 %	-1 %	1 %	-1 %
Økning (+)/reduksjon (-) periodens netto pensjonskostnad angitt i %	(17-18 %)	(23-24 %)	(17-18 %)	(12-13 %)	(7-8 %)	(3-4 %)
Økning (+)/reduksjon (-) netto pensjonsforpl. per 31.12. angitt i %	(13-14 %)	(17-18 %)	(7-8 %)	(5-6 %)	(10-11 %)	(7-8 %)

Sensitivitetsanalysen gjelder videreført virksomhet.

Populasjonen er preget av høy pensjonistbestand og høy gjennomsnittsalder på de aktive som påvirker sensitivitetsanalysen.

De siste års utvikling i pensjonskostnad og pensjonsforpliktelse viser følgende:

	2017	2016	2015	2014	2013	2012
Resultatregnskap						
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	232	191	47	213	233	228
Effekt planendring	-	-	-	-	-205	-
Reulstatført estimatavvik	-	-	-	-	-	-
Årets pensjonsopptjening, resultatført som personalkostnad	232	191	47	213	28	228
Netto rentekostnader pensjon	33	25	32	48	42	-3
SUM PENSJONSKOSTNAD	265	216	79	261	70	225
Balanse						
Beregnet totale pensjonsforpliktelser	6 808	6 558	6 461	6 334	6 437	5 365
Pensjonsmidler	-5 297	-4 909	-5 051	-4 844	-4 889	-3 926
Beregnet netto pensjonsforpliktelse	1 511	1 649	1 410	1 490	1 548	1 439
Ikke resultatført estimatavvik (korridor)	46	-	-	-	-	-
NETTO PENSJONSFORPLIKTELSE I BALANSEN	1 557	1 649	1 410	1 490	1 548	1 439

Følgende parametre er benyttet ved beregningene for ytelsesordninger i Norge

	2017	2016	2015	2014	2013	2012
Diskonteringsrente	2,50 %	2,60 %	2,70 %	2,80 %	3,90 %	3,80 %
Forventet avkastning	2,50 %	2,60 %	2,70 %	2,80 %	3,90 %	3,80 %
Gjennomsnittlig lønnsvekst	2,25 %	2,55 %	2,60 %	2,95 %	3,45 %	3,70 %
G-regulering	2,40 %	2,50 %	2,40 %	2,70 %	3,50 %	3,50 %
Korridor: % av max (PBO, pensjonsmidler)	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Årlig reg. av pensjoner under utbetaling	1,65 %	1,75 %	1,65 %	1,95 %	2,75 %	2,75 %
Gjennomsnittelig arbeidsgiveravgift faktor	14,10 %	14,10 %	14,10 %	14,10 %	14,10 %	14,10 %

Forklaring valgte forutsetninger 31. desember 2017

Diskonteringsrente er fastsatt med grunnlag i obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) og utgjør 2,5 %. Det er vurdert at at OMF-markedet representerer et dypt og likvid marked med relevante løpetider som kvalifiserer til referanserate iht. IAS 19.

Lønnsregulering for norske ordninger er i hovedsak beregnet som summen av forventet reallønnsvekst på 1 % (inkl karrieretillegg) og inflasjon på 1,5 % med noen individuelle tilpasninger. Regulering av pensjoner under utbetaling følger i hovedsak gjennomsnittlig lønnsvekst (tilsvarende G-regulering) fratrukket en fast faktor på 0,75 %.

For de demografiske faktorer er tariffene K 2013 og IR 73 lagt til grunn for fastsettelse av dødelighet og uførerisiko.

Gjennomsnittlig gjestående levealder for en person som pensjonerer seg når han/hun fyller 65 år vil iht K2013 være:

Kvinne	23 år
Mann	20,5 år

Aktuarielle avvik for 2017 skyldes i hovedsak endring i økonomiske og aktuarielle forutsetninger.

Note 19 | 20 | 21

Risikovurdering ytelsesbaserte ordninger

Gjennom ytelsesbaserte ordninger er selskapet påvirket av en rekke risikoer som følge av usikkerhet i forutsetninger og fremtidig utvikling. De mest sentrale risikoene er beskrevet her:

Forventet levetid

Selskapet har påtatt seg en forpliktelse til å utbetale pensjon for de ansatte livet ut. Økning i forventet levealder blant medlemsmassen medfører en økt forpliktelse for selskapene.

Avkastningsrisiko

Selskapet blir påvirket ved en reduksjon i faktisk avkastning på pensjonsmidlene, som vil medføre økt nettoforpliktelse.

Inflasjon- og lønnsvekstrisiko

Selskapets pensjonsforpliktelse har risiko knyttet til både inflasjon og lønnsutvikling, selv om lønnsutvikling er nært knyttet til inflasjonen. Høyere inflasjon og lønnsutvikling enn hva som er lagt til grunn i pensjonsberegningene, medfører økt forpliktelse for selskapet.

20 Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld

	2017	2016*
Leverandørgjeld	167	180
Konsernintern leverandørgjeld	782	2 122
Skyldig offentlige avgifter	119	96
Annen kortsiktig gjeld (inkl. avsetning for forpliktelser)	785	802
SUM	1 852	3 200

* Gjelder videreført virksomhet.

Sum leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld inneholder gjeld til nærstående parter for 2017: 15 MNOK (18 MNOK).

Bokført verdi av leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld tilsvarer virkelig verdi. Annen kortsiktig gjeld inneholder forskuddsbetalte inntekter, periodiserte personalkostnader og andre periodiserte kostnader.

21 Andre avsetninger for forpliktelser

Avsetning for forpliktelser 2017	Miljø avsetning	Ventelønn, omstilling	Annet	Sum
Inngående balanse	-	295	1	296
Endret avsetning i året	-	78	-	78
Benyttet i løpet av året	-	-98	-	-98
SUM	-	275	1	276

Avsetning for forpliktelser 2016	Miljø avsetning	Ventelønn, omstilling	Annet	Sum
Inngående balanse	25	25	1	51
Endret avsetning i året	-25	275	-	250
Benyttet i løpet av året	-	-5	-	-5
SUM	-	295	1	296

Klassifikasjon i balansen	2017	2016
Andel langsiktig gjeld	276	296

Note 21 | 22 | 23

Ventelønn – omstillingsforpliktelse

I forbindelse med stiftelsen av NSB AS ble selskapet påført forpliktelse til å refundere ventelønn til de som ble oppsagt på grunn av overtallighet før 1. januar 2005. NSB ble i den forbindelse kompensert for en begrenset beregnet forpliktelse som inngår i annen langsiktig gjeld i balansen.

Yrkesskade

Erstatning for yrkesskade som personer ble påført i perioden 1. januar 1990 frem til etableringen av NSB BA 1. desember 1996 dekkes av selskapet. Det er i regnskapet foretatt avsetninger til å dekke estimert forpliktelse basert på forventninger til saker som er under behandling, samt ikke rapporterte, men påregnelige saker.

Miljøforurensninger

NSB AS har som togoperatør et betydelig ansvar for forurensninger som skyldes virksomheten. Kjente forpliktelser er kvantifisert og avsatt i regnskapet. Etter hvert som forholdene blir ryddet og klargjort tilbakeføres avsetningen mot erlagte kostnader. Beste estimat er benyttet.

Rettstvister

NSB AS er innblandet i tvister der en del av dem vil bli prøvd for rettsapparatet. I de tilfeller der det vurderes å foreligge sannsynlighetsovervekt og kvantifiserbar tapsrisiko, gjøres løpende avsetninger i regnskapet.

Omstilling

NSB-Konsern offentliggjorde en omstillingsplan i 2016. Formålet med omstillingen er å tilpasse seg de endringer som følger jernbanereformen (se note 2). For en oversikt over totale omstillingskostnader for 2016 vedrørende jernbanereformen se note 29. Restruktureringsavsetningen var på 275 MNOK ved utgangen av 2016 og 192 MNOK ved utgangen av 2017 og er hovedsakelig knyttet til nedbemanning som ble og vil bli gjennomført i løpet av 2017 og 2018. Per 31.12.2017 er det i tillegg avsatt for kompensasjon knyttet til endret pensjonsordning.

22 Av- og nedskrivninger

	2017	2016*
Årets avskrivninger varige driftsmidler (note 6)	44	134
SUM	44	134

* Gjelder videreført virksomhet.

23 Andre kostnader

	2017	2016*
Salgs- og administrasjonskostnader	1 026	996
Engergi og brensel vedr. drift	201	177
Kostnader lokaler, leie maskiner, rep og vedlikehold	2 364	2 282
Andre driftskostnader	986	496
SUM	4 578	3 952

* Gjelder videreført virksomhet.

	2017	2016
Spesifikasjon av revisjonshonorar for total virksomhet (eksklusive mva.):		
Lovpålagt revisjon	3	2
Andre revisjonsrelaterte tjenester	-	1
Andre tjenester utenfor revisjon	1	3
SUM HONORAR TIL REVISOR	4	6

Note 24 | 25 | 26

24 Finansielle poster

	2017	2016*
Renteinntekter	163	242
Utbytte	45	35
Gevinst ved salg av aksjer	135	-
Netto valutagevinster/tap	3	-7
SUM	346	269
Rentekostnader	-95	-7
Andre finanskostnader	-11	-425
Netto valutagevinster/tap	-4	-2
SUM	-110	-434
Netto finansposter pensjon	-33	-26
Urealiserte verdiendringer	34	-35
SUM FINANSIELLE POSTER	237	-226

* Gjelder videreført virksomhet.

25 Forpliktelse fra finansieringsaktiviteter

	Finansielle forpliktelse	Sikrings-instrumenter lån	Finansielle leieforpliktelse	Sum
Forpliktelse 1. januar 2017	2 783	-786	-	1 997
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	-1 971	-	-	-1 971
Endringer uten kontanteffekt				
Valutakursendringer	-812	786	-	-26
FORPLIKTELSE 31. DESEMBER 2017	-	-	-	-

26 Leiekostnader

	2017	2016*
Leie av maskiner/utstyr, ikke balanseførte driftsmidler	998	207
Leie av eiendom (eksternt)	138	43
SUM	1 136	250

Økningen i leiekostnader er en konsekvens av jernbanereformen. NSB AS overførte i hovedsak alt togmateriell til Norske tog AS og leier i dag nødvendig materiell av selskapet.

* Gjelder videreført virksomhet.

Note 27

27 Nærstående parter

NSB har følgende nærstående parter:

Eier

Som eier av NSB er staten ved Samferdselsdepartementet (SD) nærstående part. I tillegg vil andre virksomheter som eid av staten ved Samferdselsdepartementet være nærstående part med NSB.

Selskap i samme konsern

Alle datterselskap, tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter som angitt i note 3, 7 og 8 samt andre konsernselskaper som er nærstående til disse selskapene, vil være nærstående parter av NSB.

Styret og ledende ansatte

Personer som inngår i konsernets ledelse eller styret er også nærstående parter av NSB.

Kjøp, salg og mellomværende mot nærstående parter inkluderer både videreført og ikke-videreført virksomhet. Nedenfor følger oversikt over transaksjoner, mellomværende og sikkerhetsstillelser med nærstående parter:

	2017	2016
Salg av varer og tjenester		
Offentlig kjøp av persontrafikkjenester	3 222	2 916
Salg av andre varer og tjenester	743	202
Salg selskap i samme konsern	103	170
SUM	4 068	3 288
Kjøp av varer og tjenester	1 498	1 352
Kjøp fra selskaper i samme konsern	242	211
SUM	1 740	1 563

Mellomværende med nærstående parter som følge av kjøp og salg av varer og tjenester:

	2017	2016
Fordringer på		
Selskaper i samme konsern	54	910
Tilknyttede selskaper	23	1
Virksomheter eid av Samferdselsdepartementet	1	19
SUM	79	930
Gjeld til		
Selskaper i samme konsern	665	2 122
Tilknyttede selskaper	14	-
Virksomheter eid av Samferdselsdepartementet	14	-
SUM	693	2 122
Lån til		
Selskaper i samme konsern	1 066	7 404

Det er ingen lån fra nærstående parter.

NSB AS har stilt en morselskapsgaranti på 40 MSEK for sitt heleide datterselskap Svenska Tågkompaniet AB overfor Värmlandstrafik AB for konsesjon til å kjøre togtrafikk i Värmland i Sverige.

NSB AS har stilt en morselskapsgaranti på 150 MSEK for sitt heleide datterselskap Svenska Tågkompaniet AB overfor Norrtåg AB.

Salg til nærstående parter

Som del av jernbanereformen ble NSB AS' persontogmateriell og salgs- og billetteringsløsninger den 15. oktober 2016 solgt til de nystiftede heleide datterselskapene Norske tog AS og Entur AS. Selskapene ble etter årsskiftet 2017 ble utfisjonert. Obligasjonslån og tilhørende swapper ble etterfølgende som en del av transaksjonen overført til markedsmessige betingelser til Norske tog AS. (Se note 2 for mer informasjon).

Ytelser til ledende ansatte og styret

Det vises til note 33 i NSB Konsern.

Note 28 | 29 | 30 | 31

28 Betingede utfall

Det vises til note 34 i NSB Konsern.

29 Omstillingskostnader

Selskapets videreførte virksomhet har følgende totale omstillingskostnader som i hovedsak knyttet seg til tilpasninger til jernbanereformen:

	2017	2016
Lønn og personalkostnader	1	310
Andre driftskostnader	66	205
Finanskostnader	-	27
SUM	67	542

30 Periodisk vedlikehold

Periodisk vedlikehold på leide tog	2017
Inngående balanse (fordring) periodisk vedlikehold 1. januar	194
Årets påløpte vedlikeholdskostnad	-101
Årets utførte periodiske vedlikehold	113
BALANSEFØRT VERDI (FORDRING) 31. DESEMBER 2017	206

Som leietaker av tog er selskapet etter leieavtalen ansvarlig for å utføre noe tungt vedlikehold på leid materiell. Selskapet avsetter i regnskapet for beregnede påløpte kostnader for periodisk tungt vedlikehold for leid togmateriell. Avsetningen foretas med bakgrunn i leieavtalen basert på estimerte kostnader pr kjørt kilometer og selskapets rute- og vedlikeholdsplan. Kostnadene er estimert basert på avtaler med vedlikeholdsoperatører og erfaringer fra tidligere utført vedlikehold. Utført vedlikehold motregnes avsetningen. Ved tilbakelevering av togene vil Selskapet måtte kompensere eller motta kompensasjon fra utleier, basert på togenes vedlikeholdsstandard ved tilbakelevering. Vurderingene innebærer bruk av skjønn og estimater.

31 Hendelser etter balansedagen

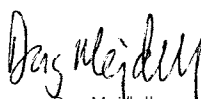
Det vises til note 37 i NSB Konsern.

Erklæring fra styret og daglig leder ved årsoppgjøret 2017

Styret mener etter beste overbevisning at konsernregnskapet og årsregnskapet for morselskapet for perioden 1. januar 2017 til 31. desember 2017 er utarbeidet i samsvar med IFRS som fastsatt av EU, med krav til tilleggsopplysninger som følger av regnskapsloven, og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av selskapets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.

Styret mener at årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til foretaket og konsernet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorene foretaket og konsernet står overfor.

Oslo, 9. februar 2018

Dag Mejdell
Styrets leder

Bjarne Borgersen

Wenche Teigland

Kjerstin Fyllingen

Asne Havnelid

Ove Sindre Lund

Rolf Juul Ringdal

Jan Audun Strand

Geir Isaksen
Konsernsjef

Revisjonsberetning

Deloitte.

Deloitte AS
Dronning Eufemias gate 14
Postboks 221 Sentrum
NO-0103 Oslo
Norway

Tel: +47 23 27 90 00
Fax: +47 23 27 90 01
www.deloitte.no

Til generalforsamlingen i Norges Statsbaner AS

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Norges Statsbaner AS' årsregnskap, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir det medfølgende selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Norges Statsbaner AS per 31. desember 2017 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.
- gir det medfølgende konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Norges Statsbaner AS per 31. desember 2017 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar og annen informasjon i årsrapporten, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no for a more detailed description of DTTL and its member firms.

© Deloitte AS

Registrert i Foretaksregisteret
Medlemmer av Den norske Revisorforening
Organisasjonsnummer: 980 211 282

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift, og på tilbørlig måte å opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike konsernet eller å legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med dem som har overordnet ansvar for styring og kontroll blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav*Konklusjon om årsberetningen*

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets og konsernets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Oslo, 9. februar 2018
Deloitte AS

Aase Aa. Lundgaard
statsautorisert revisor